

end

DANMARKS
STATISTIK

Kvinder & Mænd

2011

Kvinder & Mænd 2011

TemaPubl 2011:7

Udgivet af Danmarks Statistik

19. december 2011

Oplag: 350

Printet af ParitasDigitalService

Foto omslag: Mads Jensen / Scanpix

Papir-udgave, Pris 100 kr.

Kan købes på [www.schultzboghandel.dk/
distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk](http://www.schultzboghandel.dk/distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk)

Tlf. 43 22 73 00

ISBN 978-87-501-1967-8

Pdf-udgave

Kan hentes gratis på www.dst.dk/Publ/KogM

ISBN 978-87-501-1968-5

Adresse:

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

E-post: dst@dst.dk

www.dst.dk

Signaturforklaring

$\begin{matrix} 0 \\ 0,0 \end{matrix} \}$ Mindre end $\frac{1}{2}$ af den anvendte enhed

- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- .. Oplysning for usikker til at angives
- ... Oplysning foreligger ikke
- Nul

© Danmarks Statistik 2011

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse

af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til – inden for aftalens rammer – at kopiere fra publikationen.

Forord

Kvinder & Mænd 2011 er en videreførelse af en publikation med samme titel, som udkom i 1999.

Publikationens formål er at samle oplysninger fra forskellige dele af den eksisterende statistik for at belyse ligheder og uligheder mellem kønnene i Danmark. Oplysningerne er samlede i otte kapitler som belyser: Befolkning, familieliv og børn; Helbred; Uddannelse; Arbejdsmarkedet; Fravær fra arbejde; Indkomst og løn; Kriminalitet; Politisk deltagelse, ledelse og magt.

Publikationen er udarbejdet af en redaktion under ledelse af afdelingsdirektør Niels Ploug og med deltagelse af medarbejdere fra alle kontorer i personstatistikafdelingen.

Danmarks Statistik, december 2011

Jan Plovsing / Niels Ploug

Indholdsfortegnelse

Milepæle	7
Sammenfatning	11
1. Befolkning, familieliv og børn	15
Befolkningens sammensætning	15
Fødsler	16
Vielser og skilsmisser	19
Familier	21
Daginstitutioner	24
Børnepasning	25
Anbragte børn og unge	25
2. Helbred	27
Levetid	27
Dødsårsager, rygning og BMI	29
Sygehusbenyttelse	31
Lægebesøg	34
Selvvurderet helbred	35
Hjemmehjælp	37
Botilbud	37
3. Uddannelse	39
Uddannelsesniveau	39
Fortsat uddannelse efter grundskolen	40
Fortsat uddannelse efter gymnasiet	41
Grundskolen	42
Gymnasiale uddannelser	43
Erhvervsfaglige uddannelser	44
Korte og mellemlange videregående uddannelser	45
Lange videregående uddannelser	45
Ph.d.-studiet	46
Kurser	47
4. Arbejdsmarkedet	49
Erhvervsfrekvens	49
Arbejdstid	49
Beskæftigelsesfrekvens	50
Kønsopdeling af arbejdsmarkedet	52
Arbejdsløshed	55
Offentligt forsørgede 16-64-årige	58

5. Fravær fra arbejde	61
Fravær på grund af egen sygdom	61
Fravær på grund af børns sygdom	64
Fravær på grund af barsel	65
6. Indkomst og løn	71
Socioøkonomisk status	71
Indkomst	72
Pension	74
Løn	75
7. Kriminalitet	81
Domme	81
Ofre	82
8. Politisk deltagelse, ledelse og magt	85
Parlamentariske valgte	85
Ministre og borgmestre	87
Ledere i staten	88
Aktieselskabers bestyrelser	89
Partiernes hovedbestyrelser og partiformænd	90
Temapublikationer fra Danmarks Statistik	92

Milepæle

- 1814: Den første folkeskolelov vedtages. Den pålægger begge køn undervisningspligt.
- 1857: Ugifte kvinder bliver fuldmyndige, når de er fyldt 25 år. De får lige arveret med mænd og ret til næringsbrev.
Næringsloven vedtages. Det indebærer, at ugifte kvinder får ret til at få næringsbrev på samme vilkår som mænd.
- 1875: Kvinder får adgang til universitetet undtagen det Teologiske Fakultet.
- 1880: Gifte kvinder får ret til at hæve og administrere deres egen løn.
- 1882: Første vuggestue åbnes i København.
- 1899: Gifte kvinder får samme myndighed som ugifte, og mandens rådighed over fælleseje indskrænkes ved lov.
- 1901: Kvinder, der arbejder i industrien, får ret til fire ugers barselshvile med mulighed for økonomisk støtte uden fattighjælps virkning, dvs. tab af valgret, pligt til tilbagebetaling m.m.
- 1903: Kvinder opnår stemmeret og bliver valgbare til menighedsrådene.
- 1908: Kvinderne opnår kommunal valgret og valgbarhed ligesom mænd.
Enker, fraskilte og nygifte får ret til forældremyndigheden over egne børn.
Kvinder får ret til at være vidner ved retshandlinger, og de kan fungere som forlovare.
- 1915: Kvinder får stemmeret og er valgbare til Rigsdagen på samme betingelser som mænd.
- 1919: Princippet om lige løn for samme arbejde for statsemployer indføres.
- 1921: Lov om kvinders lige adgang til alle offentlige tjenestestillinger og erhverv, med undtagelse af gejstlige og militære poster.
- 1922: Gifte kvinder får sideordnet forældremyndighed over egne børn i ægteskabet, samt ret til at komme i betragtning som indehavere af forældremyndighed ved skilsmisse.
Enhver, der er fyldt 65 år, får ret til aldersrente. Beløbet er frem til 1947 lavere for enlige kvinder end for enlige mænd.
- 1924: Den første kvindelige minister udnævnes.
- 1939: Ret til barselshvile otte uger efter fødsel og pligt til fire ugers arbejdsophør med dagpenge efter fødsel.

- 1947: Det indføres ved lov at kvinder og mænd skal have samme beløb i aldersrente.
- 1952: Gifte kvinder får ret, men ikke pligt, til at underskrive selvangivelsen. Kvinder ligestilles med mænd med hensyn til ordener.
- 1957: Forældre ligestilles som værger for deres børn.
- 1960: Folketinget vedtager konventionen fra den Internationale Arbejderkonference (ILO) af 1951 vedrørende ligeløn for kvinder og mænd.
Der indføres 14 ugers barselshvile for dagpengeforsikrede og to uger for selvstændigt erhvervsdrivende, der er dagpengeforsikrede.
- 1964: Funktionærloven sikrer ligeløn for handels- og kontorfunktionærer samt barselshvile i op til fem måneder, dog kun på halv løn.
- 1966: P-pillen frigives.
- 1970: Kildeskatteloven træder i kraft med bl.a. særlig skatteansættelse for gifte kvinders arbejdsindtægt. Formuleringer om ”familieoverhovedet” forsvinder. Dog fastholdes sambeskatningen som grundprincip.
- 1973: Retten til legal abort sikres ved lov.
Princip om ligeløn bliver indført i det faglige system ved overenskomstforhandlinger.
- 1976: Lov om ligestilling af kvinder og mænd for arbejde af samme værdi vedtages. EF-direktiv om ligestilling vedtages.
- 1978: Lov om ligestilling af kvinder og mænd med hensyn til beskæftigelse vedtages.
Ligestillingsrådet lovfæstes.
- 1979: Det første af 32 kvindekrisecentre oprettes i Danmark.
- 1980: Gravditetsorlov på fire uger før fødslen og barselorlov 14 uger efter fødslen.
- 1981: Der bliver ansat 14 ligestillingskonsulenter i AF-systemet.
Navneloven bliver kønsneutral.
Begge ægtefæller kan vælge den andens efternavn.
Efter kommunalvalget er der for første gang kvinder i alle kommunalbestyrelser.
- 1982: Skattelovgivning og navnelovgivning bliver kønsneutral.
- 1983: Barselorlov forlænges fra 14 til 24 uger. Mænd får adgang til at holde fædreorlov i forbindelse med barsel, og der åbnes mulighed for delt forældreorlov.

- 1984: Mænd får adgang til at holde barselsorlov. Loven giver fædre ret til at holde to ugers fædreorlov umiddelbart efter fødslen samt ret til at tage orlov i op til ti uger fra barnets 15.-24. uge i stedet for moderen.
- 1985: Lov om ligestilling mellem kvinder og mænd ved udpegning af medlemmer til offentlige udvalg, kommissioner o.l. vedtages. Folketinget vedtager, at regeringen skal udarbejde handlingsplan for ligestilling.
- 1988: Lov om ligestilling mellem kvinder og mænd pålægger offentlige myndigheder at fremme ligestillingen.
- 1989: Første kvindelige partileder.
- 1990: Bestyrelsesloven vedtages.
- 1992: Lov om forældreorlovsydelse vedtages.
Ligestillingslovgivningen giver Ligestillingsrådet udvidede beføjelser til at undersøge ligelønssager.
- 1993: Første kvindelige økonomiminister.
- 1994: Børnepasningsorlov indføres.
- 1995: Den første kvindelige politidirektør udnævnes.
Den første kvindelige direktør for Nationalbanken udnævnes.
Den første kvindelige biskop udnævnes.
Den første kvindelige vismand indtræder i Det Økonomiske Råd.
- 1997: Fædre får ret til yderligere 14 dages orlov i 24. – 26. uge efter fødslen.
- 1999: Danmarks første ligestillingsminister bliver udpeget.
- 2002: Barselsorloven bliver forlænget til i alt 52 uger. Faderen har ret til to ugers fravær fra arbejdet inden for de første 14 dage efter fødslen. Moderen har ret til fravær fra arbejdet fire uger før fødslen og 14 uger efter fødslen. De resterende 32 uger kan de dele mellem sig efter eget valg.
- 2011: Danmark får sin første kvindelige statsminister.

Sammenfatning

Der er flere mænd end kvinder i alle aldersgrupper under 55 år, men i de højere aldersgrupper er kvinderne i overtal. Tre gange så mange kvinder som mænd var fyldt 90 år i starten af 2011.

Blandt 49-årige har 20,5 pct. af mændene og 13,6 pct. af kvinderne ikke fået børn. Barnløshed er mere udbredt blandt mænd, som ikke har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse. Denne sammenhæng mellem uddannelsesniveau og barnløshed ses ikke blandt kvinderne.

Forskellen mellem mænds og kvinders forventede levetid er en del mindre end i begyndelsen af 1980'erne, hvor kvinders middellevetid var 6,1 år højere end mænds. Forskellen er kun 4,1 år i 2009-2010.

Kvinderne overhaler mændene på uddannelsesområdet

I 1991 havde 52 pct. af mændene en erhvervskompetencegivende uddannelse, mens det kun gjaldt 40 pct. af kvinderne. I 2011 er kvinderne nået op på niveau med mændene, 58 pct. af både kvinder og mænd har en erhvervskompetencegivende uddannelse.

De 35-åriges højeste fuldførte uddannelse giver et tydeligere billede af ændringerne i de unges uddannelsesvalg og de forskydninger, som sker mellem kønnene. En fjerdedel af kvinderne og lidt mere end en ottendedel af mændene i denne gruppe har en mellemlang videregående uddannelse. Samtidig har 13,5 pct. af de 35-årige kvinder en lang videregående uddannelse mod kun 12,9 pct. af mændene.

Der er fortsat stor forskel på kvinders og mænds valg af uddannelsesretning. Det ses tydeligst på de erhvervsfaglige uddannelser, hvor der er 91 pct. kvinder på sundhedsområdet, mens mændene udgør 93 pct. inden for bygge og anlæg og 95 pct. inden for jern og metal. På de lange videregående uddannelser er der nu en overvægt af kvinder på medicin- og jurastudiet, som tidligere var mandedominerende, mens de tekniske og naturvidenskabelige studier stadig har en overvægt af mænd.

Arbejdsmarkedet

Mænds og kvinders erhvervsfrekvens har nærmet sig hinanden de seneste ti år. I 2000 var mændenes erhvervsfrekvens 7,8 procentpoint højere end kvindernes. I 2010 er forskellen reduceret til 4,1 procentpoint, da mændenes erhvervsfrekvens er på 76,5, mens kvindernes er på 72,4 pct.

Beskæftigelsesfrekvensen for 30-49-årige kvinder såvel som mænd med børn er som regel højere end for kvinder og mænd uden børn. Dog har 30-34-årige kvinder med børn en lavere beskæftigelsesfrekvens end kvinder uden børn.

Kvinderne er fortrinsvis beskæftiget i den kommunale og den regionale sektor, hvor de udgør 75 pct. af alle beskæftigede. I staten udgør kvinderne omkring halvdelen af de beskæftigede. Mændene er derimod i

overtal i de offentlige selskaber og i den private sektor, hvor de udgør mere end 60 pct. af de beskæftigede.

Blandt lønmodtagere er der flest mænd på det øverste og nederste færdighedsniveau. Mændene udgør over 70 pct. af toplederne og 57 pct. af andre lønmodtagere. Andre lønmodtagere beskæftiger sig typisk med ukomplerede manuelle arbejdsopgaver.

Kvindens nettoledighed var generelt højere end mændenes frem til 2008, hvor mændenes ledighed steg stærkere end kvindernes. Det betød, at mændenes nettoledighed i 2010 lå på 4,8 pct. af arbejdsstyrken, hvilket er 1,3 procentpoint højere end kvindernes på 3,5 pct.

55 pct. af de offentligt forsørgede 16-64-årige er kvinder. De udgør ikke overraskende 92 pct. af barslingspengemodtagerne, men også blandt modtagere af efterløn og førtidspension udgør de den største andel med henholdsvis 56 og 55 pct.

Kvinderne har generelt mere fravær fra arbejde på grund af sygdom end mænd. Kvinderne har både flere og længere fraværperioder, bortset fra i staten.

Også når børn er syge, er det oftest kvinderne, som er fraværende fra arbejde. Både i den statslige og den private sektor ligger kvindernes fravær på grund af børns sygdom ca. dobbelt så højt som mændenes.

I 2009 var alle kvindelige ansatte i gennemsnit fraværende mellem syv og otte dage på grund af barsel, men mændene holdt ca. en dags barsel i gennemsnit.

Mænd tjener stadig mest

Den samlede indkomst før skat i 2009 var 407.500 kroner for mænd mellem 25 og 59 år, hvilket er 79.000 kr. mere end for kvinderne. 82,2 pct. af mændenes indkomst kom fra erhvervsarbejde, og 7,6 pct. var overførselsindkomster. Til sammenligning var 76,6 pct. af kvindernes indkomster erhvervsindkomster, mens 14,8 pct. var overførselsindkomster.

Generelt var kvinders løn i 2009 stadig lavere end mænds. Kvinder tjente i gennemsnit 198 kr. i timen, mens mænds gennemsnitsløn var 235 kr. i timen. Det giver en forskel i løn, eller et løngab, på 15,6 pct. Løngabet er størst i den private sektor og mindst i den statslige sektor, og det vokser med stigende uddannelsesniveau.

Flest mandlige domme for kriminalitet

Fire ud af fem, som dømmes for en lovovertrædelse, er mænd. For begge køn falder de fleste domme i aldersgruppen 15-24 år. Der har dog været en stor forskel i udviklingen af domme for de yngste. Mens de unge mænd fik 19 pct. færre domme i 2010 end i 2000, fik de unge kvinder 4 pct. flere i perioden.

Ofre for sædelighedsforbrydelser er i overvejende grad kvinder, især i aldersgruppen 10-19 år. Ofre for ejendomsforbrydelser er ligeledes i de fleste tilfælde kvinder. Det gælder især aldersgruppen 20-29 år samt personer over 70 år. Modsat er der blandt ofre for vold en overvægt af mænd. De fleste voldsofre af begge køn er under 40 år.

Høj kvindeandel ved seneste valg

Ved folketingsvalget i 2011 var 33 pct. af de 804 opstillede kandidater kvinder. Blandt de 175 valgte kandidater var 39 pct. kvinder. Det er den højeste andel af kvinder i Folketinget nogensinde. I 1981 var andelen kun 24 pct.

Efter folketingsvalget 15. september 2011 var ni af regeringens 23 ministre kvinder. Det er en andel på 39 pct. Samtidig fik vi Danmarks første kvindelige statsminister.

I samtlige aktieselskaber i Danmark er der 142.714 bestyrelsesmedlemmer. Af dem, som kan opdeles på køn, er 21 pct. kvinder. Af de børsnoterede aktieselskabers bestyrelsesmedlemmer, som er valgt på generalforsamlingerne, er kun 13 pct. kvinder.

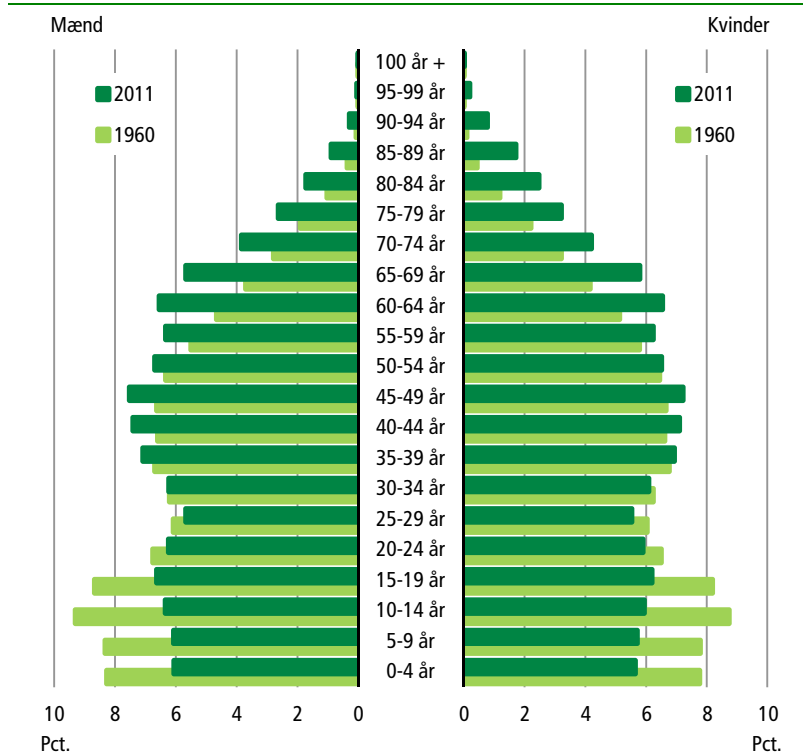

1. Befolkning, familieliv og børn

Befolkningens sammensætning

Der bliver født lidt flere drenge end piger. Blandt de levendefødte i perioden 2007-2010 var 51,3 pct. drenge. Det højere antal fødte drenge medfører, at mænd er i overtal i de yngre aldersgrupper. Mænd har imidlertid en højere dødelighed end kvinder i alle aldersgrupper. Det betyder, at den overrepræsentation, som mændene til at begynde med har, gradvist svinder ind for til sidst at forsvinde helt. I 2011 skal man frem til aldersgruppen 55-59-årige for at finde en aldersgruppe, hvor der er flere kvinder end mænd. Forskellen er herefter stigende med alderen. Blandt alle personer, der var fyldt 90 år, var der tre gange så mange kvinder som mænd i starten af 2011.

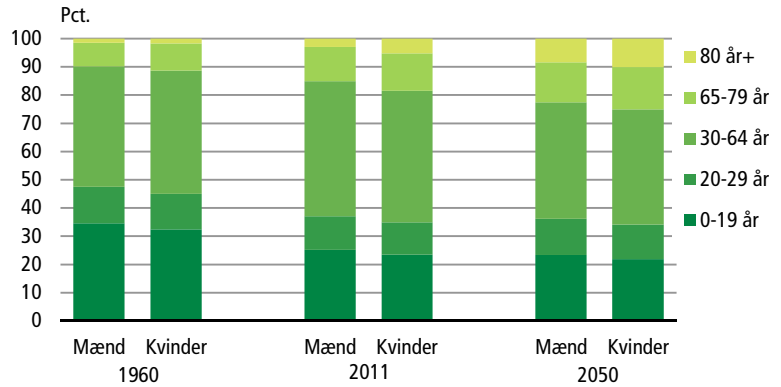
Figur 1.1. Befolkningens aldersfordeling

De enkelte aldersgruppers andel af hele befolkningen for henholdsvis mænd og kvinder fremgår af befolkningspyramiden. Det ses tydeligt, at de ældste aldersgrupper udgør større andele blandt kvinderne end mændene i 2011. Derimod er forskellen mindre tydelig for befolkningen i 1960. Det skyldes, at der var langt færre, som blev meget gamle både blandt mænd og kvinder. Kønsforskellen i dødelighed var dog i lige så høj grad til stede i 1960 som nu, og i 1960 var det allerede fra aldersgruppen 35-39-årige, at kvinder udgjorde flertallet af befolkningen. Ser

man på hele befolkningen er det værd at bemærke, at der var 1,7 pct. flere kvinder end mænd både i 1960 og i 2011.

Figur 1.2. **Aldersfordeling før, nu og i fremtiden**

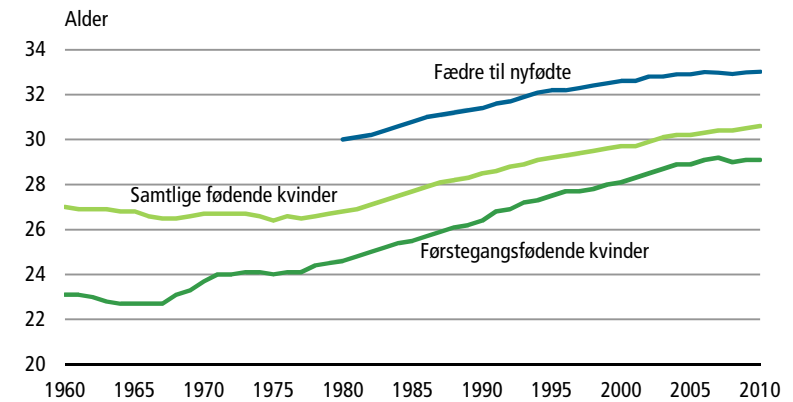

Tendensen i retning af flere ældre i befolkningen forventes at fortsætte. Ifølge den seneste befolkningsfremskrivning vil personer, der er fyldt 65 år, udgøre 22,6 pct. mændene og 25,0 pct. af kvinderne i år 2050. I 2011 var andelen 15,1 pct. og 18,4 pct., mens det tilbage i 1960 kun var 9,9 og 11,4 pct.

Fødsler

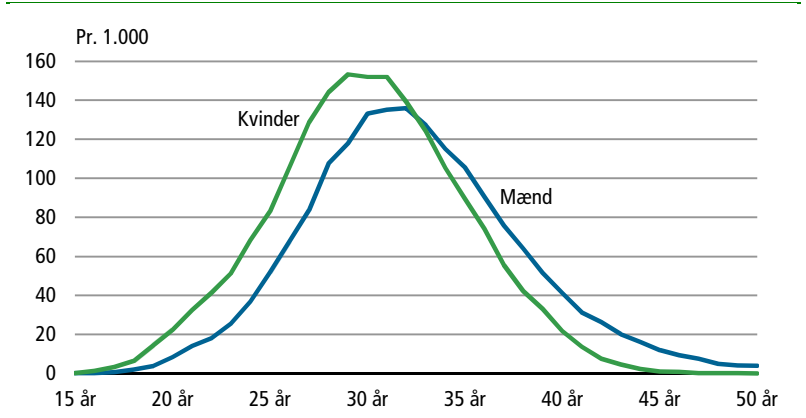
Fra slutningen af 1970'erne begyndte en lang periode med stigninger i gennemsnitsalderen for fødende kvinder. Fra 1977 og frem til 2007 steg gennemsnitsalderen for førstegangsfødende fra 24,1 år til 29,2 år. Herefter er der tilsyneladende sket en stagnation på et niveau omkring 29 år. Den tilsvarende udvikling har fundet sted, når man ser på samtlige fødende kvinder og ikke kun førstegangsfødende. Her er der dog ikke fundet en tilsvarende stagnation sted.

Figur 1.3. **Gennemsnitsalder for fødende kvinder og nybakte fædre**

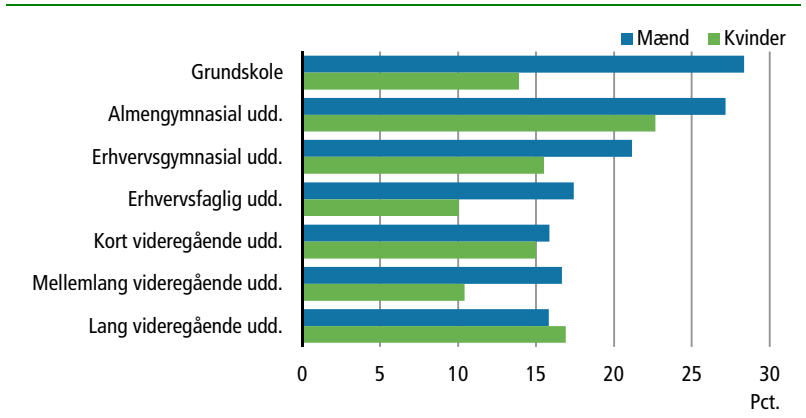

Da mænds fertilitet i langt mindre grad end kvinders er begrænset af aldring, er det ikke overraskende, at fædre til nyfødte i gennemsnit er ældre end mødre. Også blandt fædre er der sket en stigning i gennemsnitsalderen siden 1980. Dengang var en far til en nyfødt i gennemsnit 30,0 år. I 2006 var dette tal steget til 33,0 år. Forskellen i gennemsnitsalderen for nyfødte fædre og mødre er fra 1980 til 2006 blevet indsnævret fra 3,2 år til 2,7 år, hvilket antyder, at mødre og fædre til nyfødte aldersmæssigt er blevet lidt mere jævnbyrdige siden 1980.

Figur 1.4. **Fødte pr. 1.000 mænd og kvinder - fordelt efter forældrenes alder. 2010**

Figur 1.5. **Andel barnløse 49-årige. 2011**

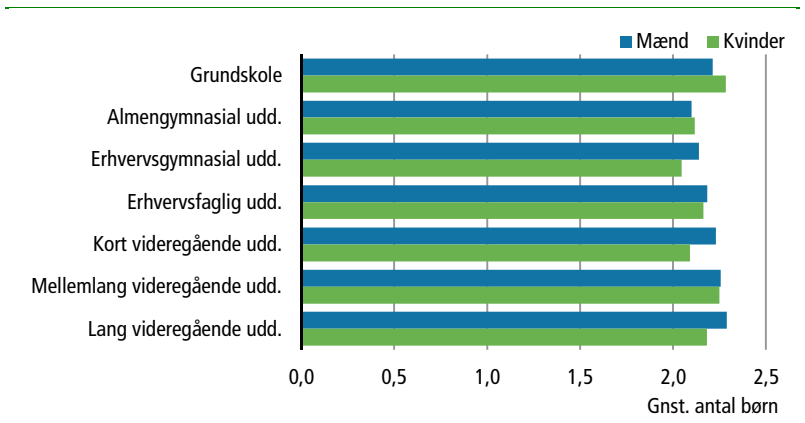
Blandt 49-årige er der 21,0 pct. af mændene og 13,1 pct. af kvinderne, som ikke har fået børn. Det er kun meget få af de 49-årige kvinder, som vil få børn senere i livet, mens der derimod vil være en del mænd, som også får børn efter de er fyldt 49 år, hvorfor kønsforskellen på 7,9 procentpoint kan forventes at falde lidt med alderen.

For mændene tyder det på, at barnløshed er mere udbredt blandt dem, der ikke har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse. Blandt 49-årige, som kun har afsluttet grundskolen var 28,4 pct. barnløse i 2011. For mænd med almen- og erhvervgymnasiale uddan-

nelser var andelene 27,2 og 21,2 pct., mens mænd med erhvervsfaglige uddannelser kun havde en andel på 17,4 pct. Andelene ligger med niveauer omkring 16 pct. endnu lavere for mænd med korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

Den samme sammenhæng mellem uddannelsesniveau og barnløshed findes ikke blandt de 49-årige kvinder. Det er kvinder med erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser, som har de laveste andele barnløse med omkring 10 pct. Andelen er derimod relativt høj blandt kvinder med lange videregående uddannelser med 16,9 pct. Det er højere end blandt kvinder, der kun har afsluttet en grundskoleuddannelse. I denne gruppe var 13,9 pct. barnløse. Andelen af barnløse er højest blandt kvinder med gymnasiale uddannelser, nemlig 22,7 pct. for kvinder med almen-gymnasiale uddannelser og 15,5 pct. for kvinder med erhvervs-gymnasiale uddannelser.

Figur 1.6. Gennemsnitligt antal børn for 49-årige, som har børn. 2011

Der er en tendens til at mænd, som har børn, har lidt flere børn end kvinder. Blandt alle 49-årige med børn har mændene i gennemsnit 2,26 børn mod kvindernes 2,24. Den lille kønsforskel gør sig dog ikke gældende for de 49-årige med grundskole eller almen-gymnasiale uddannelser, men kan især ses for 49-årige med korte videregående uddannelser, hvor mænd i gennemsnit har 2,23 børn mod kvindernes 2,09.

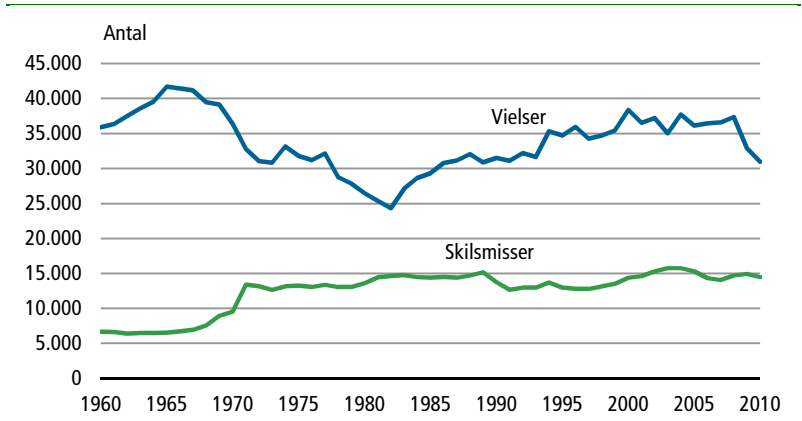
Forskellen mellem uddannelsesniveauerne ser ikke store ud på figuren, men der er dog visse forskelle mellem de enkelte uddannelsesniveauer. Mænd med lange videregående uddannelser har flest børn med 2,29 i gennemsnit, mens mænd med almen-gymnasiale uddannelser har færrest med 2,10. Blandt kvinderne er det personer med grundskoleuddannelser, som har flest børn med 2,29 børn, mens kvinder med erhvervs-gymnasiale har færrest med 2,05.

Kvinder med grundskoleuddannelser har både en lav andel barnløse og er den samtidig den gruppe, som har flest børn.

Vielser og skilsmisser

Der er mange forhold, der påvirker det samlede antal vielser i bestemte år. For det første kan det variere, hvor populært det er at gifte sig, men derudover kan befolkningens aldersfordeling og konjunkturelle forhold også spille en stor rolle. I hele perioden fra 1960 til 2010 fandt det største antal vielser sted i 1965 med 41.693. Herefter startede et langvarigt fald i det årlige antal vielser, som kulminerede i 1982, hvor 24.330 par blev gift. Herefter indledtes en ny periode med stigninger, der toppede i 2000 med 38.388. Fra 2008 til 2010 er der sket et brat fald i det årlige antal vielser fra 37.376 til 30.949, som er det laveste niveau siden 1989.

Figur 1.7. Vielser og skilsmisser

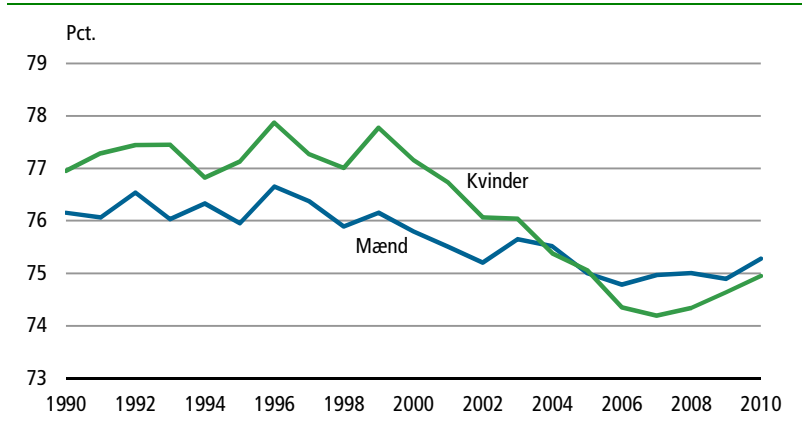

En tilsvarende voldsom udvikling har ikke fundet sted for skilsmisernes vedkommende. Bortset fra en kraftig stigning fra 1960 til 1971, hvor antallet af skilsmisser blev mere end fordoblet, har de årlige udsving været forholdsvis små. I perioden fra 1960 til 2010 havde 2004 det højeste antal skilsmisser med 15.774.

De fleste personer, der bliver gift, er førstegangsviede. Fra 1990 til 2004 var en lidt højere andel af kvinderne end mændene førstegangsviede. Forskellen var størst i 1999, hvor 77,8 pct. af viede kvinder var førstegangsviede, mens 76,2 pct. af de viede mænd var førstegangsviede. Fra 2006 har der været en lidt højere andel af de viede mænd, som var førstegangsviede.

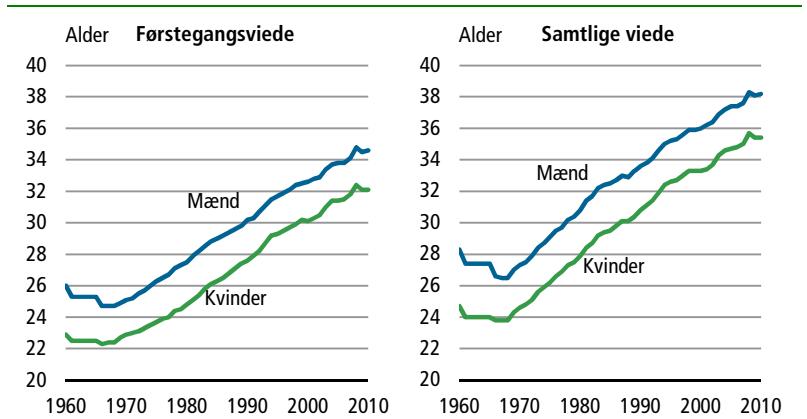
Både blandt mænd og kvinder er der sket et fald i andelen af viede, som bliver viet for første gang. Faldet har været størst for kvinderne, hvor andelen var 2 procentpoint lavere i 2010 end i 1990. Blandt mændene var faldet fra 1990 til 2010 kun på 0,9 procentpoint.

Figur 1.8. Førstegangsviede

Ligesom det var tilfældet for gennemsnitsalderen for fødende og nybakte fædre, er der også blandt viede sket en kraftig stigning i gennemsnitsalderen. I perioden fra 1968 til 2008 steg gennemsnitsalderen stort set hvert eneste år for både mænd og kvinder. I 1968 var gennemsnitsalderen blandt de viede mænd og kvinder 26,5 og 23,8 år, mens niveauerne i 2008 var 38,3 og 35,7 år. Fra 2008 til 2010 har der været tale om et svagt fald i de viedes gennemsnitsalder.

Figur 1.9. Gennemsnitsalderen for viede

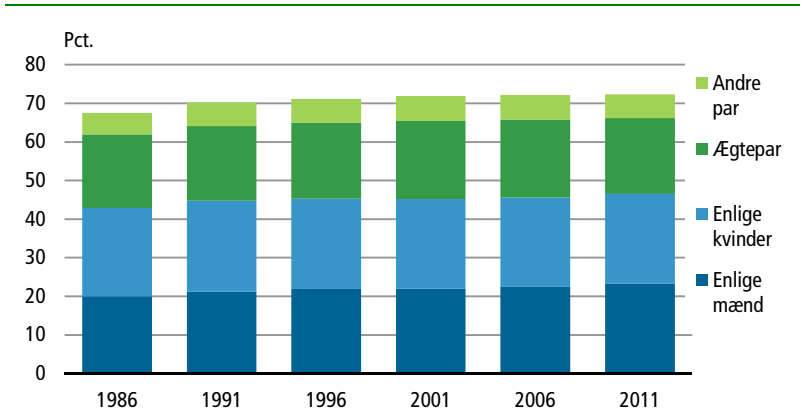
Den samme udvikling i retning af højere gennemsnitsalder har naturligvis også fundet sted blandt de førstegangsviede, da de udgør det store flertal af de viede. Dog er forskellen mellem samtlige viede og førstegangsviede steget en smule, hvilket afspejler, at førstegangsviedes overrepræsentation blandt samtlige viede er blevet lidt mindre gennem de seneste 40 år.

I gennem hele perioden fra 1968 til 2010 har kønsforskellen i de viedes gennemsnitsalder stort set været på samme niveau. I 1968 var gennemsnitsalderen for viede mænd 2,7 år højere end blandt viede kvinder, mens forskellen mellem de viede mænd og kvinder i 2010 var 2,8 år.

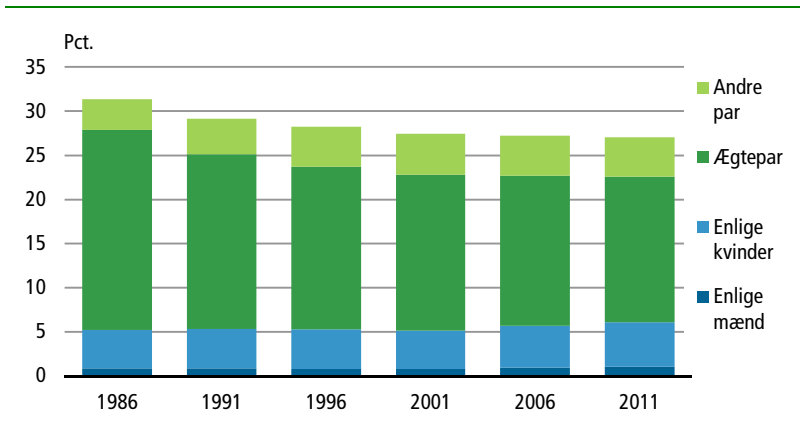
Familier

Samlet set er der i løbet af de seneste 25 år sket en stigning i antallet af familier uden hjemmeboende børn. Andelen var 69 pct. i 1986 og 73 i 2011. Enlige udgør hovedparten af familierne uden børn, og det meste af stigningen i den samlede andel familier uden hjemmeboende børn fra 1986 til 2011 kan tilskrives, at enlige mænd uden hjemmeboende børn udgør 23 pct. af alle familier i 2011 mod kun 20 pct. i 1986.

Figur 1.10. Familier uden hjemmeboende børn

Figur 1.11. Familier med hjemmeboende børn

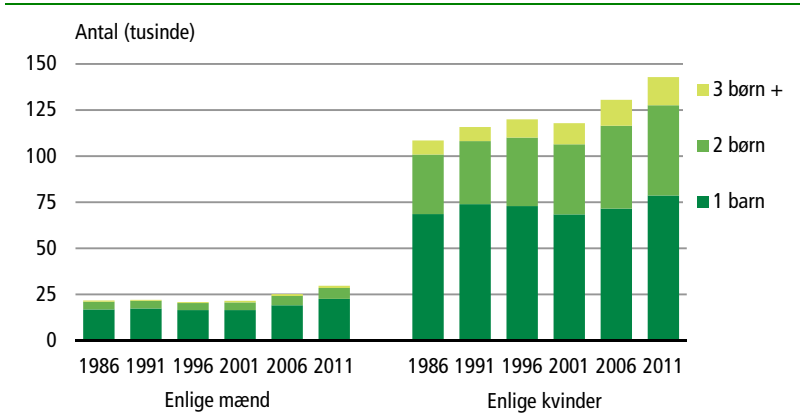

Stigningen i andelen af familier uden hjemmeboende børn modsvares naturligvis af et fald i andelen af familier med hjemmeboende fra 31 pct. i 1986 til 27 pct. i 2011, hvor det største fald fandt sted i løbet af 10-års perioden fra 1986 til 1996.

Det mest bemærkelsesværdige ved udviklingen i børnefamiliernes sammensætning på familietyper er, at der stort set ikke er sket nogen ændringer i løbet af de seneste 25 år. Der er en svag udvikling i retning af større andele børnefamilier, der består af andre par på bekostning af ægtepar, hvilket blot afspejler, at det er blevet mindre almindeligt at

gifte sig. Derimod er der ikke sket nogen forskydninger i kvindernes kraftige overrepræsentation blandt enlige børnefamilier. Samlet udgjorde de enlige børnefamilier 5,2 pct. af alle familier i 1986 og 5,7 pct. i 2011. De enlige mænds andel af de enlige børnefamilier var 16,7 pct. i 1986 og 16,2 pct. i 2011. Når der sker et familiebrud er det altså mest almindeligt, at børn får folkeregisteradresse hos deres mor, og det gælder i 2011 i lige så høj grad som i 1986.

Figur 1.12. Enlige med hjemmeboende børn

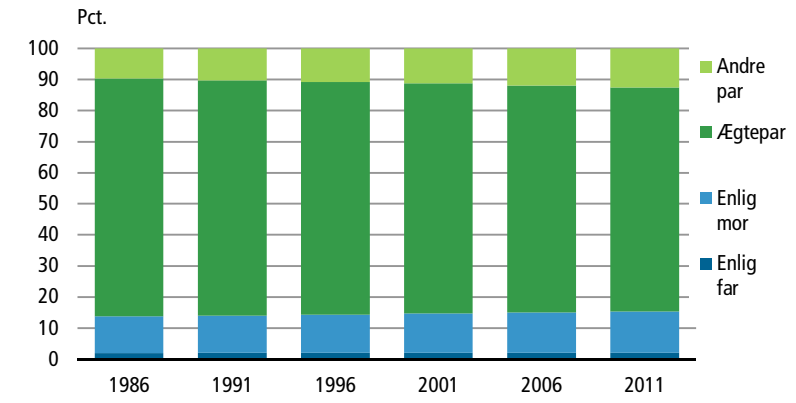
Selv om enlige mænd med hjemmeboende børn fortsat fylder forholdsvis lidt blandt enlige børnefamilier, er antallet af enlige mænd med hjemmeboende børn på lidt under 30.000 i 2011 det højeste, der er registreret. Antallet af enlige kvinder med hjemmeboende børn er med et niveau på næsten 143.000 i 2011 også historisk højt.

Ud over at enlige kvinder med børn er en langt mere almindelig børnefamilie end enlige mænd, så har enlige kvinder med børn også flere børn, og her er der sket en udvikling i retning af flere børn over de seneste 25 år. I 2011 har 45 pct. af de enlige kvinder med hjemmeboende børn mindst to børn, mens andelen kun var 37 pct. i 1986. Blandt de enlige mænd med hjemmeboende var de tilsvarende andele med mere end et barn henholdsvis 24 pct. i 2011 og 23 pct. i 1986.

Langt de fleste af de hjemmeboende børn bor i en parfamilie. Andelen var 84,7 pct. i 2011 og 86,2 pct. i 1986. Den væsentligste forskel mellem 2011 og 1986 er, at en lidt mindre andel af forældrene er gift i 2011. Andelen af de hjemmeboende børn, der bor sammen med en enlig forælder er steget fra 13,8 pct. til 15,3 pct. fra 1986 til 2011, og næsten hele den tilvækst kan tilskrives, at der i 2011 er en større andel børn i en familie med en enlig mor.

Figur 1.13. Hjemmeboende børns familietype

I 2010 var der i alt 72.476, børn i alderen 0 til 16 år, der skiftede familie. Tabellen opdeler børnene på familietype 1. januar 2010 og 1. januar 2011. Fx fremgår det, at der var 22.793 børn, der boede med både deres far og mor 1. januar 2010, mens deres familietype var enlig mor 1. januar 2011. Der var til sammenligning kun 4.217 børn, der skiftede familietype fra far og mor til enlig far. I alt skete der 29.195 familieskift fra far og mor til en anden familietype. Ud over skift til enlige familier, var der 865 børn, der skiftede til mor og partner, mens 123 skiftede til far og partner. Der var desuden 1.196 børn, der blev udeboende.

Det fremgår, at der også var et enkelt barn, der skiftede familie fra far og mor til far og mor. Det kan se ud som en fejl, men der er her tale om, at barnet har fået en eller to nye forældre. Det kan fx forekomme i forbindelse med adoptioner efter en eller begge forældres død.

Tabel 1.1. 0-16-årige, der har oplevet familieskift. 2010

Familietype 1. januar 2010	Familietype 1. januar 2011						I alt
	Udeboende	Far og mor	Enlig mor	Mor og partner	Enlig far	Far og partner	
I alt	4 475	7 192	32 671	16 551	7 810	3 777	72 476
Udeboende	234	302	488	193	121	67	1 405
Far og mor	1 196	1	22 793	865	4 217	123	29 195
Enlig mor	1 696	6 026	.	14 151	1 914	934	24 721
Mor og partner	787	121	7 857	417	646	606	10 434
Enlig far	352	735	1 119	528	.	1 986	4 720
Far og partner	210	7	414	397	912	61	2 001

Anm. Indeholder kun oplysninger om 0-16-årige, der boede i Danmark både 1.1.2010 og 1.1.2011.

Familieskiftene fra far og mor til en familietype med kun den ene af forældrene afspejler for de flestes vedkommende, at forældrene er gået fra hinanden. Der kan dog også være tale om dødsfald blandt en af forældrene eller en forælders midlertidige flytning relateret til arbejde i udlandet eller andre steder langt fra hjemmet. At der for mange er tale

om et midlertidigt skift fra far og mor, kan ses af tabellen, der bl.a. viser, at der i 2010 var 6.026 børn, der skiftede familietype fra enlig mor til far og mor.

Daginstitutioner

En forudsætning for, at kvinderne kan være aktive på arbejdsmarkedet, er, at der er mulighed for at få passet børn.

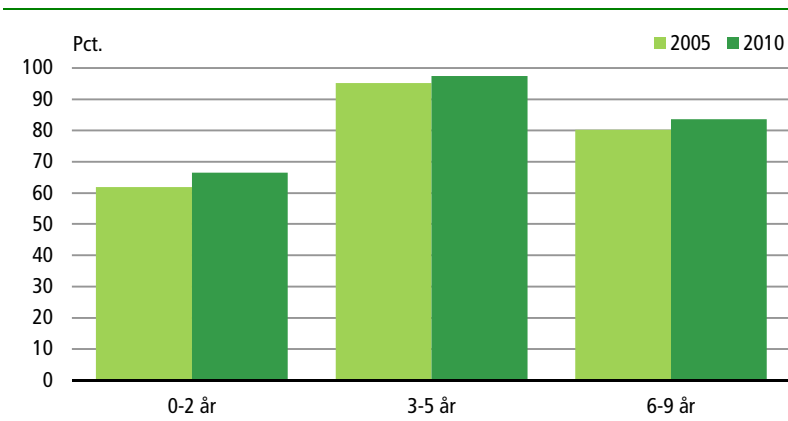
Andelen af børn, der bliver passet i offentlige ordninger, dvs. dagpleje, vuggestue, børnehave, aldersintegrerede institutioner, fritidshjem og skolefritidsordninger, har været stigende i mange år.

For børn mellem 3 og 5 år i 2010 bliver 97,4 pct. passet i disse ordninger. Det må stort set betragtes som fuld dækning. Nogle børn vil således mere tilfældigt ikke indgå i opgørelsen, der er fra oktober måned, fordi familien måske netop flytter på tællingstidspunktet. Andre børn opholdt sig måske i en døgninstitution eller på hospitalet på tællingstidspunktet, og var derfor ikke indskrevet i en dagpasningsordning.

For de 0-2-årige er dækningsgraden væsentligt lavere. Det skyldes primært, at mange 0-årige ikke er i dagpasning, fordi forældrene – især moderen – holder barselsorlov. For de 0-årige var dækningsgraden derfor kun på 18 pct., mens den for de 2-årige var på 93 pct.

De større børn over 9 år, der ikke går i fritidshjem eller skolefritidsordning, kan i stedet være i fritidsklub eller fx en sportsklub efter skoletid, men da der i sådanne ordninger ikke er tale om egentlig børnepasning, indgår det ikke i denne opgørelse.

Figur 1.14. Dagpasning for børn og unge, dækningsgrad

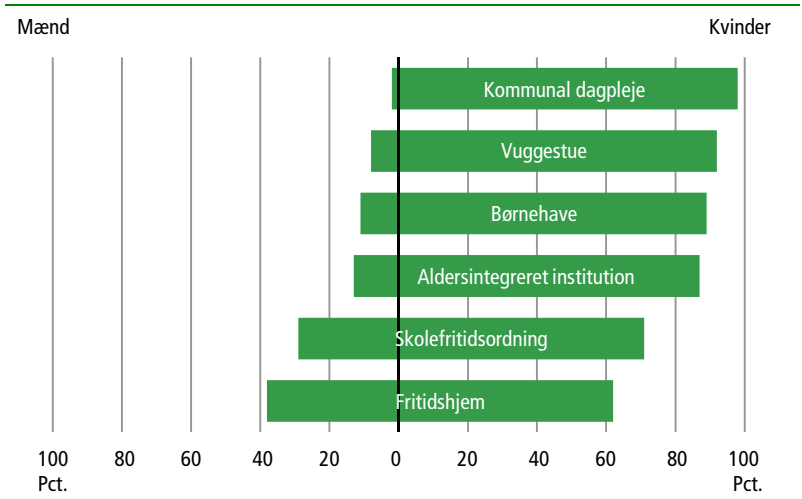

Børnepasning

Børnepasning er et typisk kvindefag. I dagplejen, der passer de yngste børn, er hele 98 pct. af de ansatte kvinder. Kvindeandelen i vuggestuerne er også meget høj – 92 pct. I de øvrige institutioner, hvor børnene er ældre, falder kvindeandelen, men stadig er der flest kvinder. Mest lige ser det ud i fritidshjemmene, hvor kvinderne udgør 62 pct.

Det ser dog ud til, at kvindeandelen er svagt faldende. I 2007 var andelen for alle pasningstyper under ét på 88 pct., og den er nu faldet til 86 pct. Dette lille fald kan genfindes i alle pasningstyper. Til gengæld er der en tendens til, at personalet er lidt ældre, nemlig i gennemsnit 42 år mod 41 år i 2007.

Figur 1.15. **Personale i daginstitutioner for børn og unge. 2010**

Anbragte børn og unge

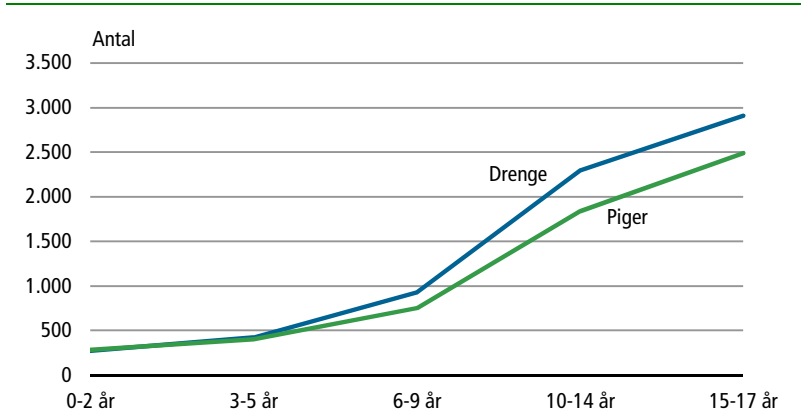
I Danmark er det kommunernes opgave, at tilbyde hjælp efter Serviceloven, hvis et barn har særligt behov for støtte. Det kan eksempelvis ske på grund af barnets nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne, forældrenes manglende evne til at varetage barnets tarv eller problemer for barnet eller den unge fx adfærdsproblemer af den ene eller den anden karakter.

Anbringelse uden for hjemmet er den mest indgribende hjælpeforanstaltning. Denne foranstaltning er udtryk for, at myndighederne finder det nødvendigt at sikre barnets trivsel og udvikling ved at placere det i et andet opvækstmiljø end sit eget hjem.

Ca. 1 pct. af alle 0-18-årige er anbragt uden for eget hjem, hvilket svarer til ca. 12.600 børn. Det er karakteristisk at andelen der er anbragt stiger med alderen.

Flere drenge end piger er anbragt uden for hjemmet. Ultimo 2009 var der lidt mere end 7.000 drenge, som var anbragt uden for eget hjem, hvilket svarer til at 55 pct. af de anbragte børn og unge er drenge.

Figur 1.16. Børn og unge anbragt uden for eget hjem. 31. december 2009

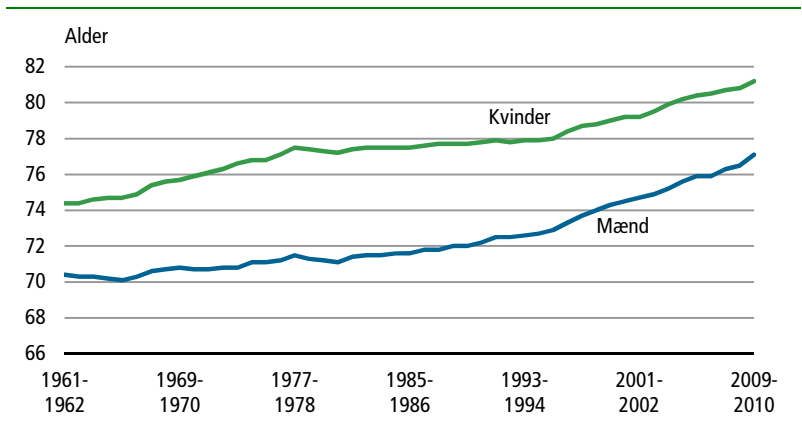
2. Helbred

Levetid

Den forventede levetid for en nyfødt er steget gennem de seneste 50 år for både mænd og kvinder. I de nyeste tal, der vedrører to-årsperioden 2009-2010 er den forventede levetid 77,1 år for en nyfødt dreng og 81,2 år for en nyfødt pige.

Den forventede levetid for nyfødte er i virkeligheden et mål for dødeligheden i samfundet. Det er kun under den forudsætning, at dødelighederne for perioden 2009-2010 er konstante i al fremtid, at det gennemsnitlige antal leveår for nyfødte drenge og piger bliver 77,1 og 81,2 år. Igennem de seneste 50 år har dødeligheden været faldende, og fortsætter den udvikling, hvilket der er meget, som tyder på, vil nyfødte i 2010 i gennemsnit komme til at leve endnu længere.

Figur 2.1. Forventet levetid ved fødsel

Kvinder har lavere aldersbetinget dødelighed end mænd og derfor har nyfødte piger en højere forventet levetid. Forskellen mellem mænd og kvinder er dog blevet reduceret en del siden begyndelsen af 1980'erne, hvor kvinders middellevetid var 6,1 år højere end mænd. Forskellen i 2009-2010 er kun 4,1 år, hvilket er den laveste siden 1962-63.

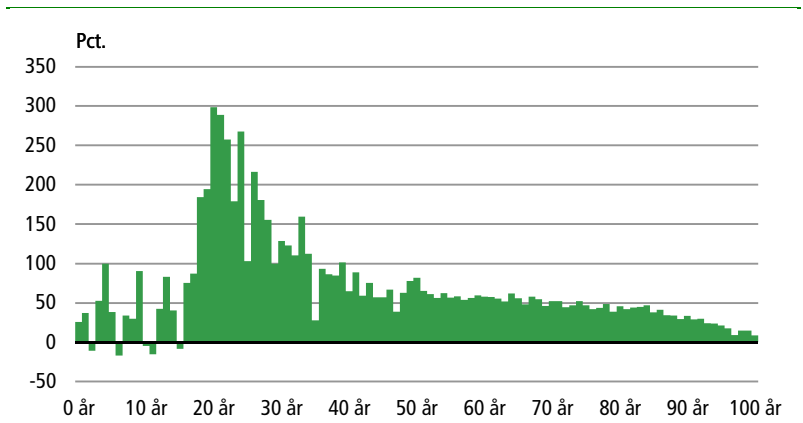
Tablet 2.1. Middellevetider for udvalgte aldre

	Mænd			Kvinder		
	1989-1990	1999-2000	2009-2010	1989-1990	1999-2000	2009-2010
0 år ...	72,02	74,34	77,05	77,68	78,98	81,22
50 år ..	25,37	27,00	28,99	30,00	30,69	32,55
60 år ..	17,49	18,75	20,70	21,71	22,03	23,71
70 år ..	11,08	11,81	13,30	14,31	14,58	15,65
80 år ..	6,41	6,70	7,39	8,14	8,47	9,04
90 år ..	3,39	3,40	3,63	3,94	4,15	4,43

Den forventede levetid for 0-årige er det mest anvendte tal, men der beregnes også middellevetider for alle øvrige aldre. I tabellen er vist 0-årige, 50-årige, 60-årige, 70-årige, 80-årige og 90-årige. Fx skal de 13,30 år for 70-årige mænd i 2009-2010 tolkes som det antal år, som en mand, der har overlevet til sin 70-års fødselsdag, kan forventes at leve yderligere. Det tilsvarende tal for 70-årige kvinder er 15,65 år. Det svarer til, at en 70-årig kvinde kan forventes at have 18 pct. længere levetid tilbage end en 70-årig mand.

Relativt er forskellen i forventet restlevetid mellem mænd og kvinder stigende med alderen. Ud fra middellevetiderne for 2009-2010 svarer forskellen ved fødslen til, at kvinder lever 5 pct. længere. Blandt personer, der er blevet 50 år, er kvinders forventede restlevetid 12 pct. højere. Forskellen er 15 pct. blandt 60-årige, 18 pct. blandt 70-årige og 22 pct. både blandt 80-årige og 90-årige

Figur 2.2. Mænds procentvise overdødelighed i forhold til kvinders. 2006-2010

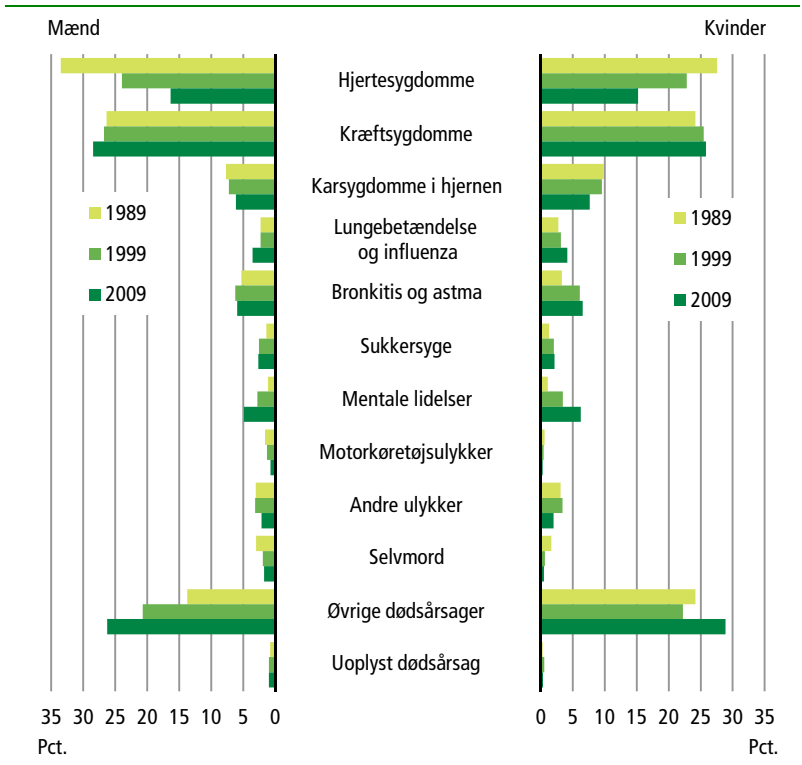
Med undtagelse af helt unge personer, hvor der er meget få dødsfald, har mænd en tydelig overdødelighed for alle enkelte alderstrin. Overdødeligheden er højest blandt mænd i 20'erne, hvor dødshyppighederne blandt mænd er op til tre gange så høje som blandt kvinder. Både for mænd og kvinder er dødeligheden blandt personer i 20'erne naturligvis meget lav, men der er en klar kønsforskel, som skyldes, at flere unge mænd dør i forbindelse med ulykker og selvmord.

Mænds overdødelighed falder med alderen. Fx har de 60-årige mænd dødshyppigheder, som er 58 pct. højere end 60-årige kvinders, mens mændenes overdødelighed blandt 70-årige, 80-årige og 90-årige er henholdsvis 52 pct., 46 pct. og 33 pct.

Dødsårsager, rygning og BMI

Fordelelsen af døde på dødsårsager viser, at hjertesygdommes andel er blevet reduceret kraftigt for både mænd og kvinder fra 1989 til 2009. I 1989 kunne 33 pct. af mændenes og 28 pct. af kvindernes dødsfald tilskrives hjertesygdomme. Blandt de døde i 2009 var de tilsvarende andele 16 pct. for mændene og 15 pct. for kvinderne. Kræftsygdommes andel af alle dødsfald er derimod steget fra 1989 til 2009, fra hhv. 26 pct. for mænd og 24 pct. for kvinder i 1989 til hhv. 28 pct. og 26 pct. i 2009. Samlet set tyder det på, at opdelingen på dødsårsager er blevet mere sammensat de seneste 20 år. I 2009 findes 26 pct. af mændenes og 29 pct. af kvindernes samlede dødsfald i den store restgruppe øvrige dødsårsager. De tilsvarende andele var 14 og 24 pct. i 1989.

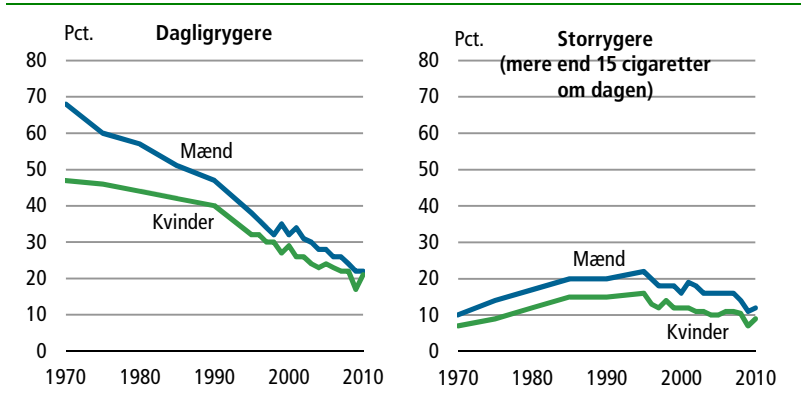
Figur 2.3. Døde - fordelt efter dødsårsag

Da der er en sammenhæng mellem rygning og sygdom kan ændringerne i sygdomsmønsteret skyldes, at andelen af rygere i befolkningen har været faldende gennem mange år. I 1970 var 68 pct. af mændene og 47 pct. af kvinderne dagligrygere, mens de tilsvarende andele i 2010 kun var 22 og 21 pct. Faldet har altså været klart størst for mændene.

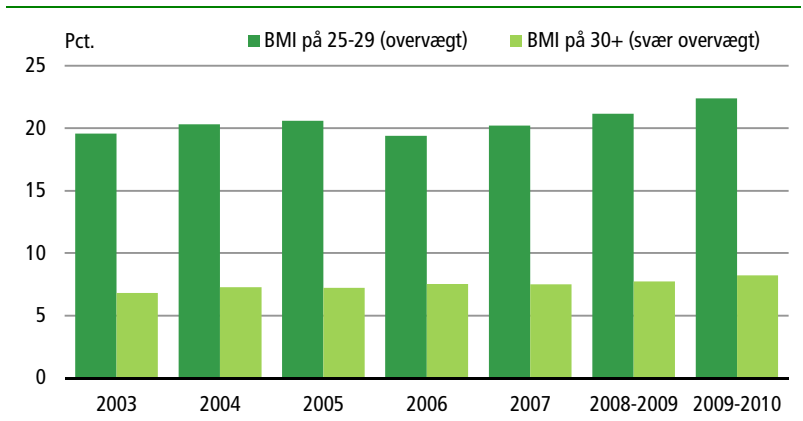
Andelen af rygere, som ryger mindst 15 cigaretter om dagen, er ikke faldet i samme omfang som dagligrygere. I 2010 var 12 pct. af mændene og 9 pct. af kvinderne storrygere.

Figur 2.4. Rygere i pct. af den voksne del af befolkningen

BMI er det mest anvendte mål til klassificering af kropsvægt. Det beregnes som vægten i kg divideret med kvadratet på højden målt i meter. En person, der vejer 100 kg og måler 1,8 meter vil fx have et BMI på $100 / (1,8 * 1,8) = 30,9$.

Figur 2.5. BMI-resultater for personer, der har været til session

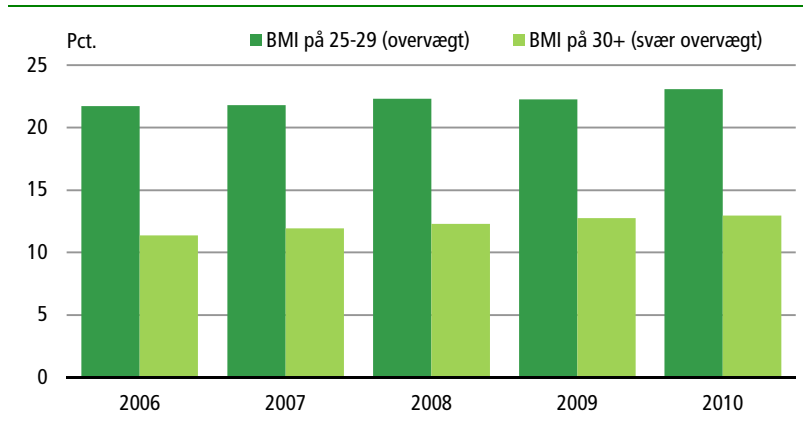

Personer med BMI mellem 25 og 29 betragtes som overvægtige, mens personer med BMI på 30 eller derover klassificeres som svært overvægtige. Fra 2003 og frem er der oplysninger om BMI for mænd, der har været til session, og oplysningerne er derfor en god indikator for omfanget af overvægt blandt 18-årige mænd i befolkningen.

I 2003 var 26 pct. af de 18-årige mænd overvægtige, og blandt dem var der omkring en fjerdedel, der også kunne betegnes som svært overvægtige. I 2009-2010 var andelen af overvægtige 31 pct. Alene i løbet af de seneste otte år er andelen af overvægtige mænd altså steget med omkring 20 pct.

Figur 2.6. BMI-resultater for prægravide kvinder

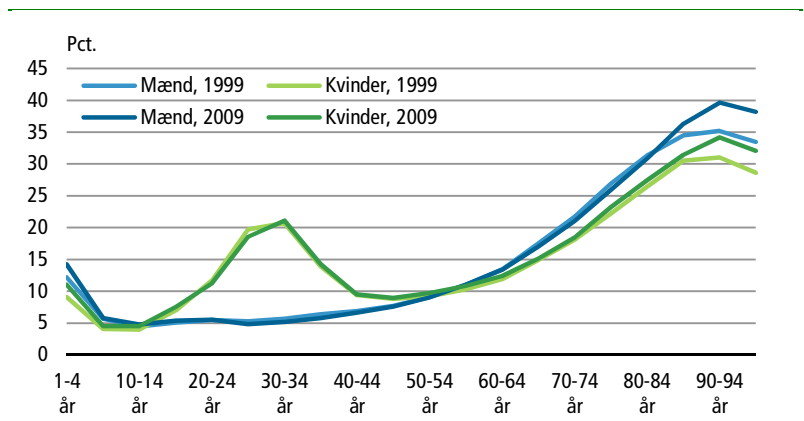

Blandt kvinderne findes der ikke en tilsvarende opgørelse for 18-årige. Den bedste kilde er BMI udregnet for alle fødende kvinder, hvor det vel at mærke er vægten før graviditeten, som er anvendt ved udregningerne. I 2010 har 36 pct. af de gravide kvinder et BMI, der klassificerer dem som overvægtige, og blandt dem kan lidt over en tredjedel også betegnes som svært overvægtige. Andelen af overvægtige har været stigende siden 2006, hvor 33 pct. af de gravide kvinder havde et BMI på 25 eller derover. Tidligere oplysninger om gravides BMI er desværre ikke tilgængelige.

Sygehusbenyttelse

Benyttelse af sygehus kan belyse kvinders og mænds helbredsforhold. Der ses i det følgende alene på indlæggelser på offentlige somatiske sygehuse, mens forskelle i fx ambulante behandlinger og på psykiatriske sygehuse ikke er belyst.

Figur 2.7. Andel af befolkningen, der har været indlagt på et sygehus - fordelt efter alder. Alle diagnoser

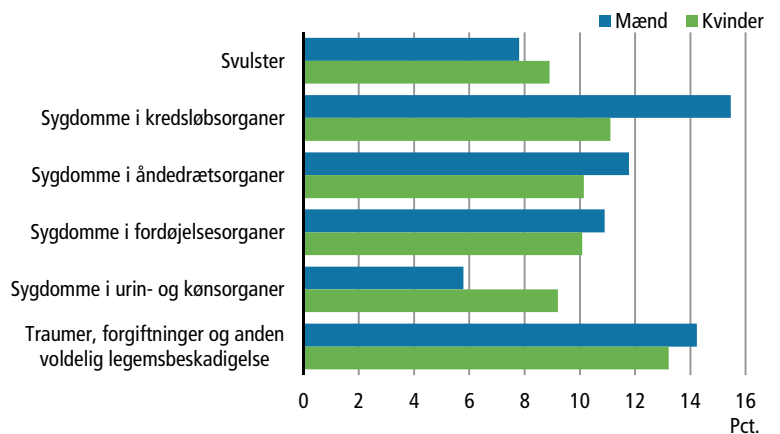

I aldersgruppen 15-44 år er en større del af kvinderne indlagt end af mændene. Dette gælder i særlig grad aldersgruppen 25-34 år, hvor fire gange så mange kvinder som mænd er indlagt. Forklaringen på den store kønsforskel er indlæggelser i forbindelse med graviditet og fødsel.

Kvinder og mænd har nogenlunde lige mange hospitalsindlæggelser frem til 60-års alderen, dog ligger kvinders andel en anelse højere end mændenes. Mænd i 60-års alderen og opefter har en stigende tendens til at være hyppigere indlagt end kvinder. Andelen af indlagte mænd i aldersgruppen 90-94 år er næsten 40 pct. i 2009, mens den tilsvarende andel for kvinder er 34 pct. Desuden er andelen af indlæggelser stigende med alderen. Stigningen i andelen af mænd, der er indlagt, sætter for alvor ind fra 50-års alderen, mens den for kvinder først stiger betydeligt fra 60-års alderen. Efter 95-års alderen sker der et fald i andelen af kvinder og mænd, der er indlagt, hvilket muligvis kan skyldes, at en større andel af de ældste bor på plejehjem eller i plejebolig.

I 2009 er der for de 1-9-årige mindre forskel mellem kønnene end der var i 1999, hvor drenge var indlagt lidt hyppigere end piger. Mellem 1999 og 2009 er der sket en stigning i andelen af indlagte personer ældre end 85 år. Stigningen har været lidt større for mænd end for kvinder.

Figur 2.8. **Andel indlagte personer for udvalgte diagnoser. 2009**

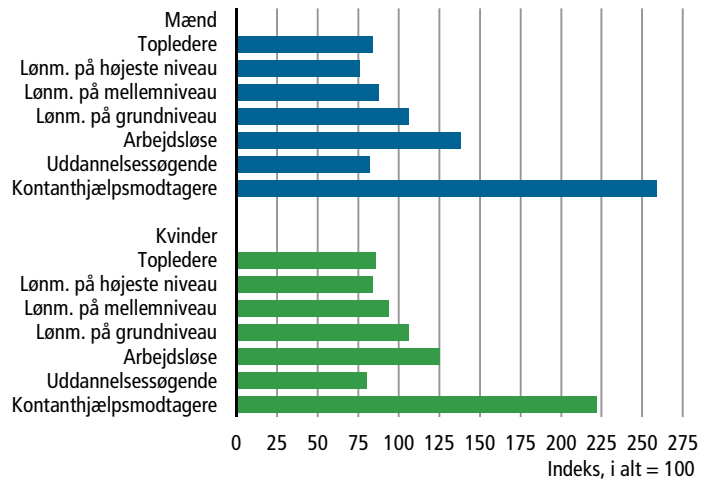
Anm. Tilnærmet beregning. Der er set bort fra indlagte personer med sygdomme i svangerskab.

Hvis der ses på andelen af indlagte personer med udvalgte diagnoser ses betragtelige kønsforskelle. Figur 2.8 viser andelen af indlagte personer inden for udvalgte diagnoser. 15,5 pct. af de indlagte mænd er indlagt med diagnosen "sygdomme i kredsløbsorganer", hvilket er betragtelig mere end for kvinder, hvor 11,1 pct. er indlagt med samme diagnose. Det omvendte billede gør sig gældende ved "sygdomme i urin- og kønsorganer", hvor 9,2 pct. af kvinderne er indlagt med denne diagnose mod blot 5,8 pct. af mændene.

Der er såvel køns- og aldersmæssig variation i risikoen er for hospitalsindlæggelser, og der er også social variation. Kontanthjælpsmodtagere har fx væsentligt højere aldersstandardiserede indlæggelseshyppigheder end fx lønmodtagere på højeste niveau. Befolkningen mellem 20-64 år som helhed har indeks 100 for hhv. kvinder og mænd. En indlæggelseshyppighed på fx 150 betyder, at der er 50 pct. forøget risiko for indlæggelse i forhold til den samlede gruppe, mens en indlæggelseshyppighed på fx 75 betyder 25 pct. lavere risiko.

Der er også social variation i kvinders og mænds indlæggelseshyppigheder. For mænd er der større forskel på indlæggelseshyppighederne end blandt kvinder. Mandlige lønmodtagere på højeste niveau har den laveste indlæggelseshyppighed på 76, mens mandlige kontanthjælpsmodtagere har den højeste indlæggelseshyppighed på 259. For kvinder er det uddannelsessøgende der har den laveste indlæggelseshyppighed på 80, og højst ligger kontanthjælpsmodtagere på 222.

Figur 2.9. **Indlæggelseshyppigheder - fordelt efter socioøkonomisk status (udvalgte grupper). 2009**

Anm.: Aldersstandardiserede indlæggelseshyppigheder for 20-64-årige

Ud over alder og socioøkonomisk status, så er familietype også af betydning for indlæggelseshyppigheden. I nedenstående tabel ses, at personer, der lever alene, har en forhøjet risiko for at blive hospitalsindlagt i forhold til hhv. mænd og kvinder mellem 20-64 år. Denne forhøjede risiko er særligt udbredt for enlige mænd, hvor indlæggelseshyppigheden er 24 pct. højere end for den mandlige 20-64-årige befolkning som helhed, mens den for enlige kvinder er 17 pct. større end for kvindelige 20-64-årige befolkning som helhed. Både mænd og kvinder, der er gift eller samlevende har en lavere indlæggelseshyppighed set i forhold til den samlede gruppe af hhv. mænd og kvinder. Mønsteret har ikke ændret sig væsentligt mellem 1999 og 2009.

Tabel 2.2. Indlæggelseshyppigheder - fordelt efter familietype

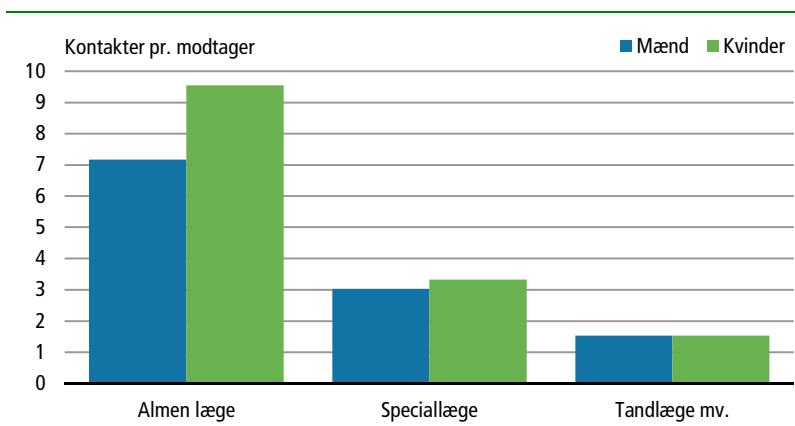
	Mænd		Kvinder	
	1999	2009	1999	2009
	----- Indeks, i alt = 100 -----			
I alt	100	100	100	100
Enlige	119	124	111	117
Ægtepar	90	88	94	91
Samlevende par	92	90	95	92
Samboende par	98	95	106	103

Anm.: Aldersstandardiserede indlæggelseshyppigheder for 20-64-årige.

Lægebesøg

Til at belyse helbredstilstanden for kvinder og mænd er det relevant udover sygehusbenyttelse at se på lægebesøg. Figur 2.10 viser antallet af kontakter (inkl. telefon og e-mailkonsultationer) pr. modtager til såvel almen læge som speciallæge og tandlæge/tandplejer.

Figur 2.10. Kontakter til læge mv. pr. modtager. 2010

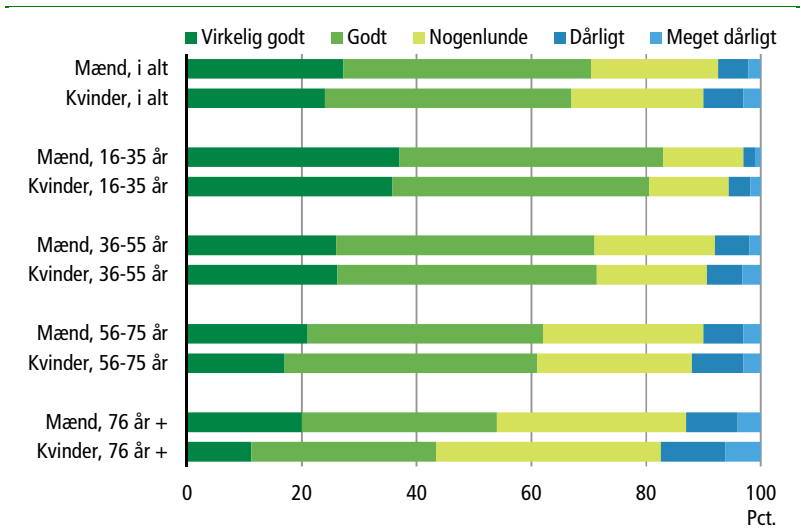
Kvinder har i gennemsnit 9,5 kontakter til almen læge, hvilket er 33 pct. højere end mænd, som i gennemsnit har 7,2. At kvinder har flere kontakter end mænd skyldes fx graviditet og fødsel. Kønsforskellen er ikke så udbredt blandt de personer, som har kontakt med speciallæge og der er ingen kønsforskel hvad angår tandlæge.

Selvvurderet helbred

Ud over statistikker om sygehusbenyttelse og lægebesøg kan det også være relevant at se på kvinders og mænds egne vurderinger af deres helbred. I den EU harmoniserede spørgeskemaundersøgelse SILC (Statistics on Income and Living Conditions), spørges der bl.a. om hvordan helbredet er i almindelighed, og hvorvidt man har langvarig sygdom. De næste tre figurer viser resultater fra SILC-undersøgelsen i 2010.

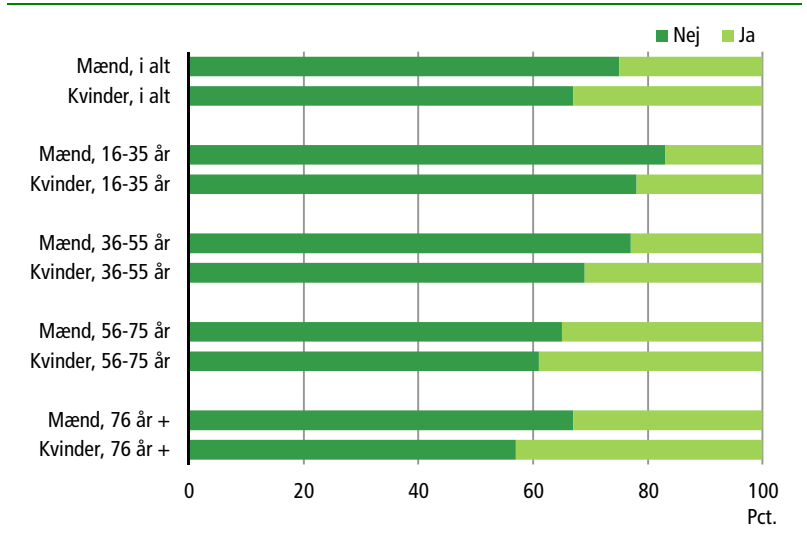
70 pct. af alle mænd og 67 pct. af alle kvinder vurderer, at de har det virkelig godt eller godt. Vurderingen af godt helbred falder støt med alderen, jo ældre man er, jo mere dårlig føler man sig. I den yngste aldersgruppe vist i figur 2.11, er det kun cirka 5 pct. som vurderer deres helbred som dårligt eller meget dårligt, mens det i den ældste gruppe er omkring 15 pct. Mænd vurderer oftere at have det godt end kvinder, men forskellen mellem kønnene varierer med alderen. Fx i aldersgruppen 36-55 har lige mange mænd og kvinder det virkelig godt eller godt, nemlig 71 pct. For den ældste aldersgruppe fra 76 år vurderer 54 pct. mænd, at de har det godt eller virkelig godt, mens kun 43 pct. af kvinderne vurderer dette.

Figur 2.11. Helbred i almindelighed, selvvurderet. 2010

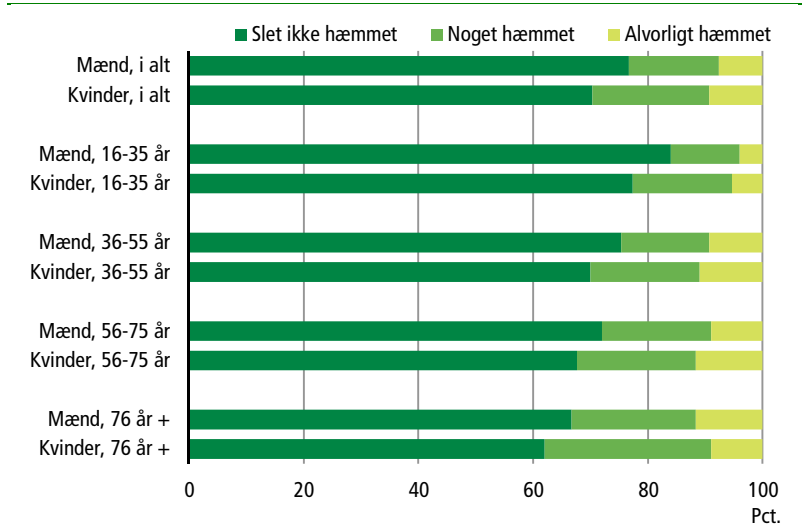
I figur 2.12 fremgår det, at flere kvinder end mænd svarer "ja" til at have en sygdom eller helbredsproblemer, der har varet eller forventes at vare mindst seks måneder. I alt svarer 33 pct. af kvinderne og 25 pct. af mændene "ja" til dette. Forskellen mellem mænd og kvinder på 8 procentpoint er på lignende niveau for de 36-55-årige og lidt højere for personer ældre end 76 år. Der er mindre forskel mellem mænd og kvinder i den yngste aldersgruppe 16-35 år og for de 56-75-årige.

Figur 2.12. Langvarig sygdom eller helbredsproblem, selv vurderet. 2010

Hvis der ikke skeles til alder har lidt mindre end 10 pct. af både mænd og kvinder været alvorligt hæmmet i udførelsen af almindelige aktiviteter de seneste seks måneder. Andelen er højst med 12 pct. både for kvinder i 56-75-års alderen og for mænd over 76 år. Flere mænd end kvinder føler sig slet ikke hæmmet, om end andelen der slet ikke føler sig hæmmet falder med alderen. For mænd og kvinder over 76 år føler hhv. 67 og 62 pct. sig slet ikke hæmmet i udførelsen af almindelige aktiviteter.

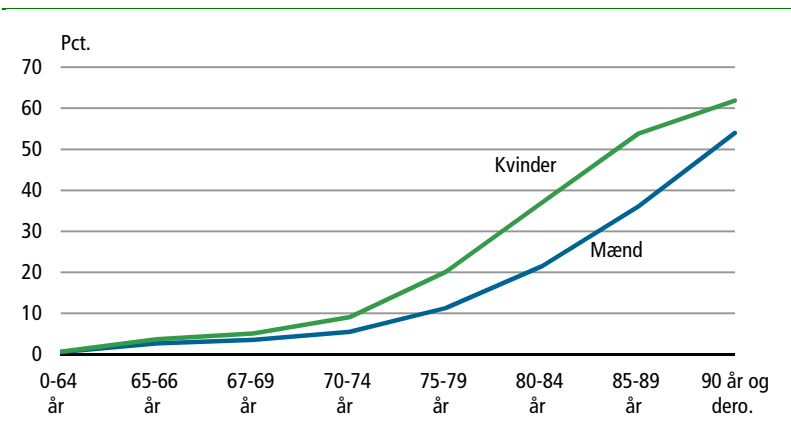
Figur 2.13. Hæmmet i udførelsen af almindelige aktiviteter de seneste seks måneder på grund af helbredsproblemer eller sygdom, selv vurderet. 2010

Hjemmehjælp

65 pct. af modtagerne af hjemmehjælp er kvinder. Behovet for hjemmehjælp stiger med alderen og der er i alle aldre over 70 år en overvægt af kvinder, en overvægt der bliver tydeligere jo ældre borgerne er, er det naturligt, at der er flest kvinder som modtager hjælp. Imidlertid modtager mændene i gennemsnit flere timers hjælp end kvinderne. Hver kvinde får 3,5 timers hjemmehjælp, mens hver mand i gennemsnit modtager hjælp i 4,1 timer om ugen. Det er især inden for personlig pleje, at mænd får flere timer end kvinder. Fordelt på alder er mænds forbrug af timer højere end kvinders, undtaget for ældre på 90 år og derover.

Figur 2.14. **Andel, der modtager hjemmehjælp. 2010**

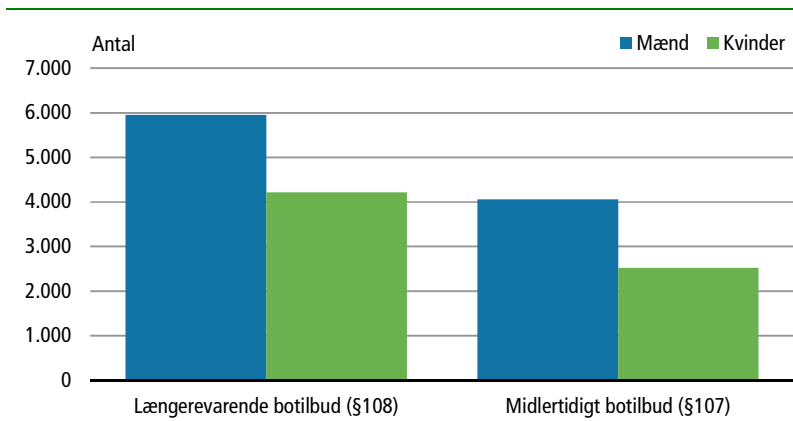
En anden forklaring på, at andelen af kvinder er højere, er, at der i hver aldersgruppe er indeholdt forholdsvis flere ældre kvinder end mænd, idet mænd dør tidligere end kvinder. Jo ældre borgeren er, jo mere plejekrævende er vedkommende. Hvis man kigger på aldersgruppen 70-74 år, er andelen af 74-årige kvinder større i forhold til andelen af 74-årige mænd.

Botilbud

Botilbud er døgninstitutioner til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, og de kan enten være til længerevarende eller midlertidige ophold. I april 2010 var der 1.020 botilbud (dvs. institutioner). Såvel på længerevarende som midlertidige botilbud er der, som det fremgår af figur 2.15, forholdsvis flest mænd blandt de indskrevne.

I alt var 5.779 mænd og 4.086 kvinder bosat i længerevarende botilbud i april 2010. I midlertidige botilbud boede 3.778 mænd og 2.331 kvinder.

Figur 2.15. Botilbud til voksne. 2010

Der boede 1.084 mænd og 1.109 kvinder i plejeboliger indrettet til handicappede, mens 341 mænd og 282 kvinder boede i almene ældreboliger indrettet til handicappede. I plejeboligerne var kønsfordelingen lige, mens der i de almene ældreboliger var relativt flest mænd blandt beboerne.

3. Uddannelse

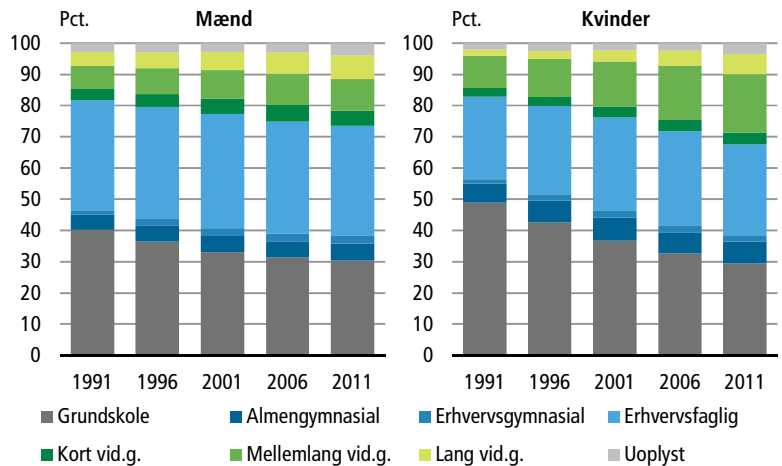
Uddannelsesniveau

Befolkningens uddannelsesniveau har været stigende de seneste mange år. En stadig mindre andel af de 15-69-årige har en grundskoleuddannelse som højst fuldført uddannelse. Samtidig har en voksende andel en videregående uddannelse.

Uddannelsesniveautet for mænd og kvinder er dog forskelligt. 30 pct. af mændene og 29 pct. af kvinderne har i 2011 grundskole som højeste fuldførte uddannelse. En grundskole- og en erhvervsfaglig uddannelse er de mest almindelige uddannelser blandt kvinderne med 29 pct. En erhvervsfaglig uddannelse er den mest almindelige uddannelse blandt mændene. Andelen med denne uddannelse er i 2011 35 pct.

I 2011 har 19 pct. af kvinderne og kun 10 pct. af mændene en mellem-lang videregående uddannelse. Til gengæld har 7,6 pct. af mændene en lang videregående uddannelse mod 6,4 pct. af kvinderne.

Figur 3.1. 15-69-årige - fordelt efter højeste fuldførte uddannelse

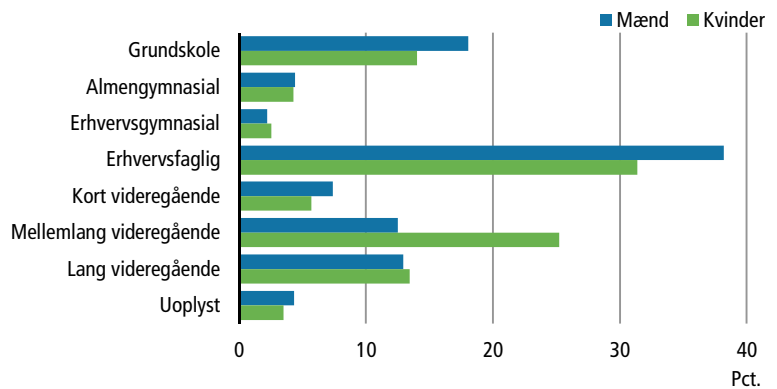

Anm. Mellemlang videregående er inklusive bachelor og lang videregående er inklusive Ph.d.

Samlet set ændrer befolkningens uddannelsesniveau sig kun langsomt, idet der er en stor gruppe af befolkningen, som har forladt uddannelses-systemet, og hvis højeste fuldførte uddannelse ikke ændrer sig mere.

Ved alene at se på udviklingen i de 35-åriges højeste fuldførte uddannelse fås et tydeligere billede af de ændringer, som sker i de unges uddannelsesvalg og de forskydninger som sker mellem kønnene.

Figur 3.2. 35-årige - fordelt efter højeste fuldførte uddannelse. 2011

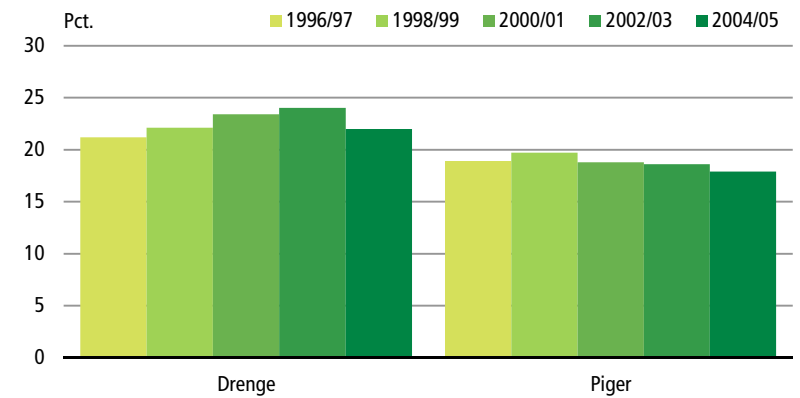
Anm. Mellemlang videregående er inklusiv bachelor og lang videregående er inklusiv Ph.d.

Blandt de 35-årige har blot 14 pct. af kvinderne og 18 pct. af mændene i 2011 grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. For begge køn er en erhvervsuddannelse den mest almindelige uddannelse med 38 pct. af mændene og 31 pct. af kvinderne. Blandt de videregående uddannelser har 25 pct. af kvinderne og 13 pct. af mændene en mellemlang videregående. Samtidig har flere 35-årige kvinder end mænd en lang videregående uddannelse. Andelen er her 13,5 pct. kvinder og 12,9 pct. mænd.

Fortsat uddannelse efter grundskolen

Der er forskel på, hvor stor en andel af henholdsvis piger og drenge som hverken er i gang med eller har afsluttet en ungdomsuddannelse fem år efter de har forladt grundskolen. Figur 3.3 giver et billede af, hvordan det ser ud for fem forskellige årgange.

Figur 3.3. Andel, der ikke er i gang med en uddannelse og ikke har en ungdomsuddannelse fem år efter afgang fra grundskolen

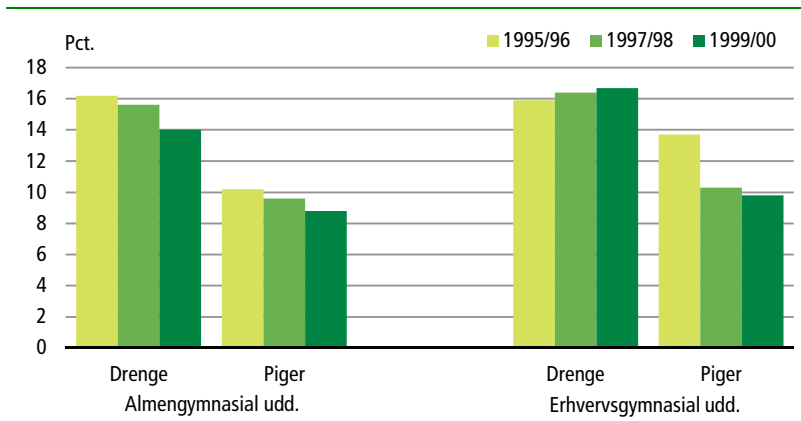

For pigerne har andelen ligget på mellem 18 og 20 pct. mens andelen af drenge ligger noget højere på mellem 21 pct. og 24 pct. Af årgangen som gik ud af grundskolen i 2005 er 22 pct. af drengene og 18 pct. af pigerne hverken i gang med eller har afsluttet en ungdomsuddannelse fem år efter, at de har forladt grundskolen.

Fortsat uddannelse efter gymnasiet

Der er også forskel mellem de to køn på, hvor stor en andel af piger og drenge som ikke gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse efter de har forladt gymnasiet. Figur 3.4 giver et billede af, hvordan det ser ud ti år efter, at tre forskellige årgange har forladt en gymnasial uddannelse.

Figur 3.4. **Andel, hverken er i gang med en uddannelse eller har en erhvervskompetencegivende uddannelse ti år efter afgang fra gymnasiet**

Af dem som fuldførte en almen gymnasial uddannelse i 2000 var der 14 pct. af drengene og 9 pct. af pigerne som ti år efter ikke var gang med og heller ikke havde ikke gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse. Andelen har været faldende for både drenge og piger. For de erhvervsgymnasiale uddannelser var de tilsvarende tal 17 pct. og 10 pct. og her har andelen for drengenes vedkommende været svagt stigende.

Grundskolen

I 2008 blev undervisningspligten udvidet fra ni til ti år, så børnehaveklassen herefter medregnes som en del af undervisningspligten i grundskolen. I 2010 var der i alt 714.000 elever i grundskolen fra børnehave til og med 10. klasse.

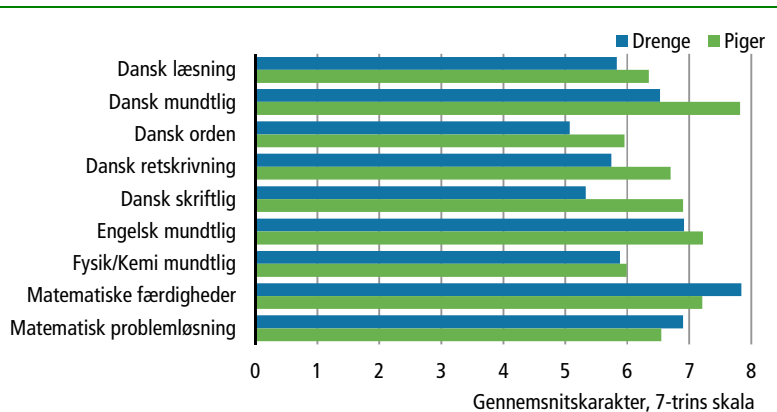
Nedenstående tabel viser eleverne i 2010 fordelt på offentlige og private grundskoler samt efterskoler og fordelingen er stort set ens for de to køn.

Tabel 3.1. **Elever i børnehaveklasse til og med 10. klasse - fordelt efter institutionstype og køn. 2010**

	Dreng	Piger	Dreng	Piger
	antal		pct.	
I alt	365 416	348 228	100,0	100,0
Offentlige grundskoler	302 900	284 543	82,9	81,7
Private grundskoler	48 820	49 544	13,4	14,2
Efterskoler	13 696	14 141	3,7	4,1

Siden 2007 har der ved folkeskolens afgangsprøve været bundne prøver i fire fag - dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi. Ser man på de ni karakterer som blev afgivet i forbindelse med disse prøver ved folkeskolens afgangsprøve i sommeren 2010 er der her en tydelig forskel mellem drenge og piger. Pigerne havde i gennemsnit højere karakterer i prøverne i dansk, engelsk og fysik/kemi. Særligt lå pigerne højt i forhold til drengene i mundtlig og skriftlig dansk. Drengene havde til gengæld i gennemsnit de højeste karakterer i de to prøver i matematik. Mønstret har været det samme i alle fire år.

Figur 3.5. **Karaktergennemsnit ved folkeskolens afgangsprøve 9. klasse, bundne prøvfag. 2010**

Anm. Figuren medtager kun normalklasser, dvs. specialklasser, kommunale ungdomsskoler mv. er ikke medtaget.

Gymnasiale uddannelser

Forskellene i kønnenes uddannelsesmønstre viser sig på de gymnasiale uddannelser. Samlet set udgør pigerne 54 pct. af eleverne på de gymnasiale uddannelser i 2010. I 2000 var andelen 56 pct.

Tabel 3.2. Elever ved de gymnasiale uddannelser

	2000		2010	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger
I alt	42 472	54 712	59 281	69 025
Almengymnasial uddannelse ..	24 347	40 153	36 070	54 873
Gymnasiet	20 311	32 304	30 220	47 153
Hf	3 702	7 309	5 519	7 317
Studenterkurser	323	510	331	403
Erhvervsgymnasial uddannelse	18 125	14 559	23 211	14 152
Hhx	11 442	13 203	13 521	11 194
Htx	6 030	1 215	9 690	2 958

Pigerne er i overtal på det almene gymnasium, studenterkurser og Hf, hvor de udgjorde henholdsvis 61 pct., 57 pct. og 55 pct. af eleverne i 2010. På de erhvervsgymnasiale uddannelser Hhx og Htx udgør pigerne derimod kun henholdsvis 45 pct. og 23 pct. På Hhx har andelen af piger været faldende. I 2000 udgjorde pigerne 54 pct. af de studerende på hhx. På Htx. har andelen af piger omvendt været stigende fra 17 pct. i 2000.

Ser man på eksamensresultaterne fra de gymnasiale uddannelser, er der også her forskel mellem drenge og piger.

Tabel 3.3. Eksamensresultat ved de gymnasiale uddannelser

	Afgangstår					
	2008		2009		2010	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger	Drenge	Piger
	----- karaktergennemsnit, 7-trinsskala -----					
Gymnasiet uden linieopdeling	6,7	7,0	6,6	7,0	6,7	7,0
2-årig hf	6,2	6,0	6,2	6,1	6,1	6,1
Htx, 3. år	6,4	7,2	6,5	7,2	6,4	7,2
Hhx, 3. år	5,8	6,2	5,8	6,2	5,9	6,3

Anm.: Samlet eksamensresultat for stx og studenterkursus, og samlet resultat for 2-årig hf og hf'ere, der kombinerer uddannelsen af enkeltfag.

Pigerne har i gennemsnit de højeste eksamensresultater på tre af de fire gymnasiale uddannelser, det almene gymnasium, Htx og Hhx. Kun på Hf lå drengene højest i 2008 og 2009 mens de to køn i 2010 havde det samme gennemsnitlige eksamensresultat.

Erhvervsfaglige uddannelser

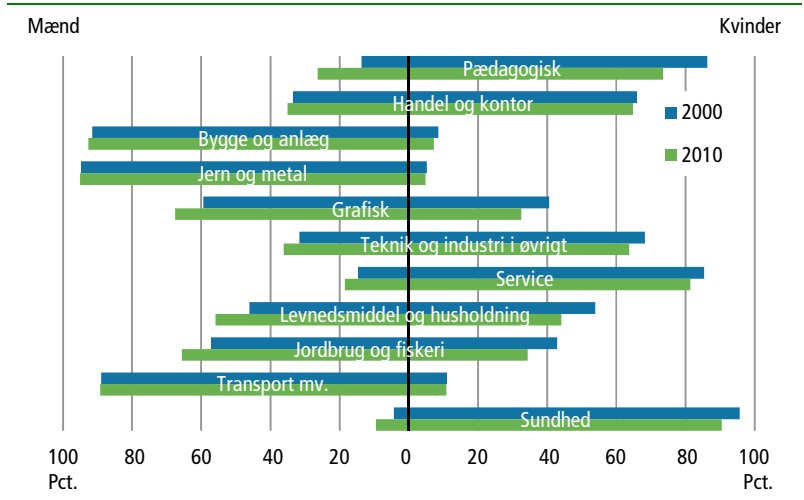
Sammenligner man andelen af kvinder og mænd ved de erhvervsfaglige uddannelser i 2000 og 2010 kan man se, at der ikke er sket de store ændringer på det overordnede niveau. Mændene udgjorde 55 pct. af de studerende i 2000 og denne andel var uforandret i 2010.

Tabel 3.4. Studerende ved de erhvervsfaglige uddannelser. 2010

	Antal	Pct.
Mænd	45 959	54,8
Kvinder	37 868	45,2

De seneste ti år er der sket store fald i kvindeandelen inden for de pædagogiske fag, som dog fortsat er meget kvindedominerede, de grafiske fag, jordbrug og fiskeri samt levnedsmiddel og husholdning.

Figur 3.6. De studerendes valg af retning på de erhvervsfaglige hovedforløb

Der er fortsat stor forskel mellem andelen af kvinder og mænd inden for de forskellige uddannelsesområder. Mændene udgør langt hovedparten af de studerende på bygge og anlæg med 93 pct., jern og metal med 95 pct. og transportuddannelserne, hvor de udgør 89 pct. Kvinderne er i overtal inden for de pædagogiske fag, hvor de udgør 74 pct., service med 81 pct. og sundhed med 91 pct.

Korte og mellemlange videregående uddannelser

I 2010 var der 21.088 studerende ved de korte videregående uddannelser og 70.381 studerende på de mellemlange videregående uddannelser. På de korte videregående uddannelser udgør mændene 53 pct. af de studerende mens der på de mellemlange videregående uddannelser er flest kvinder, 65 pct.

Man genfinder mønstret fra de erhvervsfaglige uddannelser i de korte og mellemlange videregående uddannelser. Sundhedsuddannelserne domineres også her af kvinder og det samme gør sig gældende for de pædagogiske uddannelser. Ved uddannelserne inden for transport og politi og forsvar ligger andelen af mænd mellem 74 pct. og 96 pct.

Tabel 3.5. Studerende ved de videregående uddannelser. 2010

	Mænd		Kvinder	
	antal	pct.	antal	pct.
Kort videregående uddannelse	11 265	53,4	9 823	46,6
Mellemlang videregående uddannelse	24 624	35,0	45 757	65,0
Bachelor	30 209	46,0	35 532	54,0
Lang videregående uddannelse	25 151	43,6	32 538	56,4
Forskeruddannelse	4 607	51,4	4 363	48,6

Lange videregående uddannelser

I 2010 var der 57.689 studerende ved de lange videregående uddannelser, heraf var 56 pct. kvinder. De kvindelige studerende har været i overtal siden 2000.

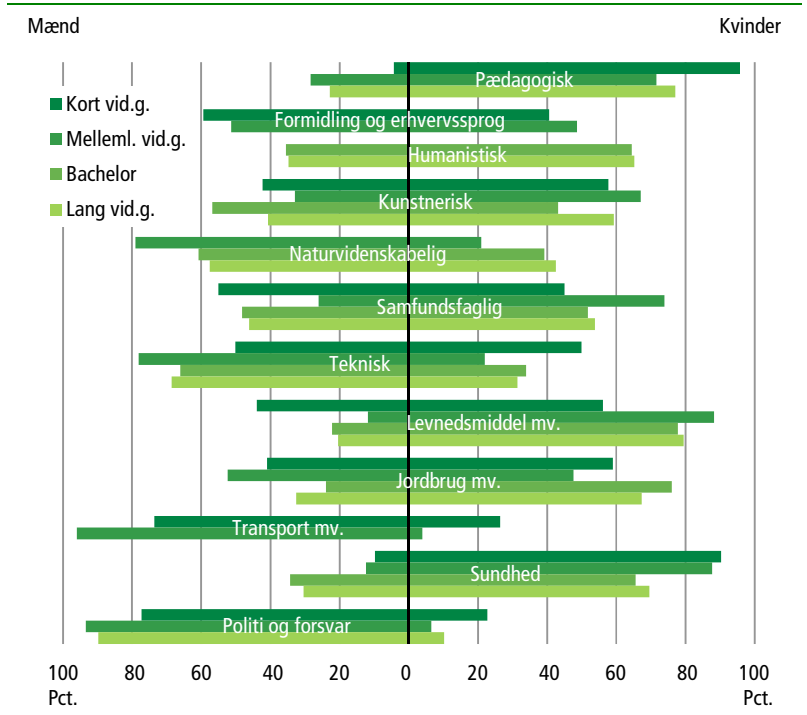
Også ved de lange videregående uddannelser er der forskel på kønnenes uddannelsesvalg.

Den største kvindeandel på 80 pct. findes inden for levnedsmiddel og ernæring. Tilsvarende har uddannelser inden for fx pædagogik og sundhed store andele af kvinder.

Mændene er derimod i overtal inden for forsvaret, hvor andelen var på 90 pct. i 2010, og på de tekniske og på de naturvidenskabelige uddannelser med henholdsvis 69 pct. og 58 pct.

På visse studier er der over en årrække sket et skift i, hvilket køn der dominerer uddannelsen. Det gælder fx inden for arkitektstudiet, hvor der siden 1999 har været en overvægt af kvinder. På medicin- og jura-studiet har der været en overvægt af kvinder siden 1987. Tidligere var disse studier domineret af mænd.

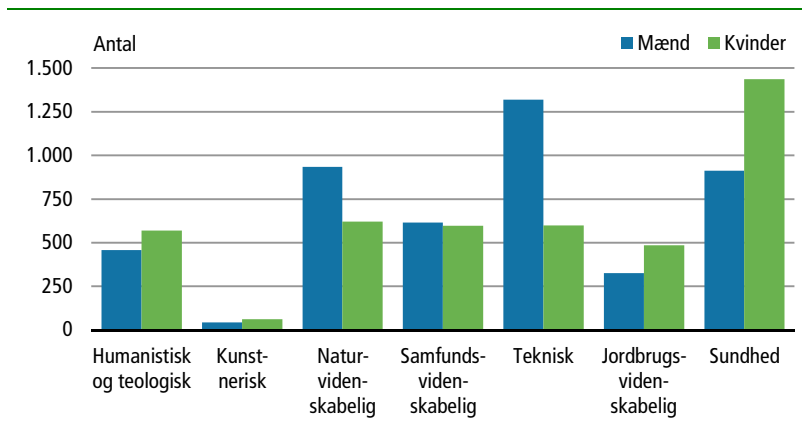
Figur 3.7. Studerendes valg af retning på de videregående uddannelser. 2010

Ph.d.-studiet

I dag er der næsten en lige fordeling af kvindelige og mandlige Ph.d.-studerende med 51 pct. mænd og 49 pct. kvinder. I 1990 var 72 pct. af de Ph.d.-studerende mænd.

Figur 3.8. Ph.d.-studerende - fordelt efter hovedområde. 2010

Antallet af kvindelige Ph.d.-studerende er særlig højt inden for det sundhedsfaglige område hvor de udgør 61 pct. af de studerende. Tek-

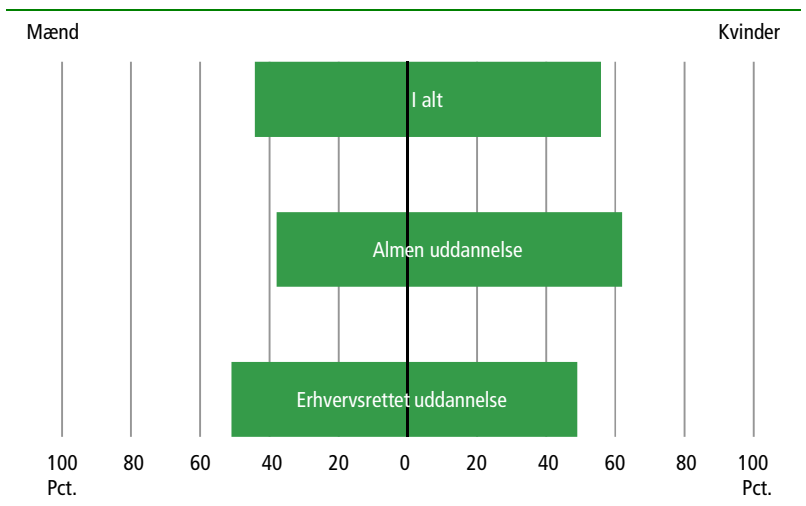

nisk videnskab er omvendt det område som har flest mandlige studerende og også den største andel af mandlige studerende på 69 pct.

Kurser

Omkring 1,5 mio. kursister deltog i offentlig reguleret voksen- eller efteruddannelse i løbet af skoleåret 2009/2010. Kurserne er af meget varieret omfang. For at få et sammenligneligt billede af kursusdeltagelsen er nedenstående figur baseret på antal årselever, som er et beregnet mål for kursusdeltagelsens omfang, hvor den enkelte kursusaktivitet indgår med sin andel af et helt undervisningsår.

Figur 3.9. Voksen- og efteruddannelse. Skoleåret 2009/2010

Generelt er kvindernes kursusdeltagelse højere end mændenes. Dette skyldes, at kvinderne i højere grad end mændene deltager i de almene kurser som bl.a. omfatter kurser på VUC (FVU, AVU, Hf-enkeltfag) og kurser på folkehøjskoler. På de erhvervsrettede kurser er der en lille overvægt af mænd. De erhvervsrettede kurser omfatter bl.a. AMU-kurser, hvor 65 pct. af deltagerne er mænd men også kurser på niveau med videregående uddannelser og her er flest kvinder.

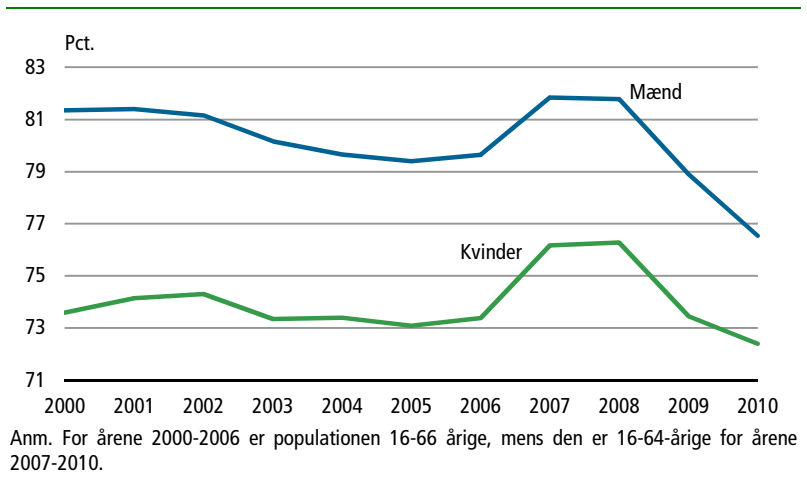

4. Arbejdsmarkedet

Erhvervsfrekvens

Mænds og kvinders erhvervsfrekvens har nærmet sig hinanden inden for de sidste ti år. Erhvervsfrekvensen udtrykker arbejdsstyrken i forhold til befolkningen i de erhvervsaktive aldersgrupper (16-64 år). Arbejdsstyrken består af beskæftigede og ledige.

Figur 4.1. Erhvervsfrekvens

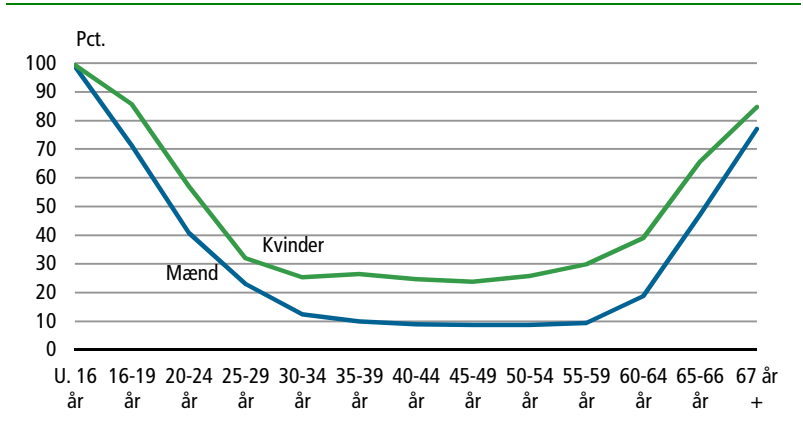

I 2000 havde mændene en erhvervsfrekvens på 81,4 pct., mens kvindernes var 73,6 pct. Det giver en forskel på 7,8 procentpoint. I 2010 er forskellen reduceret til 4,1 procentpoint. Mændenes erhvervsfrekvens er på 76,5 pct., mens kvindernes er på 72,4 pct. i 2010.

Arbejdstid

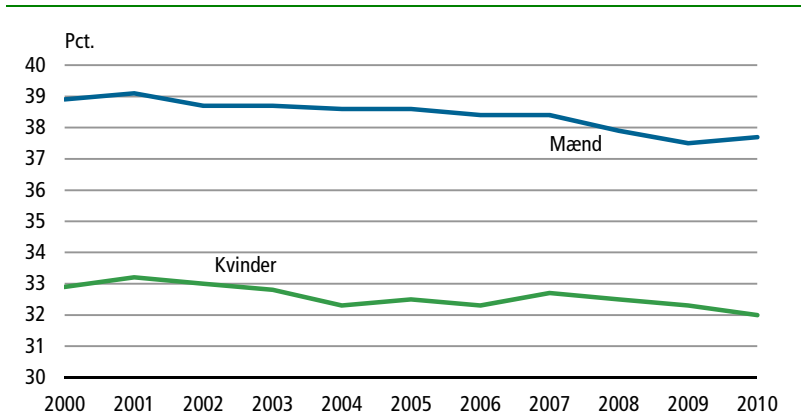
Blandt de 16-64-årige lønmodtagere arbejder 33 pct. af kvinderne og 18 pct. af mændene på deltid. Deltidsarbejde er mere udbredt blandt kvinderne i alle aldersgrupper. Det fremgår af figuren, at forskellen mellem mænd og kvinder er større fra 30-års alderen. Herefter bliver deltidsfrekvensen for kvinder ved med at ligge på et nogenlunde konstant højere niveau i forhold til mændene frem til 50-års alderen. Efter 50-års alderen øges forskellen mellem kvinder og mænd atter en smule.

Figur 4.2. Deltidsfrekvens for lønmodtagere. 2010

Udviklingen i den normale ugentlige arbejdstid har været parallel mellem mænd og kvinder de seneste ti år. Mænd ligger konstant ca. seks timer over kvinderne, hvilket afspejler den væsentligt højere andel kvinder, der arbejder på deltid. Generelt er arbejdstiden faldet med ca. en time ugentligt i perioden.

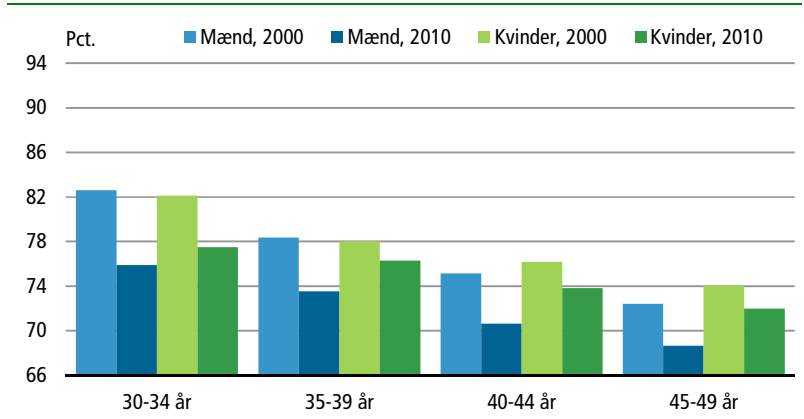
Figur 4.3. Normal ugentlig arbejdstid

Beskæftigelsesfrekvens

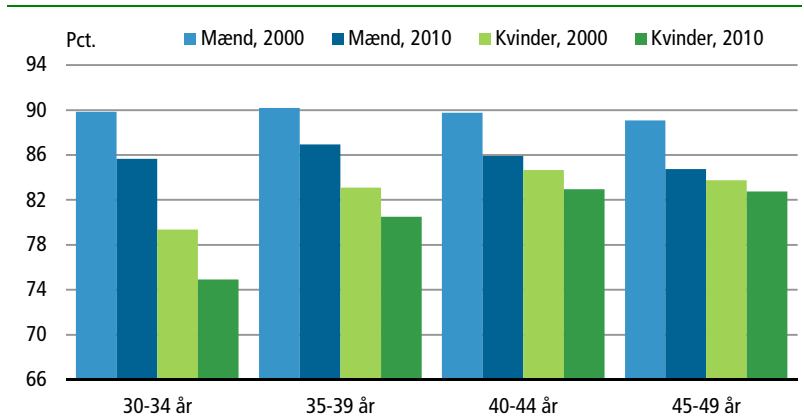
Beskæftigelsesfrekvensen for såvel kvinder som mænd med børn er for det meste højere end for kvinder henholdsvis mænd uden børn. Undtagelsen fra dette mønster er kvinder i alderen 30-34 år med børn, som har lavere beskæftigelsesfrekvens end kvinder uden børn. Især for mændenes vedkommende, er der store forskelle i beskæftigelsesfrekvensen for mænd med og uden børn, hvor mænd med børn har klart højere beskæftigelsesfrekvenser. Beskæftigelsesfrekvensen angiver andelen af personer, som har arbejde.

Figur 4.4. **Beskæftigelsesfrekvenser for 30-49-årige personer uden børn**

Beskæftigelsesfrekvenserne for mænd og kvinder uden børn ligger på nogenlunde samme niveau. Kvinderne har endda lidt højere beskæftigelsesfrekvenser end mændene. For gruppen med børn ligger mændenes beskæftigelsesfrekvens noget højere end kvindernes.

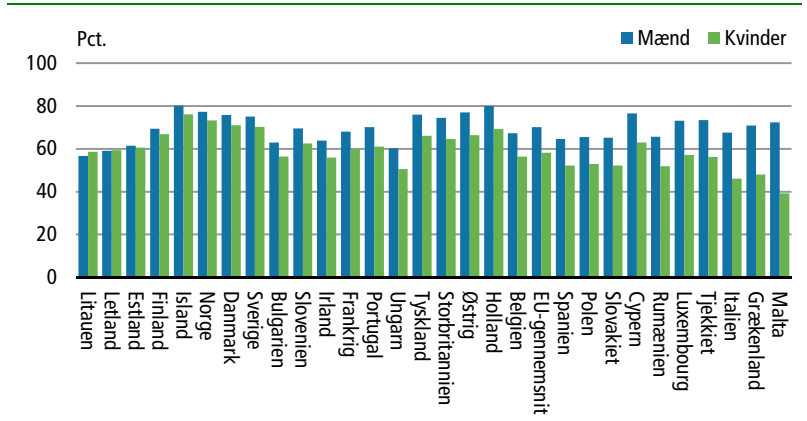
Figur 4.5. **Beskæftigelsesfrekvenser for 30-49-årige personer med børn**

Der har været et fald i beskæftigelsen for alle grupper fra 2000 til 2010. Faldet har været mest udpræget for både mænd og kvinde uden børn, hvor det største fald har været for 30-34-årige mænd uden børn. Det mindste fald har været for 40-49-årige kvinder med børn.

I europæisk sammenhæng har Danmark den femtehøjeste beskæftigelsesfrekvens blandt EU-landene. Island og Norge, der ikke er medlem af EU, har også en højere beskæftigelsesfrekvens end Danmark. De baltiske lande har den mest lige fordeling af beskæftigelsen mellem mænd og kvinder. I Litauen er der endda flere kvinder end mænd i beskæftigelse. Lige efter Baltikum kommer de nordiske lande med Finland i spidsen. Størst forskel i beskæftigelsesfrekvenserne er i de tre middelhavslande Malta, Grækenland og Italien.

Figur 4.6. Beskæftigelsesfrekvenser i udvalgte europæiske lande. 2010

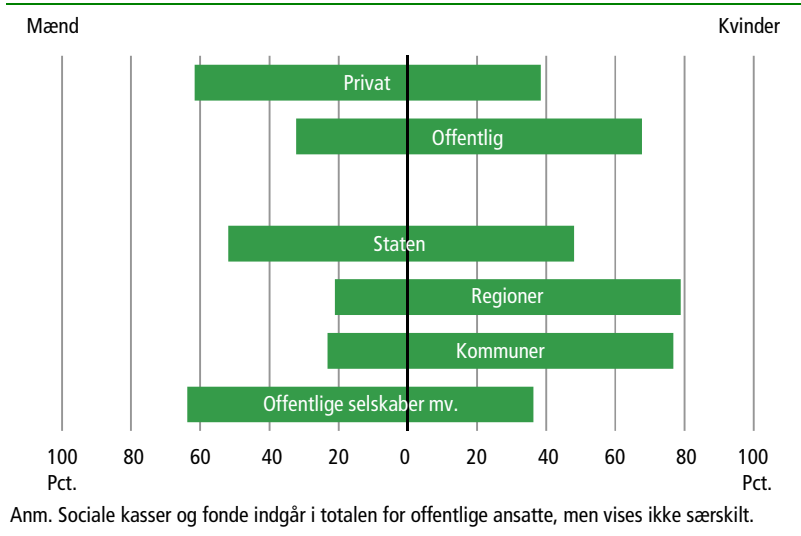
Kønsopdeling af arbejdsmarkedet

Arbejdsmarkedet kan være kønsopdelt i enten horisontal eller vertikal retning. Når arbejdsmarkedet er kønsopdelt i horisontal retning betyder det, at kvinder og mænd typisk arbejder i forskellige sektorer eller brancher. Et vertikalt kønsopdelt arbejdsmarked betyder derimod, at mænd og kvinder har forskellige arbejdsfunktioner.

Arbejdsmarkedet er kendetegnet ved en vis kønsopdeling i horisontal retning, dvs. set i forhold til i hvilke sektorer og brancher mænd og kvinder arbejder. Kvinderne er i overalt i den regionale og kommunale sektor, hvor de udgør over 75 pct. af de beskæftigede. I staten udgør kvinderne omkring halvdelen af de beskæftigede. Mændene er derimod i overalt i de offentlige selskaber og i den private sektor, hvor de udgør over 60 pct. af de beskæftigede.

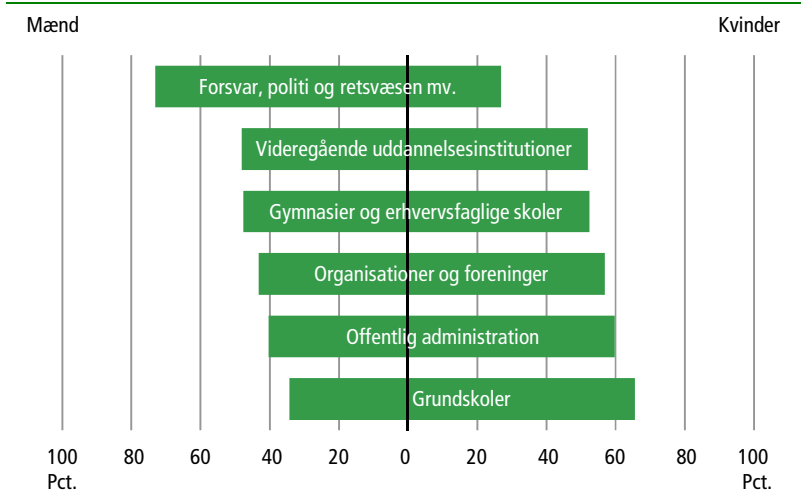
Kønsopdelingen på arbejdsmarkedet skal bl.a. ses i lyset af de uddannelsesvalg, som unge kvinder og mænd foretager. Kvinderne uddanner sig fx oftere inden for sundheds- og omsorgsfagene. Efterspørgslen efter disse kompetencer findes fortrinsvist i den offentlige sektor. Der eksisterer dog en række andre mulige årsager til det sektormæssigt kønsopdelte arbejdsmarked, fx hvor fleksible arbejdstidsforholdene er.

Figur 4.7. **Beskæftigede lønmodtagere - fordelt efter sektor. 2010**

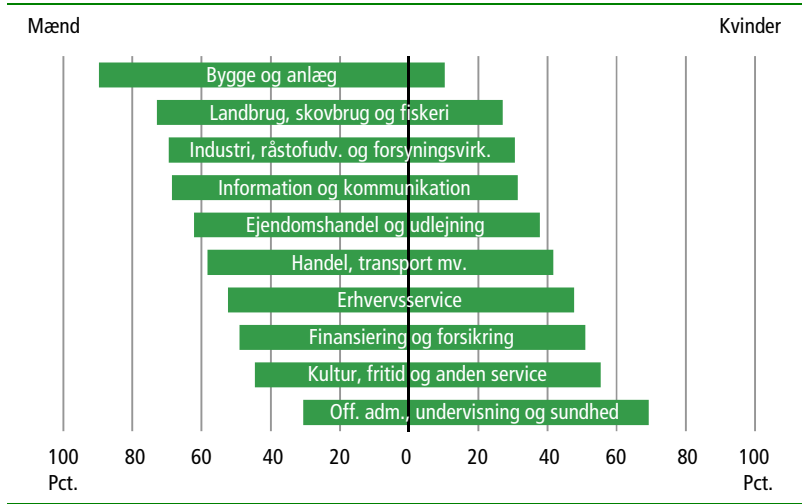
Kvindernes dominans i den regionale og kommunale sektor skal ses i sammenhæng med, at sundheds- og omsorgerhvervene fylder meget i disse sektorer. I de offentlige selskaber hvor andelen af mænd er relativt høj fylder transport, postvæsen og energiforsyning derimod meget.

Figur 4.8. **Beskæftigede lønmodtagere i de seks største brancher i staten. 2010**

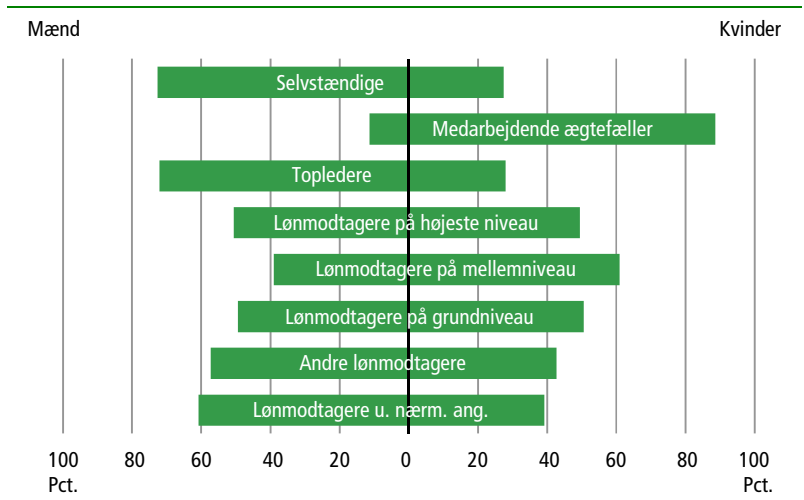
Kønsfordelingen i staten ser på overfladen ensartet ud. Betragtes de beskæftigedes fordeling på brancher, viser det sig dog, at mænd og kvinder arbejder i forskellige brancher i staten. Forsvar, politi og retsvæsen er således domineret af mænd, mens grundskolerne er domineret af kvinder.

Figur 4.9. **Beskæftigede lønmodtagere i den private sektor. 2010**

I den private sektor er nogle erhverv også stærkt domineret af mænd. Mænd er især i overtal i bygge- og anlægsbranchen, men også inden for landbrug, skovbrug og fiskeri og flere andre brancher. Finansiering og forsikring og erhvervsservice har en nogenlunde lige kønsfordeling. Såfremt brancherne underopdeles yderligere, viser der sig ofte yderligere kønsopdelinger af brancherne. I branchen ”handel, transport mv.” er 58 pct. mænd. Dette dækker dog over, at kønsfordelingen inden for handel er nogenlunde ens, mens mændene udgør 80 pct. af de beskæftigede inden for transport.

Figur 4.10. **Beskæftigede - fordelt efter socioøkonomisk status. 2010**

Arbejdsmarkedet er også kønsopdelt i vertikal retning. Mænd etablerer sig oftere som selvstændige erhvervsdrivende end kvinder. Kvinder bliver derimod oftere medarbejdende ægtefælle til en selvstændig erhvervsdrivende mand.

Blandt lønmodtagerne er der et flertal af mænd på det øverste og nederste færdighedsniveau. Mændene udgør over 70 pct. af topledere og 57 pct. af gruppen andre lønmodtagere. Andre lønmodtagere omfatter lønmodtagere som typisk beskæftiger sig med ukomplicerede manuelle arbejdsopgaver.

Blandt lønmodtagerne på højeste niveau og grundniveau er der nogenlunde lige mange mænd og kvinder. Arbejdet som lønmodtagere på højeste niveau kræver oftest en længerevarende videregående uddannelse, mens arbejdet som lønmodtager på grundniveau typisk kræver en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Kvinderne er i overtal blandt lønmodtagerne på mellemniveau. Arbejdet som lønmodtager på mellemniveau kræver ofte en kort- eller mellem-lang videregående uddannelse.

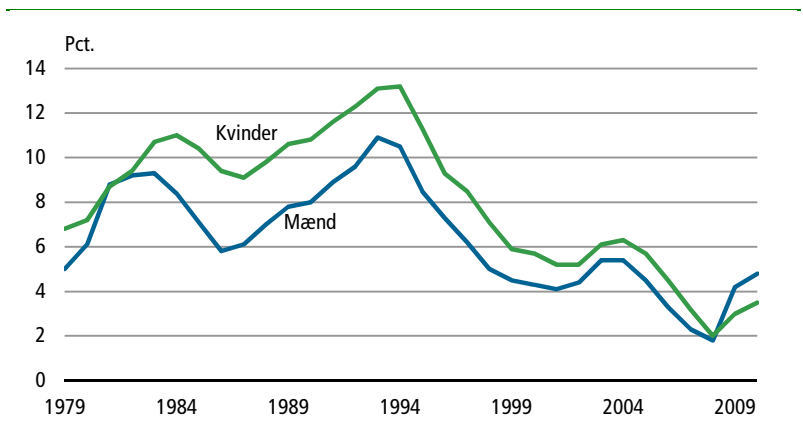
Lønmodtagere uden nærmere angivelse består af lønmodtagere med uoplyst færdighedsniveau.

Arbejdsløshed

Når man ser på kønsforskelle på arbejdsmarkedet er det svært at komme udenom arbejdsløshedstallene. I dette afsnit gennemgås udviklingen for de tre forskellige ledighedsbegreber, der løbende offentliggøres fra Danmarks Statistik.

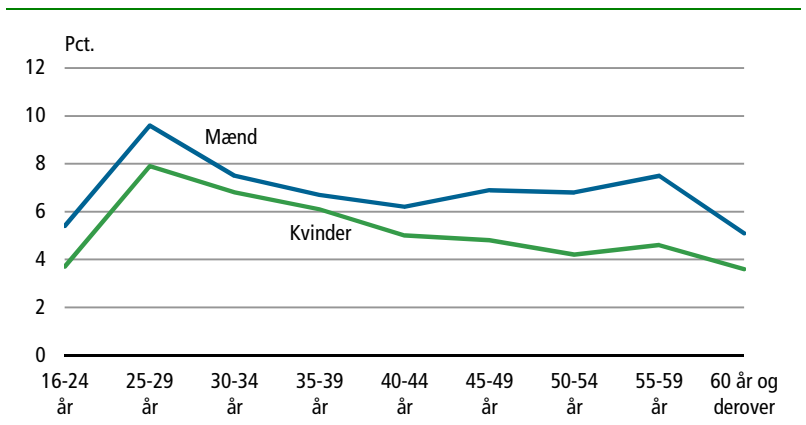
Den månedlige registrerede ledighed kan opgøres på to forskellige måder. Dels er der nettoledigheden, som er det "gamle" ledighedsbegreb der uden større databrud kan føres tilbage til 1979, og dels er der det "nye" bruttoledighedsbegreb fra og med 2007. Definitionen på bruttoledige er de nettoledige inklusive de aktiverede personer, der skønnes at være jobklare (matchkategori 1).

Figur 4.11. Nettoledighed

Hvis man betragter udviklingen i den registrerede nettoledighed over de sidste ca. 30 år, har kvindernes ledighed generelt set været højere end mændenes. Eneste undtagelser fra dette mønster er 1981, hvor mændenes ledighed lå 0,1 procentpoint højere end kvindernes og så de seneste to år. Fra og med finanskrisen i andet halvår af 2008 er mændenes ledighed steget betydeligt stærkere end kvindernes, hvilket har medført, at mændenes nettoledighed i 2010 lå på 4,8 pct. af arbejdsstyrken, eller 1,3 procentpoint højere end kvindernes nettoledighed på 3,5 pct. Denne udvikling skyldes formentlig at mænd i højere grad end kvinder er ansat i konjunkturfølsomme erhverv, som fx byggeriet, der er blevet særligt hårdt ramt af den seneste jobkrise fra og med andet halvår af 2008.

Figur 4.12. **Bruttoledighed. 2010**

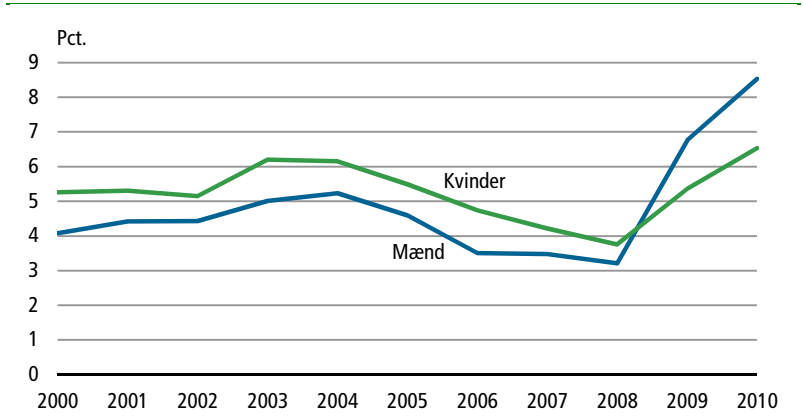
Mændenes ledighed overstiger ligeledes kvindernes i 2010 opgjort efter den registrerede bruttoledighed. Mændenes bruttoledighedsprocent ligger således på 6,8 mod kvindernes 5,2 pct. svarende til en merledighed for mændene på 1,6 procentpoint. Fordeles ledighedsprocenterne efter alder, finder man, at mændene har den højeste ledighedsprocent i alle aldre. I 2010 har de 25-29-årige den højeste ledighedsprocent hos begge køn. Størst forskel mellem kønnene er der for de 55-59-årige, hvor forskellen er på 2,9 procentpoint. Dette kan hænge sammen med, at der findes relativt mange 55-59-årige mænd der er ufaglærte, faglærte og/eller privatansatte, og at disse grupper i særlig grad er blevet ramt af den seneste jobkrise.

Udover den registrerede ledighedsstatistik offentliggør Danmarks Statistik også arbejdsløshedstal fra den spørgeskemabaserede arbejdskraftundersøgelse, den såkaldte AKU-ledighed. Her medtælles alle ledige uafhængig af hvilken forsørgelsesydelse de eventuelt modtager.

Figur 4.13 over AKU-ledigheden viser det samme overordnede mønster som figur 4.11 over den registrerede ledighed. Mændene var mindre ledige end kvinderne frem til 2008, hvilket ændrede sig i forbindelse med krisen, som utvetydigt ramte mændene hårdest. I de seneste to år

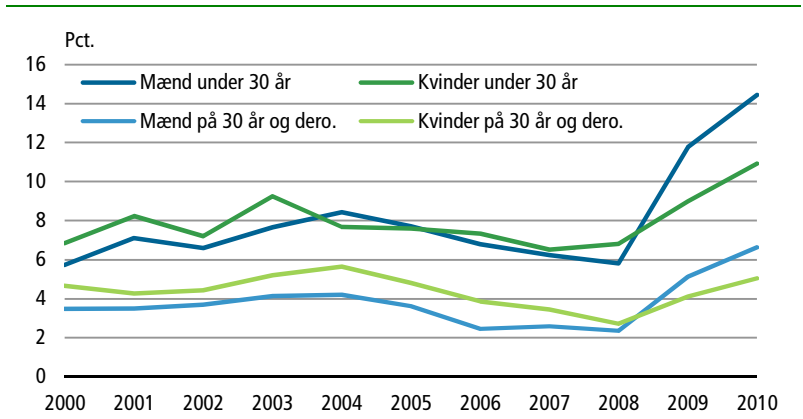
har mændene således haft en ledighed, der lå omkring 2 procentpoint over kvindernes.

Figur 4.13. AKU-ledighed

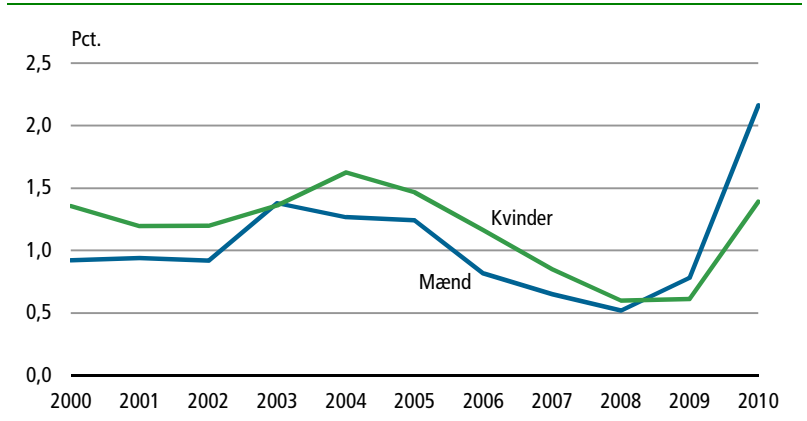
Den overordnede ledighedsudvikling genfindes både for personer over og under 30 år. Figur 4.14 illustrerer ydermere, at niveauet for AKU-ledigheden er væsentligt højere for personer under 30 år. Således ligger ledighedsprocenterne for henholdsvis AKU- og bruttoledighed stort set ens for mænd og kvinder over 30 år.

Figur 4.14. Ledighed for personer under og over 30 år

Langtidsledigheden, defineret som andelen af personer i arbejdsstyrken, der er ledige og har søgt arbejde i mindst et år ifølge arbejdskraftundersøgelsen, har udviklet sig meget parallelt med det overordnede ledighedsniveau. Og helt tilsvarende ligger kvinderne højest frem til 2008, hvorefter mændene overhaler. Stigningen har dog været noget stejlere, hvilket afspejler, at andelen af ledige, der er langtidsledige er vokset kraftigt i den seneste krise.

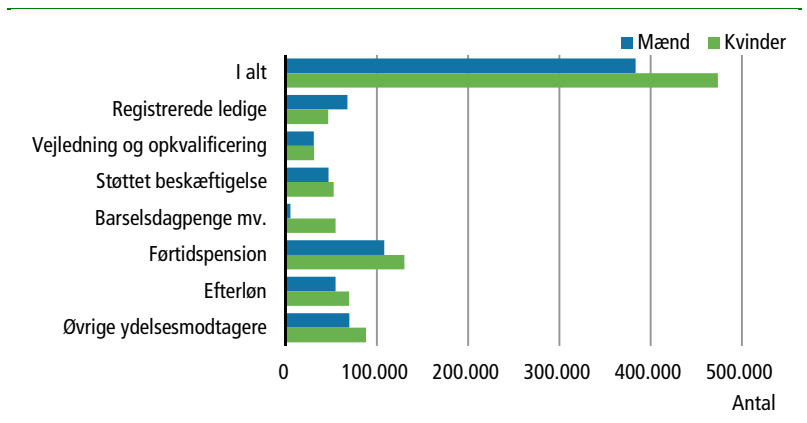
Figur 4.15. Langtidsledighed

Offentligt forsørgede 16-64-årige

Statistikken over samtlige 16-64-årige offentligt forsørgede giver et mere generelt indblik i kønsforskellene blandt personer uden ordinær beskæftigelse. I 2010 var der i alt 857.000 personer (omregnet til fuld tid) i den erhvervsaktive alder, som var offentligt forsørgede. Heraf udgjorde kvinderne 474.000, svarende til 55 pct.

Figur 4.16. Offentligt forsørgede. 2010

Kvinderne er i 2010 overrepræsenteret i samtlige hovedgrupper af offentlig forsørgelse på nær arbejdsløshed. Kvinderne er, ikke overraskende, især overrepræsenteret inden for barselsdagpengemodtagere (hvor 92 pct. af fuldtidsmodtagerne er kvinder).

Mindre oplagt er det måske, at kvinderne ligeledes er overrepræsenteret inden for efterløn (med 56 pct.) og førtidspension (med 55 pct.) Blandt de førtidspensionister, der deltager i ”beskyttet beskæftigelse” samt ”aktivitets- og samværstilbud”, er det derimod mændene, der er overrepræsenteret. I alt deltager 5.700 mænd og 3.900 kvinder i beskyttet beskæf-

tingelse i april 2010, mens 13.900 mænd og 11.100 kvinder deltog i aktivitets- og samværstilbud.

I gruppen af personer i støttet beskæftigelse er kvinderne svagt overrepræsenteret, eftersom 53 pct. er kvinder. Denne gruppe er dog meget sammensat og består af forskellige ordninger med meget store indbyrdes kønsforskelle. Kvinderne er særligt overrepræsenterede i "fleksjob" (med 61 pct.), mens de særligt er underrepræsenteret som "voksenlærlinge" (med 38 pct.), i "ansættelse med løntilskud" (med 45 pct.) samt i "virksomhedspraktik" (med 46 pct.).

5. Fravær fra arbejde

Fravær er de timer eller dage, som går tabt, når personer, som er tilknyttet arbejdsmarkedet, af den ene eller anden grund ikke kan gå på arbejde. Fravær kan blandt andet skyldes sygdom, barns sygdom eller barsel. I de følgende afsnit beskrives forskellene mellem mænds og kvinders fravær af disse årsager.

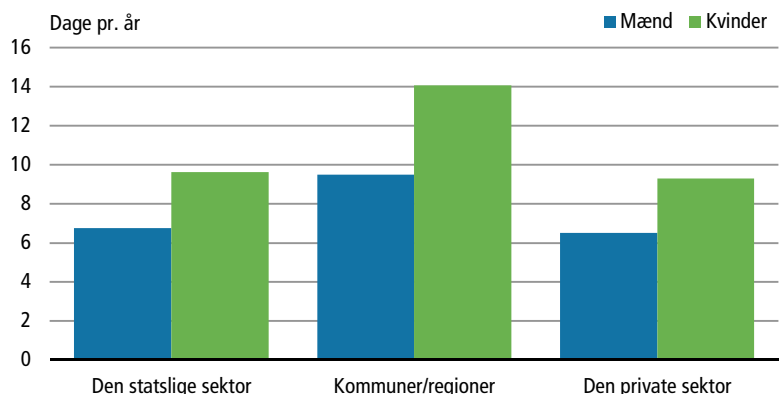
Fravær på grund af egen sygdom

Kvinder har generelt mere fravær fra deres arbejde på grund af sygdom end mænd. Det gælder både inden for staten, kommuner og regioner samt inden for den private sektor.

I 2009 var kvindelige lønmodtagere i kommunerne og regionerne i gennemsnit syge 14,1 dage¹ om året, mens mændenes sygefravær var 9,5 dage. I staten og den private sektor var sygefraværet lavere for både mændene og kvinderne. Kvinderne i staten var således i gennemsnit syge 9,6 dage om året mod mændenes 6,8 dage. Sygefraværet i den private sektor lå stort set på samme niveau med 9,3 sygedage for kvinder og 6,5 for mænd.

Forskellen på kvinders og mænds sygefravær var således en smule større i kommunerne og regionerne, hvor kvindernes sygefravær i gennemsnit var 48 pct. højere end mændenes. I staten og den private sektor var kvindernes sygefravær ca. 43 pct. højere end mændenes.

Figur 5.1. Fravær på grund af egen sygdom - fordelt efter sektor. 2009

Anm.: Antallet af dage er opgjort som fraværsværk, dvs. omregnet til fuld tid svarende til 7,4 timer om dagen.

Kvindernes højere sygefravær giver sig udslag i, at de i gennemsnit havde flere fraværperioder end mændene og i, at kvindernes sygeperioder, bort set fra i staten, var længere end mændenes.

¹ Antallet af dage er opgjort som fraværsværk, dvs. antal timers fravær divideret med 7,4.

Kvinderne havde således i 2009 mellem 2,3 og 2,9 sygeperioder, mens mændene havde mellem 1,7 og 2,1 sygeperioder i de tre sektorer.

For hver sygeperiode var kvinderne i gennemsnit syge 0,9 kalenderdage¹ længere end mændene i kommunerne og regionerne, mens forskellen i den private sektor lå på 0,5 kalenderdage. I staten var kvindernes sygeperioder derimod 0,2 kalenderdage kortere end mændenes.

Tabel 5.1. Fraværsperioder og kalenderdage pr. fraværsperiode, egen sygdom. 2009

	Stat		Kommuner/ regioner		Privat	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Fraværsperioder pr. helårsansat . . .	1,7	2,5	2,1	2,9	1,8	2,3
Kalenderdage pr. fraværsperiode . . .	5,6	5,4	5,1	6,0	4,3	4,8

Anm.: Ved opgørelse af periodelængder anvendes kalenderdage.

En anden forklaring på kvindernes højere sygefravær er, at kvinder i højere grad er beskæftiget inden for områder, hvor sygefraværet generelt er højt.

I arbejdsfunktioner som fx sygeplejearbejde, omsorgsarbejde for børn, handicappede og ældre er kvinder dominerende. Det gælder både for mænd og kvinder, at de inden for disse områder ligger væsentligt over gennemsnittet for de kommunalt og regionalt ansatte mænd og kvinder generelt.

Tabel 5.2. Fravær på grund af egen sygdom for udvalgte arbejdsfunktioner i kommuner og regioner, dage pr. år. 2009

	Mænd	Kvinder	Forskel
Kommuner og regioner i alt	9,5	14,1	4,6
Sygeplejearbejde	11,2	14,1	2,9
Omsorg for børn under den undervisningspligtige alder	12,9	16,3	3,4
Omsorg for handicappede	12,8	16,3	3,5
Børnepasning	11,4	14,9	3,5
Social- og sundhedspersonale på institutioner mm.	14,2	16,5	2,4
Omsorgsarbejde i private hjem	12,6	17,8	5,2
Rengøring og køkkenhjælp	13,1	17,2	4,1

Anm.: Antallet af dage er opgjort som fraværsværk, dvs. omregnet til fuld tid svarende til 7,4 timer om dagen.

Det gælder dog også for disse arbejdsfunktioner, at kvindernes fravær er højere end mændenes, men det er interessant at bemærke, at forskellen mellem mænd og kvinders fravær generelt er mindre inden for de fleste arbejdsfunktioner i tabel 5.2. end for kommuner og regioner i alt.

¹ Ved opgørelse af periodelængder anvendes det antal kalenderdage, der indgår i fraværsperioden uafhængigt af, hvor mange fraværstimer perioden dækker over.

Længerevarende sygdom

Hvis man alene betragter det sygefravær, som der er blevet udbetalt sygedagpenge til, dvs. sygefravær på mere end 21 dage, er billedet nogenlunde det samme. Kvinderne har relativt flere længerevarende sygeperioder end mændene.

Tabel 5.3 viser, hvor mange kvinder og mænd i de enkelte socioøkonomiske grupper og brancher (som de hørte til ultimo 2008), der i året 2009 modtog sygedagpenge. Den efterfølgende tabel 5.4 viser, hvor stor en andel de udgør af de beskæftigede.

Tabel 5.3. Modtagere af dagpenge efter de første 21 dage. 2009

	Selvstændige og med-ægtefæller	Topledere og lønmodt. på højesteniveau	Lønmodt. på mellemniveau	Lønmodt. på grundniveau	Andre lønmodt.	I alt
	antal personer					
Mænd, i alt	10 492	7 663	8 607	38 554	21 018	86 334
Landbrug, skovbrug og fiskeri	2 206	12	24	298	777	3 317
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirks.	611	868	1 212	13 087	3 485	19 263
Bygge og anlæg	2 716	405	349	7 830	3 675	14 975
Handel og transport mv.	2 860	833	1 809	10 352	6 297	22 151
Information og kommunikation	132	527	575	224	195	1 653
Finansiering og forsikring	20	170	714	185	89	1 178
Ejendomshandel og udlejning	171	43	110	231	675	1 230
Erhvervsservice	1 169	764	826	1 441	2 936	7 136
Off. adm., undervisning og sundhed	320	3 664	2 631	4 390	2 172	13 177
Kultur, fritid og anden service	287	377	357	516	717	2 254
Kvinder, i alt	4 438	11 916	26 581	51 754	16 938	111 627
Landbrug, skovbrug og fiskeri	405	4	21	193	414	1 037
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirks.	173	390	1 455	6 189	1 778	9 985
Bygge og anlæg	122	50	185	910	283	1 550
Handel og transport mv.	1 327	633	2 218	10 033	4 080	18 291
Information og kommunikation	42	442	465	572	159	1 680
Finansiering og forsikring	2	155	1 363	877	145	2 542
Ejendomshandel og udlejning	58	38	165	370	247	878
Erhvervsservice	796	795	2 025	2 387	4 131	10 134
Off. adm., undervisning og sundhed	796	8 757	18 242	28 643	4 663	61 101
Kultur, fritid og anden service	717	652	442	1 580	1 038	4 429

Anm.: Tabellen indeholder ikke uoplyst og personer ude af erhverv.

Der er især stor forskel mellem mænd og kvinder inden for brancherne ”information og kommunikation”, ”finansiering og forsikring”, ”offentlig administration, undervisning og sundhed”, ”erhvervsservice” og ”kultur, fritid og anden service”. I nogle af disse brancher har en dobbelt så stor andel af kvinderne som mændene et langt sygeforløb. Selv om tallene kun gælder et enkelt år, er tendensen generel, så forskellene modsvarer andre år.

Tabel 5.4. Modtagere af dagpenge efter de første 21 dage. 2009

	Selv- stæn- dige og med- arb. ægte- fæller	Top- ledere og løn- modt. på hø- jeste niveau	Løn- modt. på mel- lem- niveau	Løn- modt. på grund- niveau	Andre løn- modt.	I alt
	pct. af beskæftigede					
Mænd, i alt	8	3	4	7	6	6
Landbrug, skovbrug og fiskeri	7	3	3	6	4	6
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirks.	9	2	4	9	7	7
Bygge og anlæg	13	5	5	9	10	9
Handel og transport mv.	9	3	4	6	5	6
Information og kommunikation	2	2	3	3	2	2
Finansiering og forsikring	8	2	3	3	2	3
Ejendomshandel og udlejning	3	3	4	7	6	5
Erhvervsservice	6	2	4	6	7	5
Off. adm., undervisning og sundhed	4	4	7	7	5	5
Kultur, fritid og anden service	6	3	6	5	4	4
Kvinder, i alt	8	6	8	10	7	8
Landbrug, skovbrug og fiskeri	7	2	5	8	6	7
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirks.	8	4	6	11	8	8
Bygge og anlæg	11	5	7	11	7	9
Handel og transport mv.	10	5	6	7	5	7
Information og kommunikation	5	5	5	7	3	5
Finansiering og forsikring	6	4	6	6	5	6
Ejendomshandel og udlejning	3	5	7	7	5	6
Erhvervsservice	8	4	7	8	10	8
Off. adm., undervisning og sundhed	8	7	10	12	9	10
Kultur, fritid og anden service	10	6	7	7	5	6

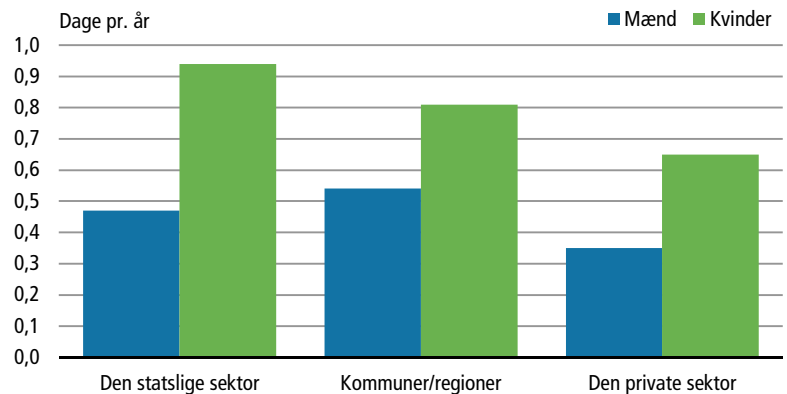
Anm.: Tabellen indeholder ikke uoplyst og personer ude af erhverv.

Fravær på grund af børns sygdom

Når børnene er syge, er kvinderne også oftere fraværende fra deres arbejde end mændene.

I 2009 havde kvinderne i staten i gennemsnit det højeste fravær på grund af børns sygdom, nemlig tæt på en dag om året. Mændene i staten havde kun halvt så meget fravær. I den private sektor havde kvinderne også næsten dobbelt så meget fravær som mændene i forbindelse med børns sygdom. Her var niveauet for både mænds og kvinders fravær dog lidt lavere end i staten. I kommunerne og regionerne var kvinderne derimod kun en halv gang mere fraværende end mændene på grund af børns sygdom. Det er også i denne sektor, at mændene havde det højeste fravær i forbindelse med børns sygdom, nemlig lidt over 0,5 dage i gennemsnit.

Figur 5.2. Fravær på grund af barns sygdom - fordelt efter sektor. 2009

Anm.: Antallet af dage er opgjort som fraværsværk, dvs. omregnet til fuld tid svarende til 7,4 timer om dagen.

Også når det gælder børns sygdom, skyldes kvindernes højere fravær, at de i gennemsnit var væk fra arbejde i flere perioder end mændene. Forskellen på, hvor mange fraværperioder kvinderne og mændene havde, var igen størst i staten og den private sektor, mens antallet af fraværperioder for mændene i kommuner og regioner kun var en halv gang mindre end kvindernes.

Antallet af kalenderdage pr. fraværperiode var derimod ikke væsentligt forskellig hos mændene og kvinderne.

Tablet 5.5. Fraværperioder og kalenderdage pr. periode, børns sygdom. 2009

	Stat		Kommuner/ regioner		Privat	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Fraværperioder pr. helårsansat	0,4	0,8	0,4	0,7	0,3	0,6
Kalenderdage pr. fraværperiode . . .	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2

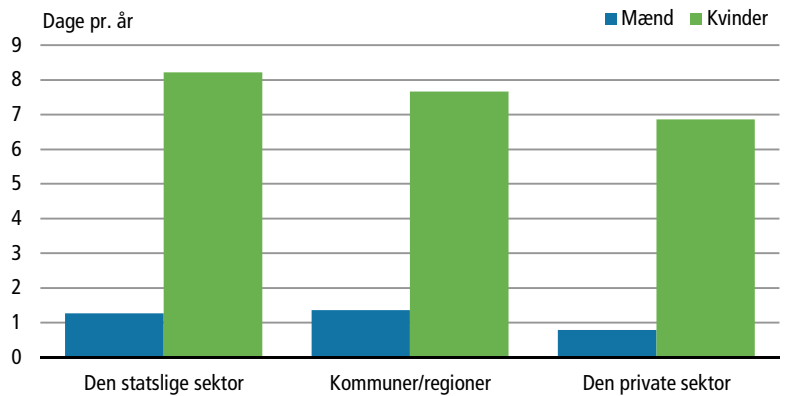
Anm.: Ved opgørelse af periodelængder anvendes kalenderdage.

Fravær på grund af barsel

I forbindelse med barsel er kvinderne også fraværende fra deres arbejde væsentlig længere tid end deres mandlige kolleger.

I 2009 var alle kvindelige ansatte i gennemsnit fraværende imellem syv og otte dage på grund af barsel, mens mændene kun holdt omkring én dags barsel i gennemsnit. De privatansatte kvinder holdt næsten ni gange så meget barsel som mændene, mens kvinderne i staten samt i kommunerne og regionerne afholdt omkring seks gange så meget barsel som mændene.

Figur 5.3. **Fravær på grund af barsel - fordelt efter sektor. 2009**

Anm.: Antallet af dage er opgjort som fraværsværk, dvs. omregnet til fuld tid svarende til 7,4 timer om dagen.

Der var ikke væsentlig forskel på det antal fraværperioder, kvinder og mænd i gennemsnit holdt i forbindelse med barsel i 2009. Til gengæld holdt kvinderne betydeligt længere perioder end deres mandlige kolleger. Forskellen var størst i staten og mindst blandt de privatansatte.

Tabel 5.6. **Fraværperioder pr. helårsansat og antal kalenderdage pr. fraværperiode, barsel. 2009**

	Stat		Kommuner/ regioner		Privat	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Fraværperioder pr. helårsansat	0,06	0,05	0,07	0,06	0,06	0,10
Kalenderdage pr. fraværperiode . . .	28,4	218,2	22,6	141,2	17,8	87,6

Anm.: Ved opgørelse af periodelængder anvendes kalenderdage.

Forældres barselsorlov på sygedagpenge

Udbetaling af sygedagpenge på grund af barsel giver også et fingerpeg om, hvordan mænd og kvinder fordeler ansvaret med at passe barnet.

De nuværende regler for at modtage dagpenge på grund af graviditet og barsel blev vedtaget medio 2002. For årene 2003 til 2009 findes der derfor sammenlignelige tal for, hvor mange par, der i løbet af perioden har modtaget dagpenge under barsel, hvad enten det er dem selv eller deres arbejdsgiver, der har fået udbetalt pengene, jævnfør tabel 5.7.

Af tabel 5.7 fremgår det, at 10-13 pct. af alle forældrepar ikke har modtaget barselsdagpenge, og at det kun er lidt over halvdelen af parrene, ca. 54 pct., hvor både barnets mor og far har fået.

Tabel 5.7. Udbetaling af barseldagpenge til forældre

	Barnets fødselsår						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	64 599	64 609	64 282	64 984	64 082	65 038	62 818
Med dagpenge ...	56 382	56 438	56 866	57 415	57 286	58 564	56 145
Kun moderen	17 204	17 681	16 241	17 078	16 735	16 849	17 850
Kun faderen	5 183	5 200	5 790	5 260	5 202	5 162	4 582
Begge forældre	33 995	33 557	34 835	35 077	35 349	36 553	33 713
Uden dagpenge ...	8 217	8 171	7 416	7 569	6 796	6 474	6 673

Med de nuværende regler har kvinden ret til 14 ugers barsel, som er forbeholdt hende, hvor manden kun har ret til to. Ud over kvindens 14 uger og mandens to, har parret tilsammen ret til 32 ugers forældreorlov, som de kan dele imellem sig.

I tabel 5.8 er udviklingen i mænds og kvinders gennemsnitlige afholdte orlov efter fødslen angivet i det tilfælde, hvor de begge har holdt barsel.

Tabel 5.8. Fødsels- og barselorlov, hvor både mor og far har holdt orlov på dagpenge

	Barnets fødselsår						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle børn	33 995	33 557	34 835	35 077	35 349	36 553	33 713
	----- gnst. antal dage pr. barn -----						
Orlov i alt	325	317	328	329	330	333	332
Fars orlov	25	25	29	30	31	34	36
Mors orlov	299	292	299	299	299	298	296
Begge samtidig ...	17	17	18	19	20	21	20
Barnets orlov	308	300	310	310	310	312	312

Fars orlov er steget fra 25 dage lige efter vedtagelsen af de gældende regler til 36 dage i 2009. Stigningen på 11 dage er dog ikke udelukkende brugt til at sende kvinden 11 dage før på arbejdsmarkedet. Hun er kun kommet tre dage før på arbejde. Til gengæld har barnet fået lidt flere dage med en af forældrene.

Fordelingen af orlov mellem mænd og kvinder er afhængig af den sociale baggrund for parret. Dette er belyst i tabel 5.9.

Af tabel 5.9 fremgår det, at kvindelige topledere gift med en mand, der også er topleder, holder den korteste barselorlov blandt kvinderne. Til gengæld holder deres mænd den længste orlov blandt mændene, hvilket kompenserer. Blandt mændene holder de selvstændige kortest orlov.

Tabel 5.9. Barselsorlov for forældre, der begge har holdt orlov - fordelt efter socioøkonomisk status. 2009

Mandens socioøkonomiske status	Kvindens socioøkonomiske status					I alt
	Selvstændige og medarb. ægtefæller	Topledere og lønmodt. på højeste niveau	Lønmodtagere på mellemniveau	Lønmodtagere på grundniveau	Andre lønmodtagere	
----- gnst. antal dage pr. barn -----						
Kvindens orlov						
I alt	295	275	304	304	305	297
Selvstændig og medarb. ægtefæller	321	304	327	320	311	319
Topledere og lønm. på højeste niveau	289	269	294	294	293	281
Lønmodtager på mellemniveau	282	278	303	299	297	295
Lønmodtagere på grundniveau	294	280	307	305	305	303
Andre lønmodtagere	.	277	307	305	305	302
Mandens orlov						
I alt	43	50	35	29	25	36
Selvstændig og medarb. ægtefæller	32	30	22	22	21	24
Topledere og lønm. på højeste niveau	50	55	41	37	34	48
Lønmodtager på mellemniveau	42	50	39	35	29	40
Lønmodtagere på grundniveau	45	44	31	27	24	30
Andre lønmodtagere	.	45	28	25	23	28

I tabel 5.10 er det angivet, hvor mange mennesker der er taget gennemsnit over i tabel 5.9.

Tabel 5.10. Antal par, hvor begge har holdt orlov - fordelt efter socioøkonomisk status. 2009

Mandens socioøkonomiske status	Kvindens socioøkonomiske status					I alt
	Selvstændige og medarb. ægtefæller	Topledere og lønmodt. på højeste niveau	Lønmodtagere på mellemniveau	Lønmodtagere på grundniveau	Andre lønmodtagere	
I alt	505	6 894	9 145	8 897	956	26 397
Selvstændig og medarb. ægtefæller	120	233	395	440	46	1 234
Topledere og lønm. på højeste niveau	107	3 809	2 378	1 245	77	7 616
Lønmodtager på mellemniveau	109	1 458	2 666	1 522	88	5 843
Lønmodtagere på grundniveau	142	1 225	3 279	4 905	508	10 059
Andre lønmodtagere	27	169	427	785	237	1 645

Af tabel 5.10 fremgår det endvidere, at topledere og lønmodtagere på højeste niveau forekommer at være mere tilbøjelige til at finde en partner på deres eget niveau. Denne tendens gælder dog også lønmodtagere på grundniveau.

I de tilfælde, hvor kun den ene af barnets forældre har holdt barselsorlov på dagpenge, holder både mændene og kvinderne ikke overraskende længere barsel, end når de er to om at dele orloven, jævnfør tabel 5.11.

Tabel 5.11. Fødsels- og barselsorlov, hvor kun enten mor eller far har holdt orlov på dagpenge

	Barnets fødselsår						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	----- antal børn -----						
I alt	22 387	22 881	22 031	22 338	21 937	22 011	22 432
Kun mor har holdt orlov ...	17 204	17 681	16 241	17 078	16 735	16 849	17 850
Kun far har holdt orlov	5 183	5 200	5 790	5 260	5 202	5 162	4 582
	----- gnst. antal dage pr. barn -----						
Mors orlov	308	301	308	309	311	312	312
Fars orlov	39	39	41	43	47	50	56

Af tabel 5.11 ses det, at hvis kvinden er alene om at holde barsel på dagpenge, holder hun 312 dage, hvilket er næsten alt det, hun er berettiget til, idet maksimum er 322 dage, (14+32 uger á 7 dage), mens manden, hvis han er alene om at holde orlov, holder 56 dage ud af mulige 238 dage (2+32 uger á 7 dage). Tallene for orlovens maksimale længde er beregnet under forudsætning af, at reglerne for en eventuel forlængelse ikke anvendes.

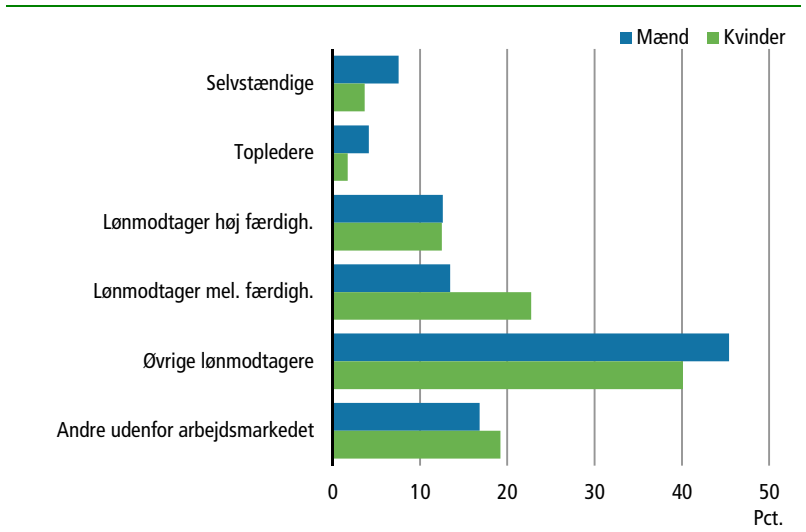

6. Indkomst og løn

Socioøkonomisk status

En persons socioøkonomiske status fastsættes ud fra hovedindtægtskilden i løbet af året. I 2009 kom hovedindtægten hos 7,6 pct. af mændene fra overskud af selvstændige virksomheder. Det samme gjaldt kun halvt så mange af kvinderne, nemlig 3,7 pct. Også blandt topledere er der forskel på kønnene. Hvor 4,1 pct. af mændene mellem 25 og 59 år var topledere, gjaldt dette kun 1,7 pct. af kvinderne.

Figur 6.1. 25-59-årige - fordelt efter socioøkonomisk status. 2009

Ser man på fordelingen af lønmodtagere, er mænd i højere grad end kvinder beskæftiget i stillinger, som ikke normalt kræver en videregående uddannelse. Således er 45,4 pct. af mændene lønmodtagere på grundniveau, mens dette kun gælder for 40,1 pct. af kvinderne. Kvinder er til gengæld overrepræsenteret i fag, som kræver korte og mellem-lange videregående uddannelser.

19,3 pct. af kvinderne mellem 25 og 59 år havde ikke deres hovedindtægtskilde fra arbejdsmarkedet i 2009. Det samme gjaldt 16,8 pct. af mændene.

Indkomst

Den samlede indkomst før skat er for 25-59-årige mænd 407.600 kr., hvilket er 79.000 kr. mere end kvinderne.

Mænd mellem 25 og 59 år havde i 2009 en gennemsnitlig erhvervsindkomst på 335.000 kr. Det svarer til 82,2 pct. af deres samlede indkomst før skat. 31.000 kr. eller 7,6 pct. af mændenes indkomst kom i form af overførselsindkomst. Den resterende del på lidt over 34.000 kr. består hovedsageligt af formueindkomst, som dækker over renteindtægter, afkast af værdipapirer og lejeværdi af egen bolig.

Kvindernes erhvervsindkomst var i 2009 på 251.000 kr. og udgjorde således 76,6 pct. af den samlede indkomst før skat. Til gengæld modtager kvinder gennemsnitligt 48.500 kr. om året i overførselsindkomst. Disse udgør således 14,8 pct. af kvindernes samlede indkomst før skat.

Af den samlede indkomst før skat betaler mænd gennemsnitligt 32,3 pct. i skat og kvinder 28,6 pct. Mænd har ofte også højere renteudgifter, som for mænd og kvinder udgør hhv. 12,3 pct. og 9,1 pct. af den samlede indkomst.

Tabel 6.1 **Indkomstkilder for 25-59-årige. 2009**

	Indkomst beløb		Andel af den samlede indkomst	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
	1.000 kr.		pct.	
Erhvervsindkomst	335,0	251,6	82,2	76,6
Formueindkomst	38,6	27,1	9,5	8,2
Overførselsindkomst	31,0	48,5	7,6	14,8
Anden indkomst	3,1	1,3	0,8	0,4
Samlet indkomst	407,6	328,6	100,0	100,0
Skat mv.	131,6	94,0	32,3	28,6
Renteudgifter	50,2	29,9	12,3	9,1
Disponibel indkomst	225,8	204,7	55,4	62,3

Den disponible indkomst er det beløb, man har til rådighed, efter at der er betalt skat og renter, men inden øvrige udgifter til bolig, medicinelicens mv. er betalt. For mænd var den gennemsnitlige årlige disponible indkomst mellem 25 og 59 år altså på 225.800 kr. For kvinder i samme aldersgruppe var gennemsnitsindkomsten på 204.700 kr.

Som det fremgår af tabel 6.2 er den absolutte forskel i disponibel indkomst mellem mænd og kvinder størst blandt personer med en lang videregående uddannelse. En gennemsnitlig kvinde mellem 25 og 59 år med en lang videregående uddannelse havde således en gennemsnitlig indkomst på 283.900 kr. Det er 19,6 pct. eller 55.600 kr. mindre end gennemsnittet for mænd i 2009.

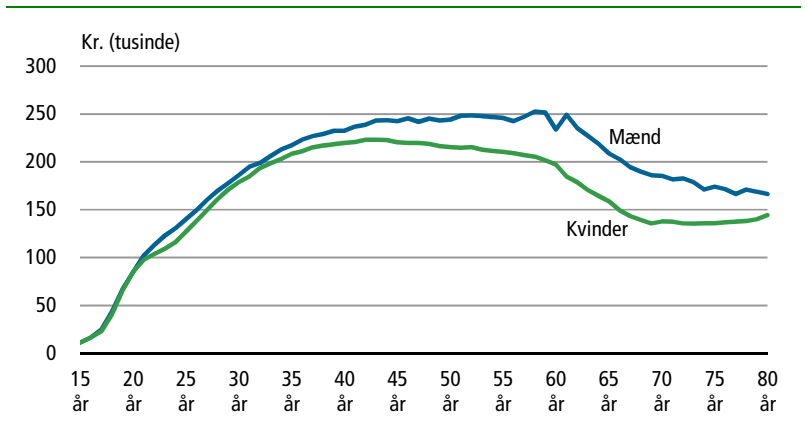
For personer uden nogen uddannelse efter folkeskolen er den gennemsnitlige indkomst efter skat for kvinder i denne gruppe på 163.700 kr. mens den for mænd er 179.400 kr.

Tabel 6.2. 25-59-åriges gennemsnitlig disponible indkomst. 2009

	Antal		Disponibel indkomst		Indkomst-gab pct.
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
	— personer —		— 1.000 kr. —		
Grundskoleuddannelse	319,4	289,6	179,4	163,7	9,6
Gymnasial uddannelse	84,4	85,5	209,8	181,6	15,5
Erhvervsuddannelse	506,0	423,5	220,4	201,1	9,6
Kort videregående uddannelse	93,4	64,1	213,5	218,6	-2,3
Mellemlang videregående uddannelse	153,8	296,1	266,1	224,7	18,4
Lang videregående uddannelse	121,2	107,5	339,5	283,9	19,6

Mænd og kvinders disponible indkomst følges ret pænt ad, indtil de når midten af 40'erne.

Figur 6.2. Gennemsnitlig disponible indkomst - fordelt efter alder. 2009

I 2009 toppede den gennemsnitlige disponible indkomst for kvinder omkring 43 år på et niveau omkring 223.000 kr. Den faldt herefter relativt hurtigt med alderen. Hos mændene når indkomstniveauet også topniveauet i midten af 40'erne, men det holder herefter et stabilt niveau med en disponible indkomst lige under 250.000 kr. for aldersgrupperne op til 60 år, hvor de første store grupper starter tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet.

Pension

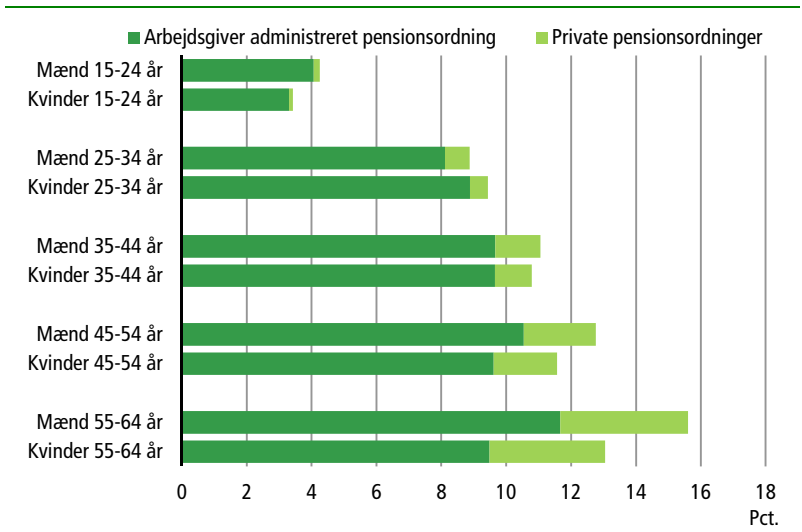
Forbrugsmulighederne for pensionister vil i stort omfang afhænge af, hvor meget den enkelte får sparet op på sine individuelle pensionsordninger gennem tiden på arbejdsmarkedet. Forskellene i de fremtidige forbrugsmuligheder vil dermed i en vis udstrækning komme til at reflektere de forskelle, vi i dag ser i samfundsgruppernes nutidige indbetalinger til individuelle pensionsordninger.

Pensionsopsparingskvote:

Pensionsopsparingskvoten beregnes som den del af bruttolønnen, der indbetales på en skattebegünstiget pensionsordning. Bruttolønnen består af erhvervsindkomst plus indbetalinger på pensionsordninger.

Pensionsopsparingskvoten angiver, hvor stor en andel af bruttolønnen som indbetales på de skattebegünstigede pensionsordninger, som primært udgøres af de overenskomstbestemte arbejdsmarkedspensioner. Som det fremgår af figur 6.3, sparer de unge mindst op til deres pension.

Figur 6.3. Pensionsopsparingskvote. 2009

På trods af at mænd ikke lever så længe som kvinder, og på trods af mændenes højere erhvervsindkomst, opsparer mænd fortsat en større andel af deres indkomst end kvinder. Der er dog tegn på, at denne tendens kan være ved at vende. For i aldersgruppen fra 25-34 år sparer kvinder i dag nemlig en større andel af deres indkomst op end mænd.

Privattegnede forsikringsordninger er tæt på at være ikke-eksisterende for de yngste på arbejdsmarkedet, særligt blandt de unge kvinder. Dette kan skyldes, at mange unge endnu ikke skænker pensionsalderen mange tanker. Det er dog sandsynligvis også en konsekvens af, at mange unge ikke har mange ekstra midler at spare op af fx på grund af

etableringsomkostninger på boligmarkedet og de udgifter, som er forbundet med at stifte familie.

Løn

Kvindens løn er i 2009 stadig generelt lavere end mænds løn. Kvinder tjener i gennemsnit 198 kr. i timen, mens mænd i gennemsnit tjener 235 kr. i timen¹. Det betyder, at kvinders løn udgør 84,4 pct. af mænds løn, eller sagt på en anden måde, kvinder tjener 15,6 pct. mindre end mænd. Forskellen mellem mænds og kvinders løn vil efterfølgende blive omtalt som løngabet.

Et løngab på 15,6 pct. hænger sammen med det kønsopdelte arbejdsmarked. Kvinder og mænd arbejder i forskellige sektorer og varetager forskellige arbejdsfunktioner. Derudover har kvinder og mænd forskellig uddannelsesbaggrund og vælger forskelligt i relation til arbejdsliv versus familieliv. Disse faktorer samt meget andet har indflydelse på løngabets størrelse.

Tabel 6.3. Løngab og timeløn - fordelt efter sektor. 2009

	Timeløn		Løngab
	Mænd	Kvinder	
	kroner		pct.
I alt	234,68	197,98	15,6
Privat sektor	235,98	199,66	15,4
Statslig sektor	240,81	226,78	5,8
Kommunal og regional sektor ...	220,86	191,37	13,4

Der er en overrepræsentation af kvinder i den relativt lavtlønnede kommunale og regionale sektor, mens der i den højere lønnede private sektor er en overrepræsentation af mænd. Dette har naturligvis indflydelse på løngabet. Inden for hver sektor er løngabet mindre end det samlede løngab for hele arbejdsmarkedet. Af tabel 6.3 fremgår det dog, at forskellen på sektorernes løngab er relativt stor. Hvor løngabet i den private sektor er på 15,4 pct., så er det i den statslige sektor på 5,8 pct.

Flere andre analyser af løngabet mellem mænd og kvinder har, ud over sektorfordelingen, også peget på forskellene i mænds og kvinders uddannelsesniveau som en af de vigtigste forklaringer på løngabet.

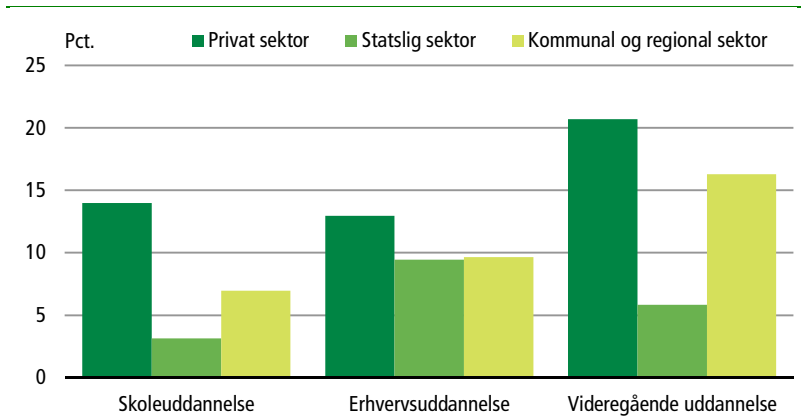
Tabel 6.4 viser, at løngabet vokser med stigende uddannelsesniveau. Kvinder med en videregående uddannelse tjener 21,3 pct. mindre end mænd med en videregående uddannelse, mens kvinder med en skoleuddannelse tjener 14,2 pct. mindre, end mænd med en skoleuddannelse.

¹ Lønnen er det, der i lønstatistik sammenhæng kaldes smalfortjenesten inkl. pension, personalegoder og diverse bonusbetalinger, alle sat i forhold til den aftalte tid. Dette begreb er i øvrigt identisk med det, som bruges i ligelønsstatistikken.

Tabel 6.4. **Løngab og timeløn - fordelt efter uddannelse. 2009**

	Timeløn		Løngab
	Mænd	Kvinder	
	kroner		pct.
Skoleuddannelse	198,64	170,42	14,2
Erhvervsuddannelse	219,16	185,16	15,5
Videregående uddannelse	288,24	226,80	21,3

I figur 6.4 indgår både uddannelse og sektor i analysen. Denne analyse giver et mere nuanceret billede af løngabet inden for de forskellige uddannelser. Løngabet er stadig højest for personer med en videregående uddannelse, men løngabet optræder primært inden for den kommunale og regionale sektor og den private sektor. Der er relativt lille forskel i løngabene inden for uddannelsesgrupperne i den statslige sektor sammenlignet med de to andre sektorer.

Figur 6.4. **Løngab - fordelt efter sektor og uddannelse. 2009**

Resultaterne i figur 6.4 giver anledning til yderligere analyser. Blandt andet kan løngab eksistere, fordi en lønmodtager med et højt uddannelsesniveau ikke nødvendigvis varetager et job, der kræver et højt kvalifikationsniveau.

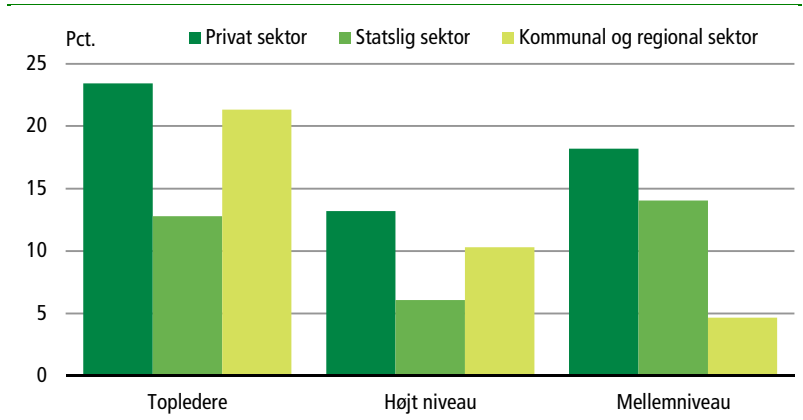
Det er derfor relevant også at se på arbejdsfunktion, da det på lige fod med sektor og uddannelse ofte nævnes i ligelønsanalyser som en væsentlig forklaring af lønforskellene mellem mænd og kvinder.

Overordnet ser løngabet i relation til arbejdsfunktion ud som i tabel 6.5. Største løngab mellem kønnene er der blandt topledere, mens den mindste forskel findes blandt personer med en arbejdsfunktion på grundniveau eller andet arbejde. Da der må formodes at være en meget stor sammenhæng mellem uddannelsesniveau og arbejdsfunktionsniveau, er resultatet ikke overraskende.

Tabel 6.5. **Løngab og timeløn - fordelt efter arbejdsfunktion. 2009**

	Timeløn		Løngab
	Mænd	Kvinder	
	kroner		pct.
Topledere	376,72	293,15	22,2
Højt niveau	294,55	254,98	13,4
Mellemniveau	256,51	207,76	19,0
Grundniveau	192,99	168,68	12,6
Andet arbejde	186,47	163,06	12,6

Det fremgik af figur 6.4, at løngabet mellem personer med en videregående uddannelse i den kommunale sektor var 16,3 pct. I figur 6.5 kan man imidlertid se, at når arbejdsfunktionen inddrages i analysen falder løngabet til 4,7 pct. for de lønmodtagere, der samtidig varetager en arbejdsfunktion på mellemniveau. For personer med en arbejdsfunktion på højt niveau i den kommunale og regionale sektor er det 10,3 pct. En stor del af løngabet blandt personer med en videregående uddannelse i den kommunale og regionale sektor synes derfor at kunne tilskrives forskellen i de arbejdsfunktioner, som kvinder og mænd varetager.

Figur 6.5. **Løngab for personer med en videregående uddannelse - fordelt efter arbejdsfunktion og sektor. 2009**

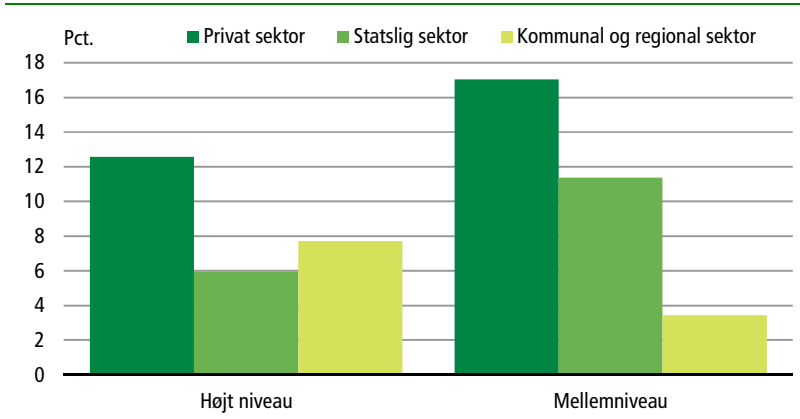
Nogenlunde samme tendens ses for lønmodtagere, der varetager en arbejdsfunktion på højt niveau i den private sektor. For personer med en videregående uddannelse, var løngabet i den private sektor 20,7 pct. (figur 6.4), mens den for personer, der samtidig varetager en arbejdsfunktion, som kræver et højt kvalifikationsniveau er på 13,2 pct.

Figur 6.5 illustrerer, hvordan der bag nogle relativt store løngab kan ligge nogle simple forklaringer, som dels bundes i det kønsopdelte arbejdsmarked og dels i nogle uddannelsesmæssige valg truffet, før personerne indtræder på arbejdsmarkedet.

Løngabet for arbejdsfunktionerne højt niveau og mellemniveau kan være påvirket af, at der kan være flere mænd end kvinder med ledelses-

ansvar, som ikke er i arbejdsfunktionen topledelse. I figur 6.6 er lønmodtagere med ledelsesansvar udeladt fra opgørelsen.

Figur 6.6. Løngab for personer med en videregående uddannelse uden ledelsesansvar - fordelt efter arbejdsfunktion og sektor. 2009

I figur 6.6 kan vi se, at når lønmodtagere med ledelsesansvar udelades af analysen, falder løngabet fra 4,7 pct. til 3,4 pct. for lønmodtagere med en videregående uddannelse i den kommunale og regionale sektor, der samtidig varetager en arbejdsfunktion på mellemniveau.

Nogenlunde samme tendens ses for lønmodtagere, der varetager en arbejdsfunktion på højt niveau i den private sektor. For personer med en videregående uddannelse, der samtidig varetager en arbejdsfunktion, som kræver et højt kvalifikationsniveau, er løngabet på 13,2 pct., men når lønmodtagere med ledelsesansvar udelades, falder løngabet til 12,6 pct.

Det største fald i løngabet, når lønmodtagere med ledelsesansvar udelades, er i den statslige sektor for lønmodtagere med en videregående uddannelse, der varetager en arbejdsfunktion på mellemniveau. Her går løngabet fra 14,1 pct. til 11,4 pct.

Tabel 6.6. Løngab - fordelt efter uddannelse og alder. 2009

	Løngab		
	15-29 år	30-54 år	55-64 år
	pct.		
Skoleuddannelse	10,4	14,4	16,0
Erhvervsuddannelse	15,0	16,3	13,7
Videregående uddannelse	10,5	20,9	22,1

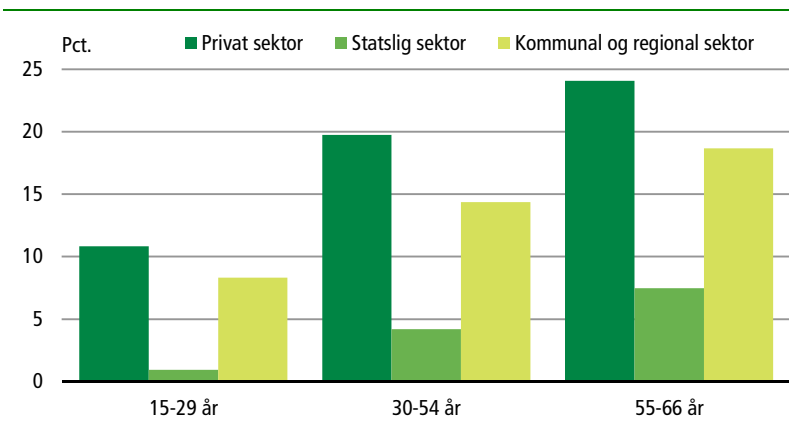
En anden faktor til forklaring af løngabet kan være alder. Som det fremgår af tabel 6.6 er løngabet mindre blandt de 15-29-årige end de 30-54-årige og de 55-66-årige, specielt når fokus rettes mod de videregående uddannelser. For personer uden anden uddannelse end skoleuddan-

nelse er forskellen i løngabet mellem aldersgrupperne dog bemærkelsesværdig lille.

Hvis fokus igen rettes mod fordeling på sektor og de videregående uddannelser, er billedet mere markant. Af figur 6.7 ses, at løngabet er væsentligt mindre for de lavere aldersgrupper. Forskellen er stadig højest inden for den private sektor, hvor der blandt de ældste lønmodtagere med en videregående uddannelse er en lønforskel på 24,1 pct., mens forskellen stort set ikke eksisterer for den laveste aldersgruppe i den statslige sektor.

Figur 6.7. **Løngab for lønmodtagere med en videregående uddannelse - fordelt efter alder og sektor. 2009**

Dette kan være et udtryk for, at de senere års fokus på lønforskelle mellem kvinder og mænd har haft en positiv indvirkning på unge kvinders løn. Det kan også være et udtryk for, at unge mænd og kvinder starter på nogenlunde samme lønniveau, hvorefter lønforskellene udvides i løbet af karrieren.

Mænd tjener mere end kvinder. Mænd med videregående uddannelser i alderen 30-54 år ansat i den private sektor tjener meget mere end tilsvarende kvinder.

Der er dog to forhold, man skal være opmærksom på i relation til ovenstående. Først og fremmest siger ovenstående ikke noget om, at manden eventuelt er leder i en stor virksomhed, gennemsnitlig set har højere anciennitet og i øvrigt generelt er villig til at opholde sig længere tid på sit arbejde.

Desuden – og vigtigst – fortæller ovenstående ikke, at der blandt lønmodtagerne inden for de opstillede grupper kan være store forskelle. Blandt andet kan mere detaljeret opdeling af arbejdsfunktioner ændre billedet radikalt, fordi nogle typiske mande- eller kvindegrupper trækker løngabene i den ene eller anden retning.

7. Kriminalitet

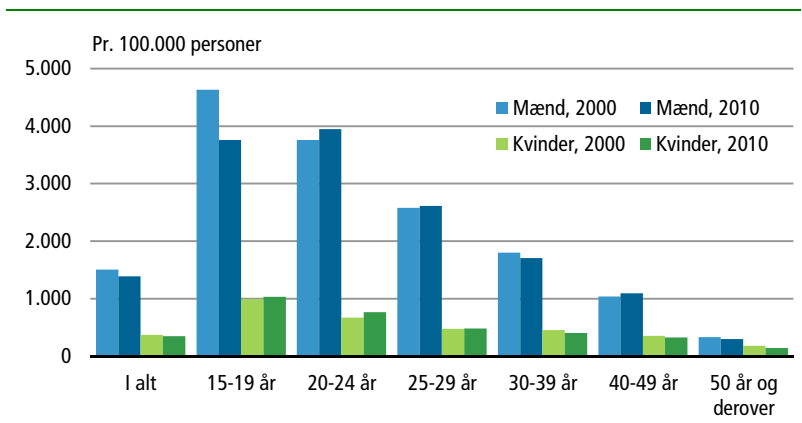
Mænd udgør langt hovedparten af de personer, der bliver fundet skyldige i at have begået en lovovertrædelse. Det gælder både i dag og for ti år siden. Både dengang og nu vedrører fire ud af fem domme mænd. Sagt på en anden måde, for hver gang én kvinde bliver dømt, bliver der dømt fire mænd.

Domme

Set i forhold til befolkningens størrelse er kønsforskellen størst i aldersgruppen 20-29 år, hvor der er mere end seks gange så mange domme, der vedrører mænd end kvinder. Forskellen er mindst blandt mænd og kvinder i aldersgruppen 50 år og derover, hvor der er tre gange så mange domme, der vedrører mænd.

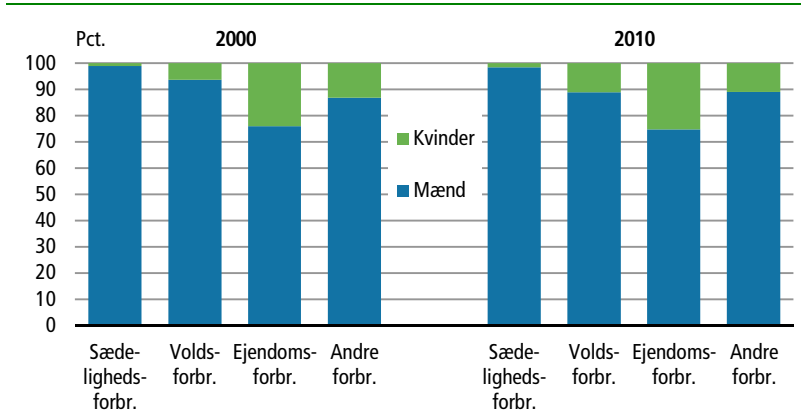
Der har været en bemærkelsesværdig forskel i udviklingen i antal domme for de 15-19-årige mænd og kvinder. Mens der for de unge mænd er 19 pct. færre domme pr. 100.000 indbyggere i 2010 i forhold til 2000 er der for de unge kvinder omvendt sket en stigning på 4 pct., fra 993 til 1.033 domme pr. 100.000 indbyggere.

Figur 7.1. Domme for straffelovsovertrædelser

Den forskellige udvikling for de unge kvinder og mænd dækker over to forhold. For det første er der for begge køn tale om færre domme for ejendomsforbrydelser (bl.a. tyveri, indbrud, røveri og hærværk), men faldet er med 30 pct. langt større for mænd end for kvinder, hvor faldet kun er på 11 pct. For det andet er der for begge køn tale om en stigning i antallet af domme for voldsforbrydelser. Men her er stigningen langt større for kvinderne end for mændene, nemlig henholdsvis 162 pct. og 12 pct. Det betyder også, at mens 7 pct. af voldsdommene blandt de 15-19-årige i 2000 vedrørte kvinder, er denne andel i 2010 steget til 16 pct. For alle kvinder under ét er andelen af voldsdommene steget fra 7 pct. i 2000 til 12 pct. i 2010.

Figur 7.2. Domme for straffelovsovertrædelser - fordelt efter overtrædelsens art

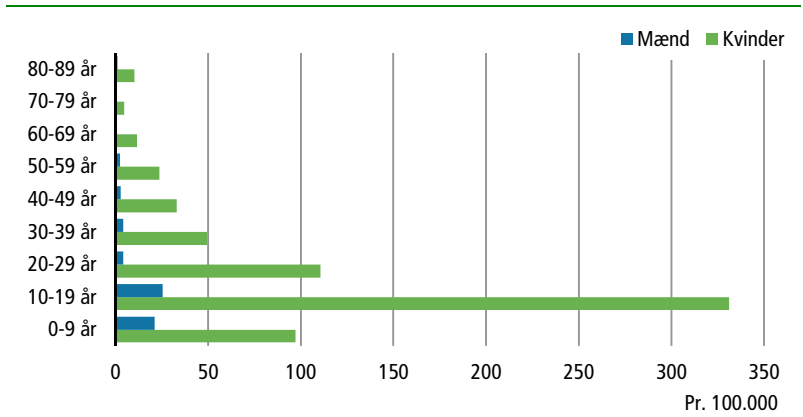

Ofre

Mens hovedparten af de personer, der får en dom for overtrædelse af straffeloven, er mænd, er billedet omvendt for ofrene for kriminaliteten. Blandt de i alt 66.332 ofre for straffelovens personfarlige forbrydelser i 2010 var de 58 pct. kvinder. Særlig udtalt er kvindernes overrepræsentation blandt ofre for sædelighedsforbrydelser og især blandt de yngre kvinder/piger.

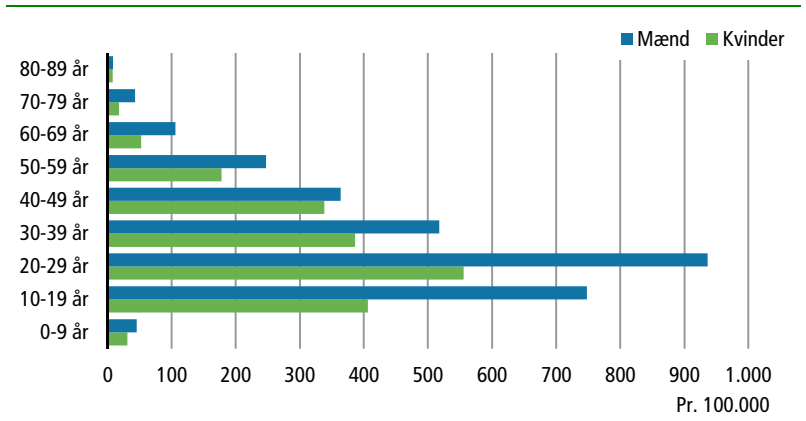
Med 60 pct. har en stor del af de 10-19-årige kvindelige ofre for sædelighedsforbrydelser har været udsat for blufærdighedskrænkelser, men der er også næsten en femtedel, der har været udsat for alvorligere sædelighedsforbrydelser som blodskam og voldtægt.

Figur 7.3. Ofre for sædelighedsforbrydelser. 2010

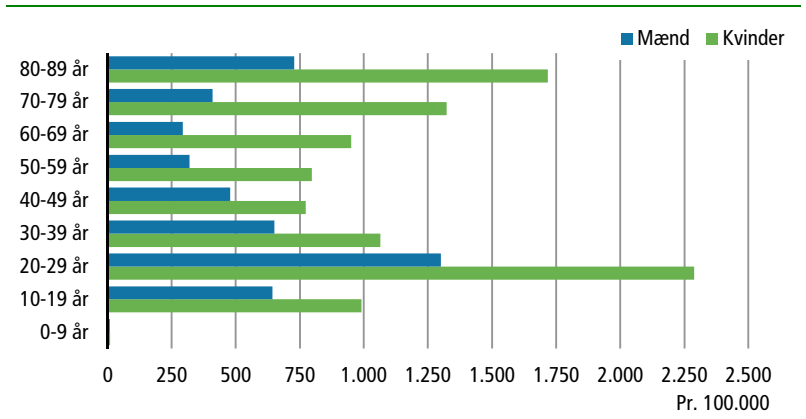
Mens der er meget få mænd i aldersgrupperne 20 år og derover, der har været ofre for sædelighedsforbrydelser, er der blandt de 20-29-årige kvinder 111 ofre pr. 100.000 indbyggere. Heraf har ca. en tredjedel været ofre for voldtægt.

Figur 7.4. Ofre for voldsforbrydelser. 2010

Kønsfordelingen af ofre for vold er den stik modsatte af den for sædelighedsforbrydelserne. Her er der langt flere mænd, der er ofre og også her er kønsforskellen særlig udtalt i de yngre aldersgrupper. Blandt de 10-19-årige mænd er der således 748 pr. 100.000 indbyggere, der har været ofre for vold, mens det tilsvarende antal for kvinderne er 406. Også blandt de 20-29-årige er der langt flere mænd end kvinder, der er ofre for vold, nemlig 936 mænd og 556 kvinder pr. 100.000 indbyggere.

Figur 7.5. Ofre for ejendomsforbrydelser. 2010

Kvinder er oftere end mænd udsat for ejendomsforbrydelser. Det gælder især de unge kvinder i alderen 20-29 år og de ældste kvinder på 80 år og derover. De unge kvinder bliver næsten udelukkende udsat for tasketyverier og tyverier fra lomme og taske. For de ældste kvinder er disse to former for ejendomsforbrydelser også meget hyppige blandt ofre for ejendomsforbrydelser, men hertil kommer, at 536 pr. 100.000 af de ældste kvinder har været udsat for tricktyveri i deres hjem. For mændene i samme aldersgruppe er det tilsvarende antal 205. Ved tricktyveri i beboelse forstås en situation, hvor en gerningsmand stjæler ting fra et hjem efter at have snydt sig til at komme ind i hjemmet, fx ved at bede

om at låne en telefon, eller lade som om han eller hun kommer fra hjemmehjælpen.

Mændene er til gengæld oftere udsat for røveri. Fx var der blandt de 20-29-årige mænd 483 ofre for røveri i 2010. Det svarer til 149 pr. 100.000 indbyggere i aldersgruppen. Blandt kvinderne var der 139 ofre i samme aldersgruppe, svarende til 44 pr. 100.000 indbyggere.

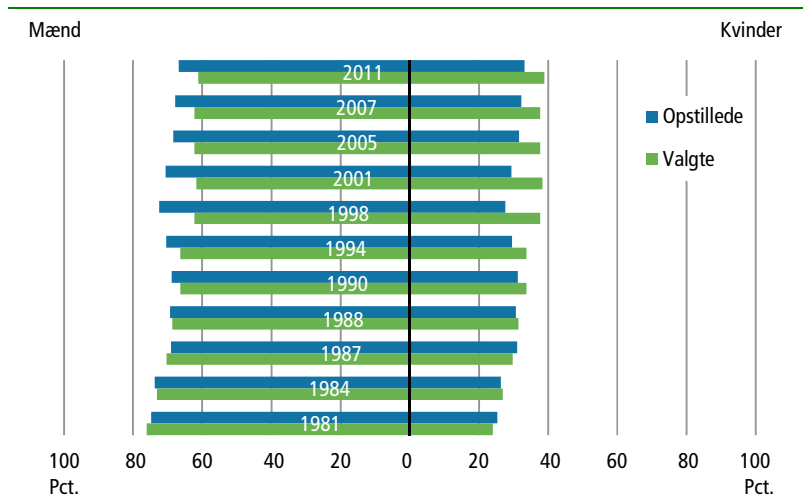
Det skal bemærkes, at statistikken om ofre for straffelovsforbrydelser kun omfatter en mindre del af ejendomsforbrydelserne. Dvs. kun de ejendoms- og berigelsesforbrydelser, hvor offeret er i direkte kontakt med gerningsmanden (dvs. den personfarlige kriminalitet som fx taske-tyveri, tyverier fra taske eller lomme, tricktyveri, tyveri i forbindelse med prostitution eller vold, åger, afpresning og røveri).

8. Politisk deltagelse, ledelse og magt

Parlamentariske valgte

Ved folketingsvalget i 2011 var 33 pct. af de 804 opstillede kandidater kvinder. Blandt de 175 valgte kandidater var 68 kvinder svarende til en andel på 39 pct. Andelen af valgte kvinder er altså højere end andelen af opstillede, og sådan har det været ved alle folketingsvalg siden 1988.

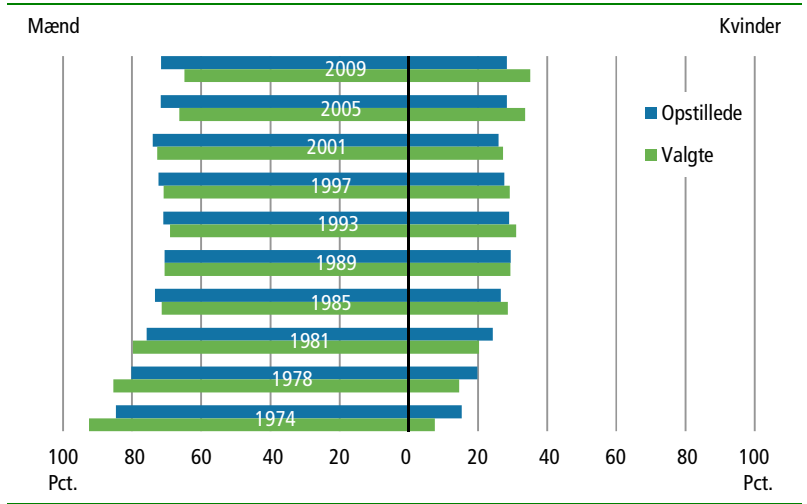
Figur 8.1. Opstillede og valgte kandidater til Folketinget

Set over en længere periode er andelen af kvinder i folketinget steget. I 1981 var det kun 24 pct. af de valgte kandidater, som var kvinder. Ved det seneste folketingsvalg 15. september 2011 fik vi den højeste andel af kvinder i folketinget nogensinde med 39 pct. Ellers har kvindeandelen blandt de valgte kandidater ligget på næsten samme niveau ved de seneste fem folketingsvalg.

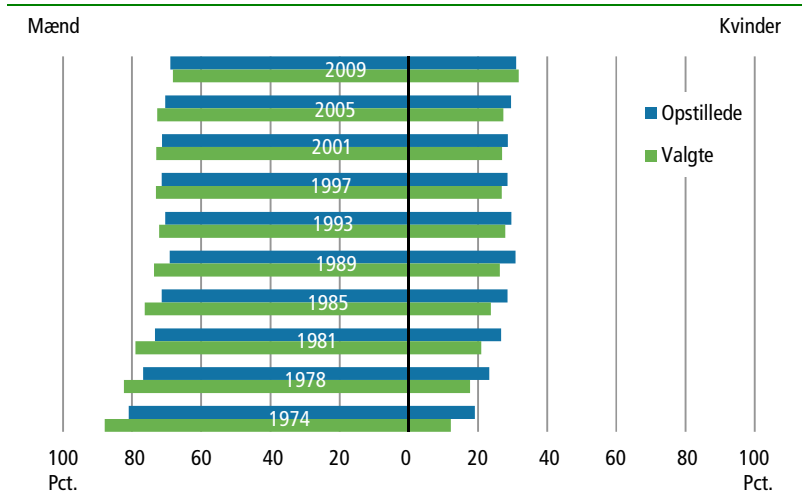
Ved det seneste valg til regionsråd, som fandt sted i 2009, var 35 pct. af de valgte kandidater kvinder. Det er den højeste andel nogensinde. Det var især i perioden 1974 til 1985, at kvindeandelen steg voldsomt. I 1974 udgjorde kvinder kun 8 pct. af de valgte kandidater til amtsrådene, mens 29 pct. af de valgte kandidater ved amtsrådsvalgene i 1985 var kvinder.

Figur 8.2. Opstillede og valgte kandidater til amtsråd/regionsråd

Ved det seneste valg til kommunalbestyrelserne i 2009 var 32 pct. af de valgte kandidater kvinder. Det er også den højeste andel nogensinde, men den ligger lidt lavere end kvindeandelen ved de seneste folketingsvalg og regionrådsvalg. I 1974 var kun 12 pct. af de valgte til kommunalrådene kvinder.

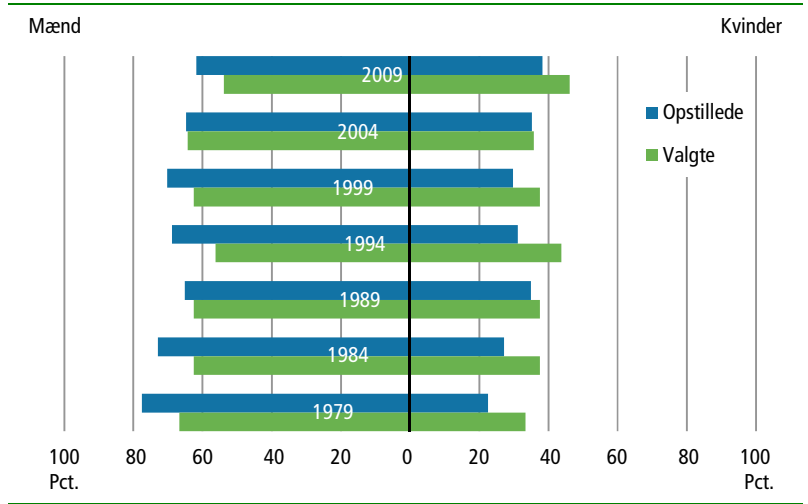
Figur 8.3. Opstillede og valgte kandidater til kommunalbestyrelser

Valg til Europa-Parlamentet har fundet sted hvert femte år siden 1979. Ved det seneste Europa-Parlamentsvalg i 2009 skulle der vælges 13 kandidater for Danmark. Blandt de valgte 13 var seks kvinder, hvilket giver en kvindeandel på 46 pct. Med så få valgte kandidater kan små udsving påvirke kvindeandelen kraftigt. Den seneste kvindeandel blandt valgte kandidater var den højeste nogensinde, men hvis blot antallet af valgte kvinder havde været fire i stedet for seks, havde der været tale om den laveste kvindeandel nogensinde.

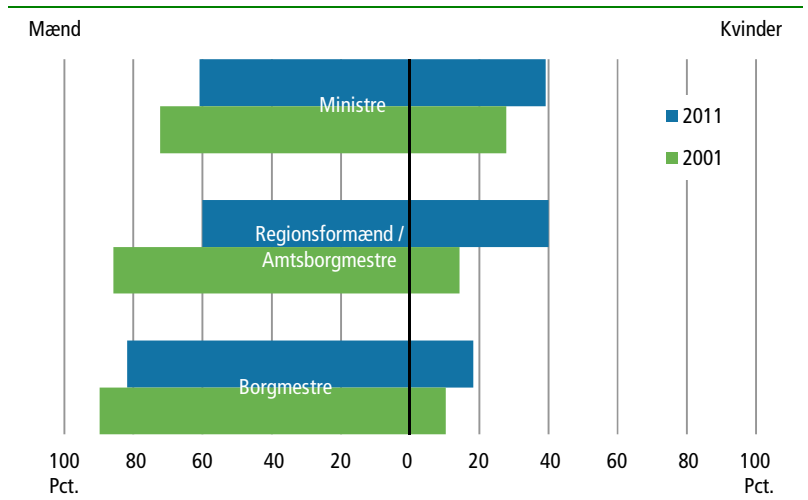
Figur 8.4. Opstillede og valgte kandidater til Europa-Parlamentet

Ministre og borgmestre

Efter folketingsvalget 15. september 2011 var ni af regeringens 23 ministre kvinder. Det svarer til en andel på 39 pct. Til sammenligning var andelen 28 pct. i den første Anders Fogh Rasmussen regering, som blev dannet efter folketingsvalget 20. november 2001, hvor fem ud af 18 ministre var kvinder. I løbet af regeringens levetid sker der ofte ministerrokader, og derfor kan kvindeandelen blandt ministre variere en del selv inden for samme år. Noget entydigt om en trend i retning af flere kvindelige ministre kan derfor ikke konkluderes.

Figur 8.5. Ministre, regionsformænd og borgmestre

Efter kommunalreformen i 2007 er landet opdelt i fem regioner. Blandt de fem regionsformænd var to kvinder i 2011, hvilket giver en andel på

40 pct. I 2001 var der også kun to kvinder blandt de daværende amtsrådsformænd, men med 14 amtsrådsformænd i alt gav det blot en kvindeandel på 14 pct. Det kan altså se ud som om, at andelen af kvinder er steget kraftigt blandt regionsformænd, men når der er tale om så få personer kan tilfældigheder påvirke. Med kun fem regionsformænd er både en kvindeandel på 0 pct. og 100 pct. ikke usandsynlige.

Den statistiske sikkerhed er noget større, når man ser på kvindeandelen blandt landets borgmestre. I opgørelsen for 2011 indgår i alt 104 borgmestre, hvor også de seks forvaltningsborgmestre i København er talt med. Heraf var kun 19 kvinder, hvilket giver en kvindeandel på 18 pct. Der er dog tale om en stigning siden 2001, hvor kun 10 pct. af borgmestrene var kvinder, selvom antallet af kvindelige borgmestre var højere. I 2001 var der 29 kvinder ud af de daværende 281 borgmestre.

Ledere i staten

Blandt alle landets dommere udgør kvinder 46 pct. Det svarer til 142 personer ud af 312. Kvindeandelen blandt dommerne er dog lavere, jo højere op i retssystemet man kommer. Mens de kvindelige dommere er i overtal ved byretterne med en andel på 54 pct., udgør de 33 pct. ved landsretterne og kun 26 pct. blandt de 19 højesteretsdommere.

Tabel 8.1. **Personer i udvalgte ledende stillinger i staten. 2011**

	Dommere				Kommunal- direktører	Departements- chefer
	Højeste- ret	Lands- retterne	By- retterne	I alt		
	pct.					
I alt	100	100	100	100	100	100
Mænd	74	67	46	54	91	84
Kvinder	26	33	54	46	9	16

Kvindeandele er dog endnu lavere blandt landets kommunaldirektører, hvor kun 9 pct. er kvinder. Også blandt departementscheferne i ministerierne er kvinder sjældne. I skrivende stund er der således kun tre kvindelige departementschefer, hvilket giver en kvindeandel på 16 pct.

Aktieselskabers bestyrelser

I samtlige aktieselskaber i Danmark er der 142.714 bestyrelsesmedlemmer. Heraf kan de 133.192 opdeles på køn, og blandt dem er der 27.376 kvinder svarende til en kvindeandel på 21 pct.

Tabel 8.2. **Kønsfordeling i aktieselskabers bestyrelser. September 2011**

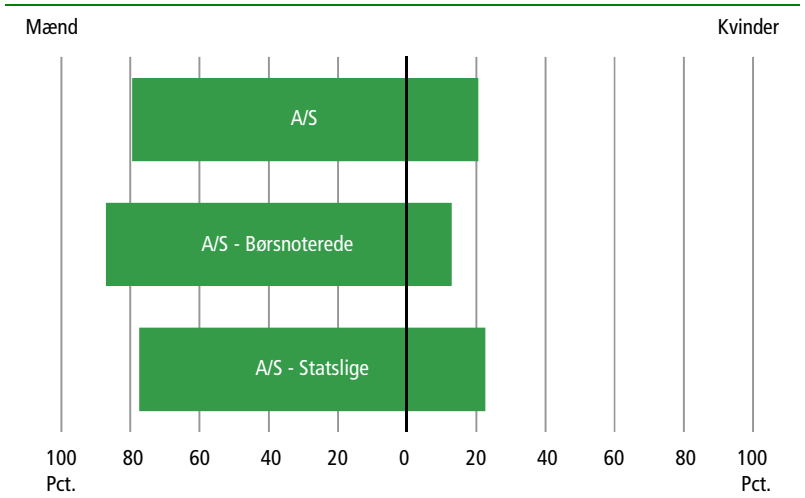
	Mænd	Kvinder	I alt
A/S, i alt	105 816	27 376	142 714
Generalforsamlingsvalgte	103 836	26 831	140 172
Medarbejdervalgte	1 891	528	2 429
A/S – Børsnoterede, i alt	947	141	1 215
Generalforsamlingsvalgte	772	62	956
Medarbejdervalgte	164	78	247
A/S – statslige, i alt	89	26	115
Generalforsamlingsvalgte	75	18	93
Medarbejdervalgte	13	8	21

Anm.: Antallet af mænd og kvinder summer ikke op til i alt, da der ikke er oplysninger om køn på de udlændinge, der sidder i bestyrelserne.

Kilde: www.corporategovernance.dk (Erhvervs- og Selskabsstyrelsen)

Omkring 2 pct. af bestyrelsesmedlemmerne er valgt af medarbejderne i virksomhederne. Blandt dem er 22 pct. kvinder, så samlet set er der ikke nogen nævneværdig forskel i kønssammensætningen mellem de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer og de øvrige.

Figur 8.6. **Kønsfordeling i aktieselskabers bestyrelser. September 2011**

De 1.215 bestyrelsesmedlemmer i de børsnoterede virksomheder udgør under 1 pct. af alle aktieselskabers bestyrelsesmedlemmer. Blandt dem er andelen af kvinder i bestyrelserne kun 13 pct. I de børsnoterede virksomheder er 20 pct. af bestyrelsesmedlemmerne valgt af medarbejderne. Kvindeandelen blandt dem er 32 pct., mens den kun er 13 pct.

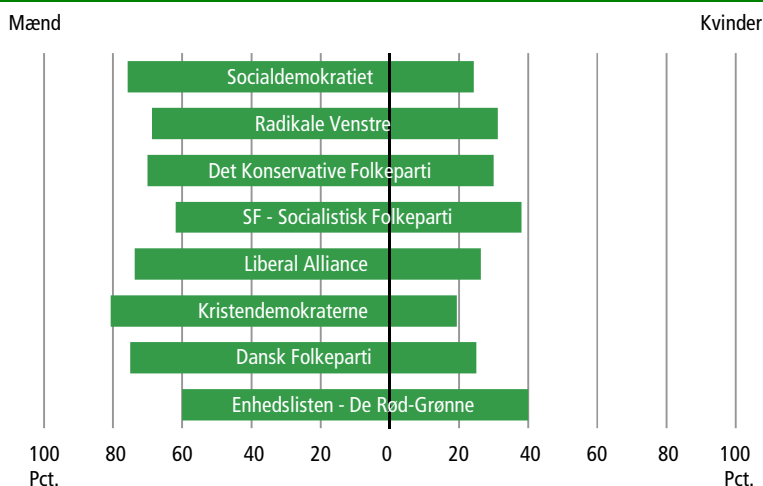
blandt de bestyrelsesmedlemmer, som er valgt på generalforsamlingerne.

De statslige aktieselskaber har kun 115 bestyrelsesmedlemmer i alt, hvilket svarer til under 0,1 pct. af alle bestyrelsesmedlemmer. Med en samlet kvindeandel på 23 pct. er kvindeandelen i bestyrelserne i de statslige aktieselskaber på samme niveau som i de øvrige aktieselskaber.

Partiernes hovedbestyrelser og partiformænd

Blandt partierne, der var opstillet til folketingsvalget i september 2011, er der stor forskel på antallet af medlemmer af partiernes hovedbestyrelser. Antallet går lige fra 12 til 40 medlemmer. I alt er der 197 personer repræsenteret. Det er dog uden oplysninger om partiet Venstre, der ikke ønsker at videregive oplysningerne om deres hovedbestyrelses sammensætning.

Figur 8.7. **Kønsfordelingen i partiernes hovedbestyrelser. 2011**

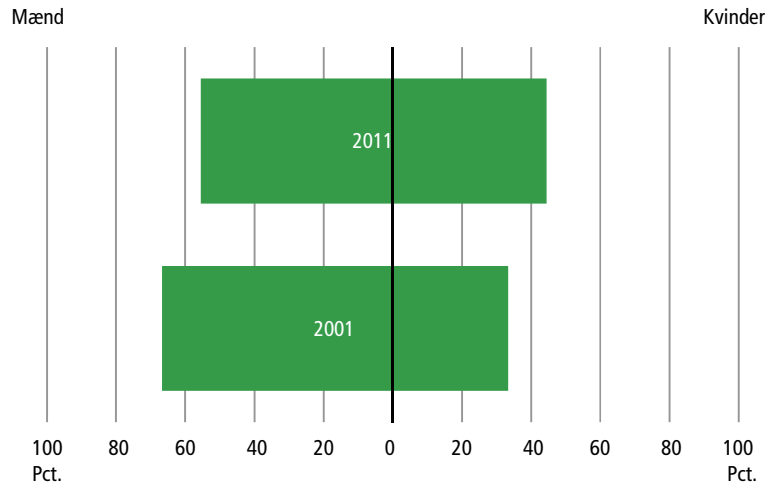

Anm. Der er ingen oplysninger fra partiet Venstre, da de ikke ønsker at oplyse det.

Andelen af kvinder i hovedbestyrelserne er for alle partier under ét på 29 pct. Også her er der forskel partierne i mellem. Kristendemokraterne har den laveste kvindeandel med 19 pct., og Enhedslisten har den højeste kvindeandel med 40 pct. Ser man kun på de partier, der er repræsenteret i folketinget er det Socialdemokratiet, der har den laveste kvindeandel med 24 pct.

Blandt partiformændene i de opstillede partier ved folketingsvalget i september 2011 var 44 pct. kvinder. Ved folketingsvalget ti år før var andelen 33 pct. Der skal dog ikke meget til at ændre disse andele, da kun ni partier var opstillet til 2011-valget. Ændrer et enkelt parti formand fra mand til kvinde vil andelen af kvinder være på 55 pct. Går ændringen i stedet for fra kvinde til mand, vil andelen være på 33 pct.

Figur 8.8. Partiformænd hos opstillede partier ved folketingsvalgene i 2001 og 2011

Anm. Enhedslisten har ikke nogen partiformand, så derfor er den politiske ordfører valgt. Denne post fandtes dog ikke i 2001, hvorfor partiet så kun indgår i 2011-tallet.

Temapublikationer fra Danmarks Statistik

- 2011 Kvinder & Mænd 2011
91 sider, 100 kr., TemaPubl 2011:7
Offentlig forsørgede, 16-64-årige
92 sider, 105 kr., TemaPubl 2011:6
Offentlig produktion og produktivitet, 2002-2009
76 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:5
General Government Output and Productivity, 2002-2009
78 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:4
Lønstatistik - metode og nye begreber,
107 sider, 120kr., TemaPubl 2011:3
Offentlig produktion og produktivitet, 2001-2008
71 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:2
General Government Output and Productivity, 2001-2008
74 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:1
- 2010 Små og mellemstore virksomheders adgang til finansiering
48 sider, 55 kr. TemaPubl. 2010:1
- 2009 Dødelighed og erhverv 1996-2005
95 sider, 100 kr. TemaPubl 2009:4
Greenhouse Gas Emissions from the Danish Economy
70 sider, kun som net-publikation, TemaPubl 2009:3
Arbejdsløshed - ny analyse af ledighedsforløb
58 sider, 65 kr., TemaPubl 2009:2
Productivity and Quality of the Public Sector
67 sider, kun som net-publikation, TemaPubl 2009:1
- 2008 Turisme - Regionalt, nationalt og internationalt
154 sider, 155 kr., TemaPubl 2008:1
Børns familier
205 sider, 205 kr. TemaPubl 2008:2
- 2007 Sundhed og uddannelse. Ny metode i nationalregnskabet
54 sider, 55 kr., TemaPubl 2007:1
- 2006 Det nye demografiske danmarkskort
52 sider, 130 kr., TemaPubl 2006:4
Videre fra grundskolen - de unges uddannelse
42 sider, 130 kr., TemaPubl 2006:3
Forskning og udvikling - nationalregnskabsmæssigt satellitregnskab,
1990-2003.
53 sider, 164 kr., TemaPubl 2006:2
Dansk erhvervsliv i internationalt perspektiv.
45 sider, 130 kr., TemaPubl 2006:1
- 2005 Dødelighed og erhverv 1996-2000, 65 sider. 126 kr.
Familie og arbejdsliv. 34 sider, 74 kr.

- Vielser og skilsmisser - børn i skilsmisser. 59 sider, 126 kr.
Privatøkonomi og uddannelse. 54 sider. 126 kr.
Overgang til efterløn. 52 sider. 126 kr.
Videre i uddannelsessystemet - fra de gymnasiale uddannelser.
45 sider. 126 kr.
Produktivtetsudviklingen i Danmark 1966-2003. 129 sider. 240 kr.
- 2004 Befolkningens uddannelsesniveau. 47 sider. 122 kr.
De nyuddannede og arbejdsmarkedet. 55 sider. 122 kr.
De ældre og arbejdsmarkedet. 25 sider. 72 kr.
Indvandrerne og arbejdsmarkedet. 2004. 61 sider. 122 kr.
Køn og arbejdsliv. 45 sider. 122 kr.
Produktivtetsudviklingen i Danmark 1988-2000. 71 sider. 193 kr.
Vandmiljøet. 42 sider. 115 kr.
- 2003 Danske virksomheders samarbejde 2003. 43 sider. 122 kr.
Helbredsproblemer og arbejdsliv. 19 sider. 50 kr.
- 2002 Børns levevilkår. 2002. 177 sider. 196 kr.
Skove og plantager 2000. 171 sider. 196 kr.

Læs nærmere omtale og bestil publikationerne på
www.dst.dk/boghandel